

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/947 RENDELETE

(2021. június 9.)

a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 209. és 212. cikkére, valamint 322. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

tekintettel a Számvevőszék véleményére ⁽³⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽⁴⁾,

mivel:

- (1) A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) (a továbbiakban: az eszköz) – amely a többéves pénzügyi keret alkalmazásában vett programnak minősül – általános célkitűzésének az uniós értékek, elvek és alapvető érdekek világszerte történő megőrzésének és előmozdításának kell lennie az Unió külső tevékenységére vonatkozóan az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (5) bekezdésében, 8. cikkében és 21. cikkében megállapított célkitűzések és elvek követése céljából.
- (2) Az EUSZ 21. cikkével összhangban az Unió biztosítja, hogy külső tevékenységének különböző területei egymással, illetve az egyéb uniós politikákkal összhangban legyenek, és a nemzetközi kapcsolatok minden területén magas szintű együttműködés kialakításán dolgozik. Az eszköz által támogatott számos különböző tevékenység hozzá kell, hogy járuljon az EUSZ 21. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott célkitűzésekhez.
- (3) Az Unió tevékenységének elő kell mozdítania az emberi jogok nemzetközi joga – többek között az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata – és a nemzetközi humanitárius jog iránti tiszteletet, és ezeken kell alapulnia, valamint az Unió tevékenységét az emberi jogok egyetemességének és oszthatatlanságának kell vezérelnie.

⁽¹⁾ HL C 110., 2019.3.22., 163. o.

⁽²⁾ HL C 86., 2019.3.7., 295. o.

⁽³⁾ HL C 45., 2019.2.4., 1. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament 2019. március 27-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács első olvasatban kialakított 2021. május 26-i álláspontra (HL C 225., 2021.6.11., 1. o.). Az Európai Parlament 2021. június 8-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

- (4) Az EUSZ 8. cikke (1) bekezdésének értelmében az Uniónak a vele szomszédos országokkal különleges kapcsolatot kell kiépítenie a jólét és a jószomszédi viszonyok egy olyan területének a létrehozása céljából, amely az Unió értékeire épül, és amelyet az együttműködésen alapuló szoros és békés kapcsolatok jellemeznek. Az eszköznek hozzá kell járulnia ehhez a célkitűzéshez.
- (5) Az Unió fejlesztési együttműködési politikájának elsődleges célkitűzése – amint azt az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 208. cikke megállapítja – a szegénység mérséklése, hosszú távon pedig annak felszámolása. Az Unió fejlesztési együttműködési politikája emellett az Unió külső tevékenységére vonatkozó célkitűzésekhez is hozzájárul, különösen ahhoz, hogy az EUSZ 21. cikke (2) bekezdésének d) pontja szerint elősegítse a fejlődő országok fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését, elsődlegesen a szegénység felszámolása céljából.
- (6) Az Uniónak fejlesztési együttműködési szempontú szakpolitikai koherenciát kell biztosítania az EUMSZ 208. cikkének követelményei szerint. Az Uniónak figyelembe kell vennie a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit azon szakpolitikák keretében, amelyek valószínűleg érintik a fejlődő országokat, ami kulcsfontosságú eleme lesz az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) által 2015 szeptemberében elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendben (a továbbiakban: a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend) meghatározott fenntartható fejlődési célok elérésére szolgáló stratégiának. A fenntartható fejlődést szolgáló szakpolitikai koherenciának a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendben foglaltak szerinti biztosításához figyelembe kell vennie azt a hatást, amelyet az összes szakpolitika az összes szinten – nemzeti és uniós szinten, más országokban és globális szinten – a fenntartható fejlődésre gyakorol.
- (7) Az eszköznek az EUSZ 21. cikke (2) bekezdésének c) pontjában meghatározottak szerint hozzá kell járulnia a béke megőrzéséhez, a konfliktusok megelőzéséhez és a nemzetközi biztonság erősítéséhez.
- (8) Az eszközt hétéves időszakra kell létrehozni, hogy időtartama igazodjon az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben ⁽⁵⁾ meghatározott 2021–2027-es többéves pénzügyi keret (a továbbiakban: a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret) időtartamához.
- (9) Az eszköznek az említett uniós célkitűzéseket és az Unió külső tevékenységével kapcsolatos szakpolitikákat támogató tevékenységekről kell rendelkeznie, és azokra a tevékenységekre kell építenie, amelyeket korábban a 230/2014/EU ⁽⁶⁾, a 232/2014/EU ⁽⁷⁾, a 233/2014/EU ⁽⁸⁾, a 234/2014/EU ⁽⁹⁾, a 235/2014/EU ⁽¹⁰⁾, a 236/2014/EU ⁽¹¹⁾ és az (EU) 2017/1601 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹²⁾, a 466/2014/EU európai parlamenti és tanácsi határozat ⁽¹³⁾, a 2009/480/EK, Euratom ⁽¹⁴⁾, a 237/2014/Euratom ⁽¹⁵⁾ és az (EU) 2015/322 ⁽¹⁶⁾ tanácsi rendelet, valamint a 11. Európai Fejlesztési Alap (EFA) belső megállapodása ⁽¹⁷⁾ támogatt.

⁽⁵⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 230/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 1. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 232/2014/EU rendelete (2014. március 11.) az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 27. o.).

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 233/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a 2014–2020-as időszakra szóló fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 44. o.).

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 234/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a harmadik országokkal folytatott együttműködésre irányuló Partnerségi Eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 77. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 235/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítását szolgáló finanszírozási eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 85. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 236/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a külső tevékenységek finanszírozására vonatkozó uniós eszközök végrehajtására vonatkozó közös szabályok és eljárások megállapításáról (HL L 77., 2014.3.15., 95. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1601 rendelete (2017. szeptember 26.) az Európai Fenntartható Fejlődési Alap (EFFA), az EFFA-garancia és az EFFA-garanciaalap létrehozásáról (HL L 249., 2017.9.27., 1. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 466/2014/EU határozata (2014. április 16.) az Unión kívüli beruházási projekteket támogató finanszírozási műveletek veszteségeinek fedezésére az Európai Beruházási Banknak nyújtott uniós garanciáról (HL L 135., 2014.5.8., 1. o.).

⁽¹⁴⁾ A Tanács 2009/480/EK, Euratom rendelete (2009. május 25.) a külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap létrehozásáról (HL L 145., 2009.6.10., 10. o.).

⁽¹⁵⁾ A Tanács 237/2014/Euratom rendelete (2013. december 13.) a Nukleáris Biztonsági Együttműködési Eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 109. o.).

⁽¹⁶⁾ A Tanács (EU) 2015/322 rendelete (2015. március 2.) a 11. Európai Fejlesztési Alap végrehajtásáról (HL L 58., 2015.3.3., 1. o.).

⁽¹⁷⁾ Belső megállapodás az Európai Unió tagállamai kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői között az AKCS-EU partnerségi megállapodással összhangban a 2014–2020 közötti időtartamra szóló többéves pénzügyi keret értelmében nyújtandó európai uniós támogatás finanszírozásáról, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés negyedik részének hatálya alá tartozó tengerentúli országok és területek számára nyújtandó pénzügyi támogatás elosztásáról (HL L 210., 2013.8.6., 1. o.).

- (10) A fellépés globális környezetét a szabály- és értékalapú globális rendre törekvés határozza meg, amelynek a multilateralizmus jelenti a fő elvét és az ENSZ alkotja a gerincét. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend, valamint az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében elfogadott Párizsi Megállapodás ⁽¹⁸⁾ (a továbbiakban: a Párizsi Megállapodás) és a harmadik nemzetközi fejlesztésfinanszírozási konferencia addisz-abebai cselekvési programja (a továbbiakban: az addisz-abebai cselekvési program) a nemzetközi közösség válasza a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos globális kihívásokra és tendenciákra. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend, amelynek gerincét a fenntartható fejlődési célok adják, átalakító hatású keretet kínál a szegénység felszámolásához és a fenntartható fejlődés globális szinten való eléréséhez. Hatályát tekintve egyetemes, és olyan átfogó közös keretet biztosít a fellépésre, amely az Unióra, tagállamaira és partnereire egyaránt alkalmazandó. Egyensúlyt teremt a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziói között, miközben elismeri a céljai és célértékei közötti alapvető összefüggéseket. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend célja, hogy senki ne legyen hátrahagyva, és a leginkább lemaradtak elsőként történő elérésére törekszik. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend végrehajtása az Unió más releváns nemzetközi kötelezettségvállalásaival szoros összhangban zajlana. Az eszköz keretében végrehajtott fellépéseket a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendben, a Párizsi Megállapodásban és az addisz-abebai cselekvési programban meghatározott elveknek és célkitűzéseknek kell vezérelnie, és e fellépéseknek hozzá kell járulniuk a fenntartható fejlődési célok eléréséhez. Különös figyelmet kell fordítani a fenntartható fejlődési célok közötti összefüggésekre és azokra az integrált tevékenységekre, amelyek járulékos előnyt teremthetnek, és koherens módon több célkitűzést teljesíthetnek anélkül, hogy eközben más célkitűzések sérülnének.
- (11) Az eszköz végrehajtását a Tanács által a 2016. október 17-i következtetéseiben jóváhagyott, az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégiában (2016. június) (a továbbiakban: a globális stratégia) megállapított öt prioritásnak kell vezérelnie; e globális stratégia tartalmazza az Unió jövőképét, és keretet ad az egységes és felelős, másokkal partnerségben történő külső szerepvállaláshoz annak érdekében, hogy érvényt szerezzen értékeinek és érdekeinek. Az Uniónak meg kell erősítenie a partnerségeket, elő kell mozdítania a szakpolitikai párbeszédet és a globális aggodalomra okot adó kihívásokra adott kollektív válaszokat. Tevékenységének minden vonatkozásukban támogatnia kell az Unió alapvető érdekeit, elveit és értékeit. Ennek keretében az Uniónak integrált megközelítést kell alkalmaznia, valamint meg kell felelnie a magas szociális, munkaügyi és környezetvédelmi – többek között az éghajlatváltozással kapcsolatos – normák, továbbá a jogállamiság és a nemzetközi jog – többek között a humanitárius jog és az emberi jogok nemzetközi joga – tiszteletben tartása elveinek, valamint elő kell mozdítania azokat.
- (12) Az eszköz végrehajtását továbbá a 2017. június 8-i európai konszenzusnak a fejlesztéspolitikáról (a továbbiakban: a konszenzus) kell vezérelnie, amely keretet biztosít az Unió és tagállamai számára a fejlesztési együttműködéssel kapcsolatban alkalmazandó közös megközelítéshez a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és az addisz-abebai cselekvési program végrehajtása céljából. A szegénység felszámolása, a megkülönböztetés és az egyenlőtlenségek kiküszöbölése, az, hogy senki ne legyen hátrahagyva, a környezet védelme és az éghajlatváltozás elleni küzdelem, valamint a reziliencia megerősítése a fejlesztési együttműködési politika középpontjában áll, és e céloknak alá kell támasztaniuk az eszköz végrehajtását.
- (13) Az eszköznek figyelembe kell vennie a vonatkozó szakpolitikai dokumentumokat, beleértve azok jövőbeli felülvizsgálatait is, így például a következőket: a menekültek helyzetére vonatkozó ENSZ-egyezmény, a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ-egyezmény, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia (ICPD) cselekvési programja, a Pekingi Cselekvési Platform, a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, a lefegyverzéshez, leszereléshez és reintegrációhoz nyújtott támogatás uniós koncepciója, az ENSZ Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 1325 (2000) sz. és 1820 (2009) sz. határozatának az EU általi végrehajtására vonatkozó átfogó megközelítés, az EU közvetítéssel és párbeszéddel kapcsolatos kapacitásának megerősítésére vonatkozó koncepció, a konfliktusmegelőzésről szóló, 2011. június 20-i tanácsi következtetések, az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós stratégiai keret és az arra épülő cselekvési tervek, a biztonsági ágazat reformjának támogatását szolgáló uniós stratégiai keretről szóló, 2016. november 14-i tanácsi következtetések, amelyben a Tanács jóváhagyta „A biztonsági ágazat reformjának támogatását szolgáló uniós stratégiai keret elemei” című közös közleményt, a tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer elleni uniós stratégia, az EU emberi jogi iránymutatásai, egyéb vonatkozó ENSZ-egyezmények, a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség nukleáris biztonságról szóló egyezménye.
- (14) Az eszköznek arra kell irányulnia, hogy növelje az Unió külső tevékenységének koherenciáját és biztosítsa annak eredményességét, javítva ezáltal a külső tevékenység részét képező különböző szakpolitikák végrehajtását.

⁽¹⁸⁾ HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

- (15) A globális stratégiával, a konszenzussal és a 2015. március 18-án elfogadott, a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési kerettel összhangban el kell ismerni annak szükségességét, hogy a válságelhárítástól és a válságok megfékezésétől egy olyan strukturáltabb, hosszú távú megközelítés felé mozduljunk el, amely eredményesebben kezeli az instabil helyzeteket, a természeti és az ember okozta katasztrófákat és az elhúzódó válságokat. Nagyobb hangsúlyt kell helyezni a kockázatcsökkentésre, -megelőzésre, -mérésre és a kockázati felkészültségre, ezekre vonatkozóan kollektív megközelítést kell alkalmazni, és további erőfeszítések szükségesek a gyors reagálás és a tartós helyreállítás megerősítésére. Az eszköznek ezért hozzá kell járulnia a reziliencia megerősítéséhez, valamint a humanitárius segítségnyújtásnak és a fejlesztési tevékenységnek különösen a gyorsreagálási fellépéseken, valamint a releváns földrajzi és tematikus programokon keresztül történő összekapcsolásához, biztosítva mindeközben a humanitárius alapelvek tiszteletben tartását.
- (16) Összhangban a 2016-os nairobi magas szintű fórumon megújított és a konszenzusban újra felelevenített, a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló puszani partnerségi megállapodással kapcsolatos uniós nemzetközi kötelezettségvállalásokkal, az Uniónak a hivatalos fejlesztési támogatásával összefüggésben minden támogatási módozatban alkalmaznia kell a fejlesztéshatékonysági elveket, nevezetesen a fejlődő országok fejlesztési prioritásokkal kapcsolatos felelősségvállalását, az eredményorientáltságot, az inkluzív fejlesztési partnerségeket, az átláthatóságot és a kölcsönös elszámoltathatóságot, valamint az összehangolást és a harmonizációt. E tekintetben fontos, hogy a nemzeti fejlesztési stratégiák széles körű konzultációs folyamatokat foglaljanak magukban, összhangban a segélyhatékonyságról szóló párizsi nyilatkozat elveivel, különösen abban az esetben, ha azok a programozás alapjául szolgálnak.
- (17) A fenntartható fejlődési céloknak megfelelően az eszköznek hozzá kell járulnia az eredményekre összpontosító megerősített nyomon követéshez és jelentéstételhez, amely kiterjed az Unió külső pénzügyi támogatásában részesülő partnerországokban megvalósuló eredményekre, hozadékokra és hatásokra.
- (18) A Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy az uniós költségvetés végrehajtása tekintetében való elszámoltathatóság és átláthatóság hatékony biztosítása, valamint az eszköz célkitűzéseinek megvalósítása felé való előrehaladás hatékony értékelése érdekében egyértelmű nyomon követési és értékelési mechanizmusok álljanak rendelkezésre. Amikor csak lehetséges és megfelelő, az Unió külső tevékenységének eredményeit olyan előre meghatározott, átlátható, országspecifikus és mérhető mutatók alapján kell nyomon követni és értékelni, amelyek igazodnak az eszköz sajátosságaihoz és célkitűzéseihez, és lehetőleg a partnerország eredménykeretén alapulnak.
- (19) A Bizottságnak rendszeresen nyomon kell követnie az eszköz alapján finanszírozott tevékenységeket és át kell tekintenie az elvárt eredmények – többek között a közvetlen eredmények és azok hozadécai – irányába tett előrehaladást. Amikor csak lehetséges, a már meglévő eredménykereteket kell igénybe venni. Az előrehaladás mérésére használt mutatóknak összhangban kell lenniük a fenntartható fejlődési célokkal, továbbá egyértelműeknek, relevánsnak és módszertanilag megalapozottnak kell lenniük. A mutatókat azonnal felhasználható és jó minőségű adatokból kell előállítani. A mutatók 2021. január 1-jei értékeit kell alapul venni annak felméréséhez, hogy milyen mértékben teljesültek az eszköz célkitűzései, és azok később beépülnek az eszközről készülő éves jelentésekbe, valamint a féldícs és végső értékelésekbe. A Bizottságnak a független külső értékeléseket is megfelelően igénybe kell vennie. E tekintetben a Bizottságnak adott esetben megfelelően be kell vonnia az Európai Parlamentet, a Tanácsot, valamint más érdekelt feleket, többek között civil társadalmi szervezeteket is.
- (20) A Bizottságnak el kell küldenie értékelő jelentéseit az Európai Parlament, a Tanács és a tagállamok részére. Az értékelések e rendelet alapján a tagállamok kérésére megvitathatók.
- (21) Az eszköznek hozzá kell járulnia ahhoz a kollektív uniós célkitűzéshez, hogy a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend időkeretében a bruttó nemzeti jövedelem 0,7 %-át hivatalos fejlesztési támogatásra fordítsák, e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében olyan reális és ellenőrizhető tevékenységek támogatásával, amelyek tekintetében továbbra is nyomon kell követni az előrehaladást és erről jelentést kell készíteni. E tekintetben az eszköz keretében biztosított finanszírozás legalább 93 %-ával olyan tevékenységekhez kell hozzájárulni, amelyek teljesítik a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Fejlesztési Támogatási Bizottsága által a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozóan meghatározott kritériumokat.
- (22) Annak biztosítása érdekében, hogy a források oda kerüljenek, ahol azokra a legnagyobb szükség van – így különösen a legkevésbé fejlett országokba, valamint az instabil helyzetű és konfliktus sújtotta országokba –, az eszköznek hozzá kell járulnia azon kollektív uniós célértékek eléréséhez, hogy rövid távon a legkevésbé fejlett országoknak nyújtott hivatalos fejlesztési támogatás mértéke elérje az Unió bruttó nemzeti jövedelemének 0,15–0,20 %-át, a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend időkeretében pedig e hivatalos fejlesztési támogatás elérje a bruttó nemzeti jövedelem 0,20 %-át, e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében olyan reális és ellenőrizhető tevékenységek támogatásával, amelyek tekintetében továbbra is nyomon kell követni az előrehaladást és erről jelentést kell készíteni. Amint arról a konszenzusban megállapodás született, az eszköz szerinti tevékenységeknek az eszköz keretében finanszírozott hivatalos fejlesztési támogatás legalább 20 %-át társadalmi befogadásra és humán fejlődésre kell fordítaniuk, többek között olyan alapvető szociális szolgáltatásokra, mint például az egészségügy, az oktatás, a táplálkozás, a vízellátás, a higiéniás létesítmények és a higiéniás körülmények, valamint – különösen a legmarginalizáltabbak tekintetében – szociális védelemre.

- (23) Az eszköznek támogatnia kell a gyermekeket és a fiatalokat mint a változás kulcsfontosságú katalizátorait és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend megvalósításához hozzájáruló szereplőket, különös figyelmet fordítva szükségleteikre és társadalmi szerepvállalásuk növelésének elősegítésére.
- (24) Az eszköznek mind földrajzi szempontból – európai szomszédság és Afrika, valamint az instabil helyzetű és leginkább rászoruló országok –, mind pedig tematikus szempontból – biztonság, migráció, éghajlatváltozás és környezetvédelem, valamint emberi jogok és demokrácia – tükröznie kell a stratégiai prioritások előtérbe helyezésének fontosságát.
- (25) Az eszköznek hozzá kell járulnia a globális népegészségügy területén az állami és társadalmi reziliencia megteremtéséhez a globális népegészségügyi veszélyek kezelése, az egészségügyi rendszerek megerősítése, az egyetemes egészségügyi ellátás megvalósítása, a fertőző betegségek megelőzése és leküzdése, valamint a mindenki számára megfizethető gyógyszerek és vakcinák biztosításának elősegítése révén.
- (26) A szomszédságra, valamint a szubszaharai Afrikára tervezett földrajzi programok számára előirányzott pénzügyi keretösszegeket csak növelni szabad, mivel az Unió különös elsőbbséget tulajdonít ezeknek a régióknak.
- (27) Az eszköznek a megfelelő földrajzi egyensúly megőrzése mellett támogatnia kell a 2015-ben felülvizsgált, a Tanács által a 2015. december 14-i következtetéseiben jóváhagyott európai szomszédságpolitika végrehajtását, valamint a regionális együttműködési keretek – például a határokon átnyúló, a transznacionális és a tengeri együttműködés –, továbbá a vonatkozó makroregionális és tengermedence-stratégiák és szakpolitikák külső vonatkozásainak végrehajtását a keleti és a déli szomszédságban, ideértve az Északi Dimenziót, a fekete-tengeri regionális együttműködést, továbbá az Unió Északi-sarkvidékre vonatkozó integrált politikáját. Ezek a kezdeményezések kiegészítő politikai keretet biztosítanak a partnerországokkal kialakított, illetve a partnerországok közötti kapcsolatok elmélyítéséhez a kölcsönös elszámoltathatóság, a megosztott szerep- és felelősségvállalás elve alapján.
- (28) Az európai szomszédságpolitika az Unió fő politikai prioritásként a demokrácia elmélyítésére, az emberi jogok előmozdítására és a jogállamiság fenntartására, valamint a szomszédos országok stabilizációjára és rezilienciájuk megerősítésére irányul, különösen a politikai, gazdasági és társadalmi reformok előmozdítása révén. Célkitűzésének teljesítése érdekében a 2015-ben felülvizsgált európai szomszédságpolitika a következő prioritási területekre összpontosít: jó kormányzás, demokrácia, jogállamiság és emberi jogok, különös hangsúlyt helyezve a civil társadalommal való további párbeszédre; a társadalmi-gazdasági fejlődés, beleértve az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelmet is, valamint oktatás, környezeti fenntarthatóság és jobb hálózati összeköttetés; biztonság; valamint migráció és mobilitás, beleértve az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelését is. Az európai szomszédságpolitika ismertetőjegyei többek között a kulcsfontosságú területeken elért teljesítményt figyelembe vevő, ösztönzőkön alapuló megközelítés alkalmazásán keresztül differenciálás és fokozott kölcsönös felelősségvállalás, amelyeken keresztül elismerést nyernek a szerepvállalás különböző szintjei, és amelyekben tükröződnek az egyes országoknak az Unióval való partnerségük jellege és hangsúlya tekintetében fennálló érdekei. Az eszköznek támogatnia kell a szomszédságpolitikai térségbe tartozó országokkal kötött társulási, partnerségi és együttműködési megállapodások, közösen elfogadott társulási menetrendek és partnerségi prioritások, valamint egyéb releváns – hatályos és jövőbeli – közösen elfogadott dokumentumok végrehajtását. A szomszédságpolitikai térségben meg kell erősíteni az uniós támogatás láthatóságát.
- (29) Az eszköznek támogatnia kell az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között Cotonouban 2000. június 23-án aláírt és 2003. április 1-jén hatályba lépett partnerségi megállapodás⁽¹⁹⁾ (a továbbiakban: az AKCS–EU partnerségi megállapodás) és az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok csoportjával (AKCS-csoporttal) kötött későbbi megállapodások végrehajtását, valamint lehetővé kell tennie az Unió és AKCS-partnerei számára, hogy további erős szövetségeket hozzanak létre a legfőbb globális kihívásokkal kapcsolatban. Az eszköznek támogatnia kell különösen az Unió és az Afrikai Unió közötti, már kialakult együttműködés folytatását, az Afrika–EU közös stratégiával összhangban, és az AKCS–EU partnerségi megállapodásra kell építenie, többek között az Afrikával kapcsolatos kontinentális megközelítés és egy kölcsönösen előnyös, Unió és Afrika mint egyenlő felek közötti partnerség révén.

⁽¹⁹⁾ HL L 317., 2000.12.15., 3. o. Az AKCS–EU partnerségi megállapodást a 2005. június 25-én Luxembourgban aláírt megállapodással (HL L 209., 2005.8.11., 27. o.) és a 2010. június 22-én Ouagadougouban aláírt megállapodással (HL L 287., 2010.11.4., 3. o.) módosították.

- (30) Az Uniónak törekednie kell a kapcsolatok továbbfejlesztésére és a partnerségek további építésére az ázsiai és az amerikai kontinens harmadik országaival is. A földrajzi programok keretében legalább 500 000 000 EUR, illetve legalább 800 000 000 EUR indikatív összeggel kell támogatni a csendes-óceáni és a karibi térséget.
- (31) Az eszköznek hozzá kell járulnia továbbá az Unió külkapcsolatainak kereskedelmi vonatkozásaihoz – többek között az ellátási láncon belüli kellő gondossághoz – annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az összhangot és a kölcsönös támogatást az Unió kereskedelempolitikai, illetve fejlesztési céljai és tevékenységei között.
- (32) Külső tevékenysége hatásainak optimalizálása érdekében az Uniónak a rendelkezésre álló források leghatékonyabb felhasználására kell törekednie. Ezt az Unió külső finanszírozási eszközei – különösen az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettel (a továbbiakban: az IPA III rendelet) létrehozott Előcsatlakozási Támogatási Eszköz, az 1257/96/EK tanácsi rendelettel ⁽²⁰⁾ létrehozott humanitárius segítségnyújtási eszköz, az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek közötti, az egyrészt az Európai Unió, másrészt Grönland és a Dán Királyság közötti kapcsolatokat is magában foglaló társulásról szóló tanácsi határozat (a továbbiakban: a tengerentúli társulásról, többek között Grönlandról szóló határozat) létrehozott, a tengerentúli országok és területek Unióval való társulása, az (Euratom) 2021/948 tanácsi rendelettel ⁽²¹⁾ létrehozott Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Együttműködést Támogató Európai Eszköz, a közös kül- és biztonságpolitika – ideértve adott esetben a közös biztonság- és védelempolitikát is – és az uniós költségvetésen kívül finanszírozott, a (KKBP) 2021/509 tanácsi határozattal ⁽²²⁾ létrehozott Európai Békekeret – közötti koherencia, összhang és komplementaritás, valamint az egyéb uniós szakpolitikákkal és programokkal való szinergiák megteremtése révén kell elérni.

Mindez magában foglalja adott esetben a makroszintű pénzügyi támogatással való koherenciát és komplementaritást is. Annak érdekében, hogy maximalizálni lehessen a kombinált beavatkozások hatását egy közös célkitűzés elérése érdekében, az eszköznek lehetővé kell tennie a finanszírozás más uniós programokkal való kombinálását, feltéve hogy a hozzájárulások nem ugyanazokat a költségeket fedezik.

- (33) Az Erasmus+ program sikerére építve az eszköznek lehetővé kell tennie az Unió számára, hogy tovább erősítse az Erasmus+ program külső dimenzióját. Az eszköz szerinti földrajzi programokból 1 800 000 000 EUR indikatív összeget az (EU) 2021/817 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽²³⁾ megfelelően és az eszköz alapján elfogadott programozási dokumentummal összhangban végrehajtandó Erasmus+ program nemzetközi dimenziójához tartozó tevékenységek finanszírozására kell felhasználni, amit. Az eszköz szerinti programozásnak az Erasmus+ programban rejlő potenciál kiteljesedését kell eredményeznie.
- (34) Az eszköz keretében nyújtott uniós finanszírozást fel kell használni az (Euratom) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽²⁴⁾ létrehozott Kreatív Európa program nemzetközi dimenziójához tartozó tevékenységek finanszírozására a nemzetközi kulturális kapcsolatok elősegítéséhez való hozzájárulás, valamint a kultúra által az európai értékek előmozdításában betöltött szerep elismerése érdekében.
- (35) Az eszköz keretében finanszírozott tevékenységek esetében fő megközelítésként a földrajzi programokat kell alkalmazni annak érdekében, hogy maximalizálni lehessen az uniós támogatás hatását, és az uniós tevékenységeket közelebb lehessen vinni a partnerországokhoz és azok lakosságához. Ezt a fő megközelítést adott esetben tematikus programokkal és gyorsreagálási fellépésekkel kell kiegészíteni, egyúttal összhangot és koherenciát biztosítva az összes program és tevékenység között.

⁽²⁰⁾ A Tanács 1257/96/EK rendelete (1996. június 20.) a humanitárius segítségnyújtásról (HL L 163., 1996.7.2., 1. o.).

⁽²¹⁾ A Tanács (Euratom) 2021/948 rendelete (2021. május 27.) a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközt (Globális Európa) az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés alapján kiegészítő, a Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Együttműködést Támogató Európai Eszköz létrehozásáról és a 237/2014/Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (lásd e Hivatalos Lap 79. oldalát).

⁽²²⁾ A Tanács (KKBP) 2021/509 határozata (2021. március 22.) az Európai Békekeret létrehozásáról és a (KKBP) 2015/528 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 102., 2021.3.24., 14. o.).

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/817 rendelete (2021. május 20.) az „Erasmus+” elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 189., 2021.5.28., 1. o.).

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/818 rendelete (2021. május 20.) a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 189., 2021.5.28., 34. o.).

- (36) A helyi hatóságok magukban foglalják a kormányzás szubnacionális szintjeinek és ágainak széles körét, többek között az önkormányzatokat, a közösségeket, a kerületeket, a megyéket, a tartományokat, a régiókat és ezek társulásait. A konszenzussal összhangban az Uniónak elő kell segítenie a helyi hatóságok közötti szoros konzultációt és társulást, valamint a fenntartható fejlődéshez és a fenntartható fejlődési célok helyi szintű megvalósításához való hozzájárulásban való részvételüket, különösen a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok, a társadalmi igazságosság, valamint az alapvető szociális szolgáltatások nyújtóiként betöltött szerepük tekintetében. Az Uniónak fel kell ismernie a helyi hatóságok által a helyi fejlesztés területi megközelítésének előmozdítóiként betöltött sokrétű szerepet, beleértve a decentralizációs folyamatokat, a részvételt és az elszámoltathatóságot. Az Uniónak tovább kell erősítenie a helyi hatóságok kapacitásépítését annak érdekében, hogy azok erőteljesebben hallgassák hangjukat a fenntartható fejlődési folyamatban, valamint hogy előrelépés történjen a politikai, a társadalmi és a gazdasági párbeszéd terén, továbbá hogy előmozdítsák a decentralizált együttműködést. A földrajzi programok keretében a helyi hatóságoknak nyújtott támogatás indikatív összege legalább 500 000 000 EUR kell, hogy legyen.
- (37) Az uniós és a tagállami fejlesztési együttműködési szakpolitikáknak ki kell egészíteniük és erősíteniük kell egymást. Az Uniónak és tagállamainak egyesülniük kell a sokféleségben és jobban kell együtt dolgozniuk, felhasználva különféle tapasztalataikat és megközelítéseiket, és szem előtt tartva komparatív előnyeiket. Az Uniónak ezért elő kell segítenie az inkluzivitást és a tagállamokkal való együttműködést, törekedve a hozzáadott érték maximalizálására, valamint figyelembe véve a tapasztalatokat és a kapacitásokat, ezáltal megerősítve a közös érdekeket, értékeket és célokat. E tekintetben az Uniónak és a tagállamainak törekedniük kell a bevált gyakorlatok egymás közötti megosztásának, a tudáscserének és a kapacitásépítésnek az elősegítésére is. Az olyan uniós finanszírozási formák esetében, amelyekben tagállami közigazgatási szervek is részt vesznek – mint például az ikerintézményi együttműködés –, a tagállamokkal megbeszélést kell folytatni az egyszerűsített végrehajtási és szerződéses rendelkezésekről, és azokat az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽²⁵⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) összhangban kell alkalmazni.
- (38) A konszenzussal összhangban az Uniónak és tagállamainak a kollektív hatás növelése érdekében erőforrásaik és kapacitásaik összevonása révén meg kell erősíteniük a közös programozást. Elő kell mozdítani és erősíteni kell a közös programozást, megőrizve annak önkéntes, rugalmas, inkluzív és az adott ország helyzetéhez igazodó jellegét, valamint lehetővé téve az uniós és tagállami programozási dokumentumok közös uniós programozási dokumentumokkal való felváltását. A közös programozásnak a partnerországok általi szerepvállalásra és felelősségvállalására kell építenie. Az Uniónak és tagállamainak arra kell törekedniük, hogy – amennyiben lehetséges – közös végrehajtás útján támogassák a partnerországokat. A közös végrehajtásnak inkluzív módon kell nyitva állnia minden olyan uniós partner előtt – ideértve a tagállami ügynökségeket és azok fejlesztésfinanszírozási intézményeit, a helyi hatóságokat, a magánszektor, a civil társadalmat és a tudományos köröket is –, amely egyetért a közös jövőképpel és hozzá tud járulni ahhoz.
- (39) A partnerek szükségleteinek a programozási megközelítés keretében való meghatározása céljából alkalmazott kritériumoknak összhangban kell lenniük az e rendeletben meghatározott átláthatósági elvekkel.
- (40) Mivel a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása elengedhetetlen a költségvetési rendeletben említett hatékony és eredményes pénzgazdálkodáshoz, valamint a hatékony uniós finanszírozáshoz, a harmadik országokban a demokrácia, az emberi jogok vagy a jogállamiság helyzetének romlása esetén fel lehet függeszteni a támogatást.
- (41) Az Unió elkötelezett az (Euratom) 2021/948 rendeletben meghatározott nukleáris biztonsági együttműködés célkitűzéseinek előmozdítása mellett. Ezért figyelembe kell venni a partnerországok által a nukleáris biztonsággal kapcsolatos kötelezettségek és kötelezettségvállalások teljesítése terén elért eredményeket, és ezeket meg kell vitatni az ezen országokkal folytatott rendszeres politikai párbeszéd során. Ha egy partnerország tartósan nem tartja tiszteletben a vonatkozó nemzetközi egyezményekben meghatározott alapvető nukleáris biztonsági előírásokat és rendelkezéseket, az Uniónak megfelelő lépéseket kell tennie.

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (42) Az eszköz keretében az Uniónak minden szinten fel kell lépnie az emberi jogok és a demokratizációval kapcsolatos kérdések tekintetében. Míg a demokráciának és az emberi jogoknak, többek között a nemek közötti egyenlőségnek és a nők társadalmi szerepvállalása növelésének mindenütt meg kell jelennie és általánosan érvényesülnie kell az eszköz végrehajtásában, az Emberi jogok és demokrácia tematikus program és a Civil társadalmi szervezetek tematikus program keretében nyújtott uniós támogatásnak – globális jellegénél és az érintett harmadik országok kormányainak és hatóságainak hozzájárulásától való cselekvési függetlenségénél fogva – egyedi kiegészítő és pótlólagos szereppel kell rendelkeznie. E szerepnek lehetővé kell tennie a civil társadalommal való együttműködésre és partnerségre, különösen az érzékeny, emberi jogokkal és demokráciával kapcsolatos kérdésekben. Az Uniónak – rugalmas módon – különös figyelmet kell fordítania azon országokra és sürgősségi helyzetekre, ahol az emberi jogokat és alapvető szabadságokat a legnagyobb veszély fenyegeti, és ahol e jogok és szabadságok semmibe vétele különösen hangsúlyos és rendszeres.
- (43) Az uniós választási megfigyelő misszióknak hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy fokozzák a választási eljárások átláthatóságát és az irántuk tanúsított bizalmat, továbbá lehetőséget kell nyújtaniuk a választások megalapozott értékelésére, valamint ajánlások megfogalmazására a választási eljárások további javítása érdekében, a partnerországokkal folytatott uniós együttműködés és politikai párbeszéd keretében. Az Emberi jogok és demokrácia tematikus program számára eredetileg elkülönített forrásoknak a 25 %-át nem meghaladó indikatív összeget az uniós választási megfigyelő missziók finanszírozására kell fordítani.
- (44) Az eszköz végrehajtását a nemek közötti egyenlőségnek, a nők és a lányok társadalmi szerepvállalása növelésének, valamint a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzésének és az ellene folytatott küzdelemnek az elve kell, hogy vezérelje, valamint e rendelet végrehajtásával – a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési tervekkel, a vonatkozó tanácsi következtetésekkel és nemzetközi egyezményekkel, többek között a nőkről, a békéről és a biztonságáról szóló, 2018. december 10-i tanácsi következtetésekkel összhangban – a nők jogainak védelmére és előmozdítására kell törekedni. A nemek közötti egyenlőségnek és a nők társadalmi szerepvállalása növelésének az Unió külső tevékenységében, valamint a teljesítmény tekintetében a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési tervekben meghatározott minimum standardok teljesítését célzó erőfeszítések fokozása az Unió valamennyi külső tevékenységében és a nemzetközi együttműködésben a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő és a sztereotípiák ellen ható megközelítéshez kell, hogy vezessen. Az eszköz alapján végrehajtandó új tevékenységek legalább 85 %-ában a nemek közötti egyenlőség az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottságának a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikai mutatójában meghatározott fő vagy jelentős célkitűzés kell, hogy legyen. E tevékenységek legalább 5 %-ában a fő célkitűzés a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok jogainak és társadalmi szerepvállalásának növelése kell, hogy legyen.
- (45) Az eszköz elismeri, hogy a népességnövekedés és a demográfiai változások jelentős hatást gyakorolhatnak a fejlesztési tevékenységek hozadékára és a gazdasági fejlődésre. Annak biztosítása érdekében, hogy a jelenlegi és a jövőbeli generációk egyaránt fenntartható módon, teljes mértékben megvalósíthassák a bennük rejlő lehetőségeket, az eszköznek támogatnia kell a partnerek erőfeszítéseit egy olyan integrált megközelítés alkalmazására, amely minimálisra csökkenti a népességnövekedésből fakadó kihívásokat, és maximalizálja a demográfiai osztalékból származó előnyöket, tiszteletben tartva egyúttal az egyes országok jogát saját népességgazdaságuk meghatározására, továbbá tiszteletben tartva, megóvva és kiteljesítve az emberi jogokat és a nemek közötti egyenlőséget.
- (46) A civil társadalmi szervezetek számos különböző feladatkörrel és megbízással rendelkező szereplő széles körét foglalják magukban, amelybe beletartozik minden nem állami, nonprofit, független és erőszakmentes szerveződés, amelyek keretében az emberek közös célkitűzések és eszmék megvalósítása érdekében szerveződnek, függetlenül attól, hogy ezek politikai, kulturális, vallási, környezetvédelmi, társadalmi vagy gazdasági jellegűek. Tevékenységi körük lehet helyi, nemzeti, regionális vagy nemzetközi szintű, városi és vidéki, formális és informális szervezetek egyaránt találhatók közöttük. Az Unió nagyra értékeli a civil társadalmi szervezetek sokszínűségét és sajátosságait, és együttműködik olyan elszámoltatható és átlátható civil társadalmi szervezetekkel, amelyek hozzá hasonlóan elkötelezettek a fenntartható fejlődés, valamint a béke, a szabadság, a jogegyenlőség és az emberi méltóság alapvető értékei mellett.

Az eszköznek uniós támogatást kell biztosítania a civil társadalmi szervezetek számára az Unió értékeinek, érdekeinek és célkitűzéseinek érvényesítése érdekében. A civil társadalmi szervezetekkel megfelelő konzultációt kell folytatni, és időben hozzáférést kell biztosítani számukra az azt lehetővé tevő releváns információkhoz, hogy megfelelően részt vegyenek és érdemi szerepet töltsenek be a programok kialakításában, végrehajtásában és a kapcsolódó nyomon követési folyamataiban. Az eszköz keretében támogatni kell a demokráciát, a szabad választásokat, a civil társadalmat, az emberi jogokat és a jogállamiságot világszerte támogató szervezetek – így például a Demokratáért Európai Alapítvány –, valamint a polgári választási megfigyelési szervezetek és az európai és más regionális és globális platformjaik szerepét.

- (47) Az eszköznek elő kell segítenie a civil társadalmi szervezetek részvételét a fenntartható fejlődéshez és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósításához való hozzájárulásban, többek között a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok, a társadalmi igazságosság és az alapvető szociális szolgáltatások területén.
- (48) Ez a rendelet megállapítja az eszköz pénzügyi keretösszegét, amely az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás ⁽²⁶⁾ 18. pontja értelmében az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget kell, hogy képezze az Európai Parlament és a Tanács számára.
- (49) Tekintettel az éghajlatváltozással szembeni fellépés fontosságára, valamint összhangban az Uniónak a Párizsi Megállapodás végrehajtására és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérésére vonatkozó kötelezettségvállalásaival, az eszköznek hozzá kell járulnia az éghajlat-politikai fellépés valamennyi uniós szakpolitikára kiterjedő érvényesítéséhez és annak az átfogó célértéknek az eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 30 %-a éghajlat-politikai célkitűzéseket támogasson. Az eszköz alapján végrehajtott tevékenységek révén a rendelet teljes pénzügyi keretösszegének 30 %-a várhatóan éghajlat-politikai célkitűzésekhez fog hozzájárulni. A vonatkozó tevékenységek az eszköz végrehajtása során kerülnének beazonosításra, és az eszköz alapján tett általános hozzájárulásnak a vonatkozó nyomon követési, értékelési és felülvizsgálati eljárások részét kell képeznie. A biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához való hozzájárulás tekintetében az eszköznek hozzá kell járulnia ahhoz a célkitűzéshez, hogy 2024-ben a többéves pénzügyi keret alapján eszközölt éves kiadások 7,5 %-át, 2026-ban és 2027-ben pedig a többéves pénzügyi keret alapján eszközölt éves kiadások 10 %-át fordítsák a biológiai sokféleségre vonatkozó célkitűzések megvalósítására, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok közötti átfedéseket. Az e területtel kapcsolatos uniós fellépésnek támogatnia kell a Párizsi Megállapodásban, valamint a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezményben, az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményében és az elszivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezményében foglaltak betartását, nem járulhat hozzá a környezetkárosodáshoz, illetve nem lehet ártalmas a környezetre vagy az éghajlatra. Az eszköz keretében odaítélt támogatásnak különösen koherensnek kell lennie a hosszú távú hőmérsékleti céllal, azzal, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedése az iparosodás előtti szintekhez viszonyítva jóval 2 °C alatt maradjon, és azt legfeljebb 1,5 °C-kal haladja meg. Koherensnek kell továbbá lennie az éghajlatváltozás káros hatásaihoz való alkalmazkodásra való képesség javítására vonatkozó célkitűzéssel, és elő kell segítenie az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát. Különös figyelmet kell fordítani a járulékos előnyt teremtő és többféle célkitűzés teljesítéséhez is hozzájáruló, többek között az éghajlatra, a biológiai sokféleségre és a környezetre vonatkozó tevékenységekre.
- (50) Az Uniónak előnyben kell részesítenie a mobilitással és a migráció valamennyi vonatkozásával kapcsolatos konstruktív szerepvállalást, és annak biztosítása érdekében kell tevékenykednie, hogy a migrációra biztonságos keretek között és megfelelően szabályozott módon kerüljön sor. Alapvető fontosságú, hogy a tagállami hatáskörök tiszteletben tartása mellett tovább fokozódjon a migráció vonatkozásában a partnerországokkal folytatott együttműködés, kiaknázva a rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migrációból fakadó előnyöket, valamint eredményesen kezelve az irreguláris migrációt és a kényszerű lakóhelyelhagyást. Az ilyen jellegű együttműködésnek hozzá kell járulnia a nemzetközi védelemhez jutás biztosításához, az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezeléséhez, a határigazgatás megerősítéséhez, az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás megelőzésére való törekvésekhez, az emberkereskedelem és a migráncsempészség elleni küzdelemhez, valamint adott esetben a méltóságteljes és tartós visszatéréshez, visszafogadáshoz és reintegrációhoz, a kölcsönös elszámoltathatóság, valamint a nemzetközi és az uniós jog alapján fennálló humanitárius és emberi jogi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartása alapján, továbbá párbeszédet folytatva a diaszpórákkal és támogatva a legális migrációs útvonalakat. Ezért a harmadik országok és az Unió között e területen folytatott eredményes együttműködés az eszköz szerves részét kell, hogy képezze. Fontos a migrációs és fejlesztési együttműködés, valamint az egyéb külső politikák közötti koherencia növelése annak biztosításához, hogy az uniós külső támogatás hozzájáruljon ahhoz, hogy a partnerországok a fenntartható fejlődést szem előtt tartva eredményesebben tudják kezelni a migrációt. Az eszköznek hozzá kell járulnia a migrációval kapcsolatos koordinált, holisztikus és strukturált megközelítéshez, amely maximalizálja a szinergiákat, és alkalmazza a szükségesség multiplikátorhatást.
- (51) Az eszköznek lehetővé kell tennie, hogy az Unió – a tagállamokkal együttműködve, valamint az uniós migrációs politikával koherens módon és azt kiegészítve – átfogóan tudjon reagálni a migrációhoz és a kényszerű lakóhelyelhagyáshoz kapcsolódó kihívásokra, szükségletekre és lehetőségekre. Az ezt célzó hozzájárulás érdekében és az előre nem látható körülmények sérelme nélkül, indikatív jelleggel az eszköz pénzügyi keretösszegének 10 %-át különösen a migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kezelését és irányítását támogató tevékenységekre kell fordítani, az eszköz célkitűzéseinek keretében. Emellett e célértéknek olyan tevékenységek fedezését is magában kell foglalnia, amelyek az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelésére irányulnak, amennyiben ezek a tevékenységek közvetlenül a migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos egyedi kihívásokra irányulnak. Annak érdekében, hogy átfogó partnerségek jöjjenek létre, az eszköz alapján, annak földrajzi és

⁽²⁶⁾ HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

tematikus programjain, valamint gyorsreagálási fellépésein keresztül szükség szerint megvalósuló, migrációval kapcsolatos tevékenységeknek az európai migrációs stratégia és a 2014–2020 közötti időtartamra szóló többéves pénzügyi keret végrehajtása során szerzett tapasztalatokra kell épülniük. Az uniós támogatásnak figyelembe kell vennie a szabályos migráció fejlesztési előnyeit. Az eszköz szerinti, migrációval kapcsolatos tevékenységekkel hozzá kell járulni az EU és harmadik országok közötti, a migrációval kapcsolatos megállapodások hatékony végrehajtásához és az ilyen témájú párbeszéd hatékony megvalósításához, mégpedig olyan együttműködés ösztönzésével, amely rugalmas ösztönző megközelítésre épül, és amelyet az eszköz szerinti koordinációs mechanizmus támogat. A koordinációs mechanizmusnak lehetővé kell tennie, hogy az eszköz keretében – rugalmas finanszírozás révén minden megfelelő összetevőt igénybe véve – kezeljék a fennálló és az újonnan felmerülő migrációs kihívásokat, az eszköz szerinti pénzügyi keretösszegek túllépése nélkül és azok rugalmas felhasználására támaszkodva. Ezeket a tevékenységeket a nemzetközi jog, többek között az emberi jogok nemzetközi joga és a menekültjog, valamint az uniós és a nemzeti hatáskörök teljes körű tiszteletben tartása mellett kell végrehajtani. A Bizottságnak stabil és átlátható nyomkövetési rendszert kell létrehoznia és alkalmaznia az ilyen kiadások mérésére és a kapcsolódó jelentések elkészítésére.

- (52) Az eszköznek figyelembe kell vennie, hogy a digitális megoldások, valamint az információs és kommunikációs technológiák nagyhatású támogató eszközök lehetnek a fenntartható fejlődés és az inkluzív növekedés megvalósításában, és hozzá kell járulnia a digitalizáció további előmozdításához.
- (53) Az eszköz alapján a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén, a kiberbiztonság és a kiberbűnözés elleni fellépés területén, valamint a katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítésére és a fejlesztési tevékenységek biztonságára vonatkozóan elfogadott tevékenységeknek arra kell törekedniük, hogy a lakosság számára közvetlen humánbiztonsági előnyök keletkezzenek, releváns bevált gyakorlatokat – többek között hatékony demokratikus felügyeletet – kell magukban foglalniuk a fenntarthatóság és az elszámoltathatóság közép- és hosszú távú biztosítása érdekében, valamint elő kell mozdítaniuk a jogállamiságot, az átláthatóságot és a kialakult nemzetközi jogi alapelveket.
- (54) A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend rámutat arra, hogy fontos előmozdítani a békés és inkluzív társadalmakat, mind a 16. fenntartható fejlődési cél megvalósítása, mind egyéb fejlesztéspolitikai eredmények elérése érdekében. A 16. fenntartható fejlődési célban kifejezetten szerepel a következő kérés: „Az érintett nemzeti intézményeknek a megerősítése – többek között nemzetközi együttműködés révén –, a minden szinten történő, az erőszak megakadályozását, valamint a terrorizmus és a bűnözés elleni küzdelmet célzó kapacitásépítés érdekében, különösen a fejlődő országokban”.
- (55) A 2016. február 19-i magas szintű találkozó zárónyilatkozatában az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága módosította a béke és a biztonság terén nyújtott hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó beszámolási iránymutatásokat. Az eszköz szerinti tevékenységek finanszírozása hivatalos fejlesztési támogatásnak minősül, amennyiben teljesíti az említett beszámolási iránymutatásokban vagy bármely későbbi, a Fejlesztési Támogatási Bizottság által elfogadható beszámolási iránymutatásokban foglalt feltételeket.
- (56) A fejlesztést, illetve a fejlesztést szolgáló biztonságot támogató kapacitásépítés csak kivételes esetekben alkalmazható, ha az eszköz célkitűzéseit nem katonai szereplőkre támaszkodva nem lehet megvalósítani.
- (57) Az eszköznek építenie kell a fejlesztési célú kapacitásépítés, illetve a fejlesztési tevékenységek biztonsága területén végzett intézkedések keretében nyert tapasztalatra és levont tanulságokra, különösen azokra, amelyek az (EU) 2017/2306 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁷⁾ keretében lezajlott, releváns konzultációkból és értékelésekből erednek. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak adott esetben figyelembe kell vennie a tagállamokkal közösen elvégzett értékeléseket is.
- (58) Az Uniónak továbbá az eszköz szerinti minden tevékenység és program során konfliktusérzékeny és a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő megközelítést kell előmozdítani.
- (59) Erre a rendeletre az Európai Parlament és a Tanács által az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott horizontális költségvetési szabályok alkalmazandók. E szabályokat a költségvetési rendelet állapítja meg, és e szabályok meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és – vissza nem térítendő támogatások, pénzdíjak, közbeszerzés, közvetett irányítás, pénzügyi eszközök, költségvetési biztosítékok, pénzügyi támogatás és a külső szakértők költségeinek megtérítése útján történő – végrehajtására vonatkozó eljárást, továbbá rendelkeznek a pénzügyi szereplők felelősségével kapcsolatos ellenőrzésekről. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszert is magukban foglalnak.

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2306 rendelete (2017. december 12.) a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz létrehozásáról szóló 230/2014/EU rendelet módosításáról (HL L 335., 2017.12.15., 6. o.).

- (60) Az e rendelet keretében elérhető finanszírozási formákat és a végrehajtási módszereket annak alapján kell megválasztani, hogy mennyiben képesek elérni a tevékenységek egyedi célkitűzéseit és biztosítani az eredményeket, figyelembe véve különösen az ellenőrzési költségeket, az adminisztratív terheket és a szabályok be nem tartásának várható kockázatát. E döntés meghozatalakor mérlegelni kell az egyösszegű átalányok, az egységköltségek és a százalékos átalányok, valamint a költségvetési rendelet 125. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett, a vonatkozó művelet költségeihez nem kapcsolódó finanszírozás alkalmazását.
- (61) A költségvetési rendelet 193. cikke (2) bekezdésének megfelelően egy már megkezdett tevékenységre is odaítélhető vissza nem térítendő támogatás, feltéve, hogy a pályázó bizonyítani tudja, hogy a tevékenységet a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírása előtt szükséges megkezdeni. A vissza nem térítendő támogatásra irányuló pályázat benyújtásának napja előtt felmerült költségek azonban nem számolhatók el, kivéve külön indokolt, kivételes esetekben. Az uniós támogatásokban bekövetkező olyan fennakadások elkerülése érdekében, amelyek károsak lehetnek az Unió érdekeire, lehetővé kell tenni, hogy a finanszírozási határozatban a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret kezdetén korlátozott időtartamra, és csak külön indokolt esetekben rendelkezzenek arról, hogy a tevékenységek és költségek akkor is támogathatók, illetve elszámolhatók 2021. január 1-től, ha az említett tevékenységeket a vissza nem térítendő támogatásra irányuló pályázat benyújtása előtt hajtották végre, illetve ha az említett költségek a vissza nem térítendő támogatásra irányuló pályázat benyújtása előtt merültek fel.
- (62) Az új Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusznak (a továbbiakban: EFFA+) az (EU) 2017/1601 rendelettel létrehozott Európai Fenntartható Fejlődési Alapra (EFFA) építve olyan integrált pénzügyi csomagot kell alkotnia, amely vissza nem térítendő támogatások, technikai segítségnyújtás, pénzügyi eszközök, költségvetési biztosítékok és vegyesfinanszírozási műveletek formájában világsszerte finanszírozási képességet biztosít. Az EFFA+-nak – a partnerek beruházási környezetének javítására irányuló erőfeszítésekkel kiegészítve – a külső beruházási terv részévé kell válnia, és ötvöznie kell a külső tevékenységi garancia által lefedett vegyesfinanszírozási és költségvetési-garancia- műveleteket, beleértve azokat is, amelyek hitelezési műveletekhez kapcsolódó államadósság-kockázatokra vonatkoznak, és amelyeket korábban az Európai Beruházási Bank (EBB) külső hitelezési megbízatásának keretében hajtottak végre. Az EFFA+-műveletek céljára felhasználandó források elosztásának a vonatkozó programozási dokumentumokon és különösen az azokban meghatározott prioritásokon kell alapulnia, és figyelembe kell vennie többek között az egyes partnerországok vagy -régiók egyedi körülményeit és szükségleteit, valamint a források földrajzi területenkénti elosztásának e rendeletben meghatározott relatív súlyát is. A programozás révén az EFFA+ keretében megfelelő egyensúlynak kell kialakulnia a vegyesfinanszírozási és a költségvetési garancia-műveletek, valamint az e rendeletben meghatározott más Uniós támogatás formái között. Az EFFA+-t nyitott és együttműködésen alapuló beruházási struktúra útján kell végrehajtani a támogatható partnerek ágazati és földrajzi szakértelmének optimális kihasználásának és a fejlesztésre gyakorolt hatása maximalizálásának biztosítása érdekében. Az EFFA+-nak az e rendelet és adott esetben az IPA III rendelet hatálya alá tartozó területeken működő regionális beruházási platformokból kell állnia.

Az EFFA+ független, pártatlan, inkluzív és átlátható kockázatkezelésének biztosítása érdekében létre kell hozni egy, a Bizottság által szervezett és vezetett technikai kockázattértékelő csoportot, amelyben az EBB, más támogatható partnerek és az érdekelt tagállamok szakértői vehetnek részt. A Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy az információkat és elemzéseket – a titoktartási szempontok kellő figyelembevételével mellett – időben, átlátható és inkluzív módon megosszák minden tagállammal. A Bizottságnak – a technikai kockázattértékelő csoporttal folytatott konzultációt követően, és figyelembe véve e csoport tanácsait – külső tevékenységi garancia-megállapodásokat kell kötnie valamennyi kiválasztott támogatható partnerrel, többek között az EBB-vel, és e megállapodások legfontosabb elemeit be kell mutatnia az érintett stratégiai testületnek.

- (63) Tekintettel a Szerződésekben meghatározott szerepére és az uniós szakpolitikák támogatása terén az elmúlt évtizedekben szerzett tapasztalatára, az EBB-nek továbbra is a Bizottság természetes partnereként kell eljárnia a külső tevékenységi garancia keretében megvalósuló műveletek végrehajtása során. Az EBB-nek és a Bizottságnak meg kell erősíteniük az együttműködést és a koordinációt az EFFA+ keretében igénybe vett külső tevékenységi garancia felhasználása során, többek között a programozási folyamat alatt és a helyszínen is. Az EBB-t meg kell bízni egy olyan célzott beruházási keret végrehajtásával, amely átfogó kockázati fedezetet nyújt a szuverén partnerekkel és nem kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott műveletek tekintetében, amely célzott beruházási keretnek kizárólagosnak kell lennie, az olyan műveletek kivételével, amelyeket az EBB nem tud vagy nem kíván végrehajtani. Adott esetben további, nem kizárólagos célzott kereteket kell létrehozni az EBB-nél egy átfogó kockázati fedezet nyújtása érdekében a kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott műveletek tekintetében, valamint olyan műveletek tekintetében, amelyek célja a közvetlen külföldi tőkebefektetésnek, a kereskedelemnek és a partnerországok gazdaságai nemzetköziesítésének előmozdítása, többek között belföldre irányuló külföldi közvetlen tőkebefektetés révén, továbbá olyan egyéb uniós tematikus prioritások tekintetében, amelyek támogatják az eszköz célkitűzéseinek megvalósítását, és összhangban vannak a fenntartható fejlődési célokkal, ideértve például – de nem kizárólagosan – az európai fejlesztésfinanszírozási intézményeket és az uniós magánszektorbeli szervezeteket. Az uniós garancia csak politikai kockázati fedezetet nyújthat a magánszektorbeli műveletek tekintetében, és annak koherensnek kell lennie a tagállamok exporthitel-ügynökségei által nyújtott garanciákkal.

Ezeknek a beruházási kereteknek kell alkotniuk azokat a célzott megbízásokat, amelyeket az EBB megkövetel az Unión kívüli tevékenységekhez, és ugyanazokat a szabályokat és feltételeket kell alkalmazniuk, mint az EFFA+ szerinti minden más beruházási keretnek, ideértve az irányítási szabályokat is, és a kizárólagos beruházási keret kivételével az e rendelet szerinti, műveletek és partnerek támogathatóságára és kiválasztására vonatkozó, az EFFA+ keretében igénybe vett külső tevékenységi garancia tekintetében fennálló eljárásnak megfelelően kell létrehozni őket. Az említett három célzott EBB beruházási keret teljes indikatív összegét 26 725 000 000 EUR-ban kell meghatározni. Az egyes beruházási keretek összegét meg kell indokolni és meg kell erősíteni a többéves pénzügyi keret időszakának kezdetén a programozási folyamat eredményeként, valamint a programozás felülvizsgálataival. Az egyes beruházási keretekre vonatkozó célkitűzések, prioritások és összegek meghatározásakor, valamint azok végrehajtása során gondoskodni kell az Unió prioritásaival való teljes körű szakpolitikai összhangról, valamint az e rendeletnek és a vonatkozó többéves indikatív programoknak – ezen belül a földrajzi és tematikus prioritásoknak – való megfelelésről. Az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében az EFFA+ szerinti kockázattérítelési és ellentételezési módszertanokat következetesen kell alkalmazni az összes beruházási keretre, többek között az EBB-hez rendelt keretekre is. Lehetővé kell tenni, hogy az EBB által végrehajtott beruházási keretek a külső tevékenységi garancia keretében támogatható bármely országra kiterjedjenek, különösen azokra, ahol erre a legnagyobb szükség van, az eszköz és adott esetben az IPA III rendelet szerinti földrajzi prioritásokkal összhangban. A kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel az EBB által végrehajtott műveletekre és a magánszektorbeli műveletekre nyújtott EFFA+-garanciákat a más támogatható partnereknek nyújtott garanciákhoz hasonló feltételek mellett kell nyújtani.

Lehetővé kell tenni, hogy a szuverén partnerekkel és nem kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott műveletekre, valamint az EBB vagy más támogatható partnerek által végzett, kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott, jelentős bevételt nem termelő műveletekre nyújtott EFFA+-garanciák ellentételezés nélküliek legyenek a partnerországok által végzett közszektorbeli beruházások finanszírozási költségei csökkentésének elősegítése érdekében. Az eszköz célkitűzéseinek és általános elveinek, a vonatkozó programozási dokumentumoknak, valamint adott esetben az IPA III rendeletnek megfelelően a Bizottságnak és az EBB-nek célzott külső tevékenységi garanciamegállapodásokat kell kötnie az EBB célzott beruházási kereteire vonatkozóan.

- (64) Az EFFA+-nak a beruházások támogatására kell irányulnia a fenntartható fejlődési célok megvalósításához történő hozzájárulás eszközeként azáltal, hogy elősegíti a fenntartható és inkluzív gazdasági, környezeti és társadalmi fejlődést, a hozzáadott-értéken alapuló, fenntartható gazdaságra való áttérést és a stabil beruházási környezet kialakulását, valamint azáltal, hogy előmozdítja a társadalmi-gazdasági és környezeti rezilienciát a partnerországokban, különös figyelmet fordítva a szegénység felszámolására, azáltal, hogy hozzájárul a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek csökkentéséhez, a fenntartható és inkluzív növekedéshez, a Párizsi Megállapodással összhangban az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz és az éghajlatváltozás mérsékléséhez, a környezetgazdálkodáshoz és a környezetvédelemhez, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) alapvető munkaügyi normáin alapuló tisztességes munkahelyek létrehozásához, gazdasági lehetőségek, készségek és a vállalkozói készség kialakításához, a társadalmi-gazdasági ágazatok fejlesztéséhez, ideértve a szociális vállalkozásokat és a szövetkezeteket, a mikro-, kis- és középvállalkozásokat (a továbbiakban: kkv-k), a fenntartható konnektivitáshoz és a sérülékeny csoportok támogatásához, az emberi jogoknak és a nemek közötti egyenlőségnek az érvényesítéséhez, a nők és a fiatalok társadalmi szerepvállalásának növeléséhez, továbbá azáltal, hogy kezeli az irreguláris migráció egyedi társadalmi-gazdasági kiváltó okait és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okait, a vonatkozó indikatív programozási dokumentumokkal összhangban.

Az EFFA+ felhasználásának meg kell felelnie az eszköz és adott esetben az IPA III rendelet célkitűzéseinek, általános elveinek és szakpolitikai keretének, különösen a beruházásokra alkalmazandó, nemzetközileg elfogadott iránymutatásoknak, elveknek és egyezményeknek, ideértve az ENSZ Felelős Befektetési Elveit, az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelveket, az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó irányelveit, az ENSZ Élelmiszer- és Mezőgazdasági Szervezetének a mezőgazdasági és élelmiszeripari rendszerekbe történő felelős beruházásokra vonatkozó elveit, az ILO egyezményeit, az emberi jogok nemzetközi jogát és a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló puszani partnerség keretében meghatározott és Nairobiban 2016-ban megerősített fejlesztéshatékonysági elveket, többek között a felelősségvállalás, az igazodás, az eredményekre való összpontosítás, az átláthatóság és a kölcsönös elszámoltathatóság elvét, továbbá a segélyek szabad felhasználásúvá tételének célkitűzését. Különös figyelmet kell fordítani azokra az országokra, amelyeket instabil helyzetben lévő, vagy konfliktus sújtotta országként azonosítottak, a legkevesbé fejlett országokra, a fejlődő kis szigetállamokra, a fejlődő kontinentális országokra vagy a súlyosan eladósodott szegény országokra.

- (65) Az EFFA+-nak maximalizálnia kell a finanszírozás adicionalitását, kezelnie kell a piaci hiányosságokat és az optimálistól elmaradó beruházási helyzeteket, támogatnia kell a helyi közigazgatási intézményeket beruházásaik növelésében és önálló finanszírozásában, innovatív termékeket kell nyújtania, valamint magánszektorbeli forrásokat kell bevonnia. Az adicionalitást az eszköz célkitűzéseivel és elveivel, valamint más vonatkozó uniós szakpolitikákkal összhangban kell alkalmazni. A magánszektorban, ezen belül a kkv-knak, az Unió partnerországokkal folytatott, az EFFA+ révén való együttműködésébe történő bevonásának mérhető, a fejlesztésre gyakorolt további hatással kell járnia anélkül, hogy torzítaná a helyi piacot vagy tisztességtelen versenyhelyzetet teremtené a helyi gazdasági szereplőkkel szemben. Ennek költséghatékonynak és átláthatónak kell lennie, és kölcsönös elszámoltathatóságon, kockázat- és költségmegosztáson kell alapulnia. Az EFFA+-nak egyablakos rendszerként kell működnie, amely fogadja a pénzügyi intézményektől és az állami vagy magánbefektetőktől érkező finanszírozási javaslatokat, és széles körű pénzügyi támogatást biztosít a támogatható beruházásokhoz. Az EFFA+ tőkeáttételi hatását az alapján kell értékelni, hogy az EFFA+ pénzügyi támogatásának felhasználásával milyen további finanszírozást mozgósítottak a fenntartható fejlődés céljára. A tőkeáttételi hatást a költségvetési rendelet 2. cikkének 38. pontjában foglalt fogalom meghatározás szerint, valamint a hivatalos fejlesztésfinanszírozási intervenciók révén a magánszektorból mozgósított összegek mérésére vonatkozó nemzetközi szabályoknak és gyakorlatoknak, például az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága módszertanainak megfelelően kell mérni. Az Európai Parlament és a Tanács részére lehetővé kell tenni, hogy véleménycserére hívja a támogatható partnereket és a civil társadalmat az eszköz hatálya alá eső finanszírozási és beruházási műveletekkel kapcsolatban.
- (66) Az (EU) 2017/1601 rendelettel létrehozott jelenlegi EFFA-garanciára és a 2009/480/EK, Euratom rendelettel létrehozott, külső fellépésekre vonatkozó garanciaalapból támogatott garanciákra építve létre kell hozni egy külső tevékenységi garanciát. A külső tevékenységi garanciának támogatnia kell a költségvetési biztosítékokkal fedezett EFFA+-műveleteket, a makroszintű pénzügyi támogatást és a 77/270/Euratom tanácsi határozat⁽²⁸⁾ alapján harmadik országok számára nyújtott kölcsönöket. Ezeket a műveleteket az eszköz, valamint az IPA III rendelet és az (Euratom) 2021/948 rendelet szerinti előirányzatok révén kell támogatni, amely előirányzatoknak fedezniük kell a makroszintű pénzügyi támogatás keretében nyújtott hitelek és az (Euratom) 2021/948 rendelet 10. cikkének (2) bekezdésében említett, harmadik országoknak nyújtott kölcsönök tartalékfeltöltését és a kapcsolódó kötelezettségeket. Az EFFA+-műveletek finanszírozása során elsőbbséget kell biztosítani az adicionalitást és a fejlesztésre gyakorolt hatást maximalizáló műveleteknek, többek között azoknak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a tisztességes munkahelyek teremtésére, és amelyek költség-haszon aránya fokozza a beruházások fenntarthatóságát, valamint amelyek előmozdítják a fenntarthatóságot és hosszú távú hatást gyakorolnak a fejlesztésre. A külső tevékenységi garancia által támogatott műveleteket – szükség szerint – környezeti, pénzügyi és társadalmi vonatkozásokat vizsgáló, alapos előzetes vizsgálatnak kell kísérnie, a jogalkotás minőségének javításával kapcsolatos követelményeknek megfelelően.
- A költségvetési biztosítékoknak és a pénzügyi eszközöknek igazodniuk kell az adózási szempontból nem együttműködő országokra és területekre vonatkozó uniós politikához és az érintett jegyzékek aktualizált változataihoz, a vonatkozó uniós jogi aktusokban és tanácsi következtetésekből, különösen a 2016. november 8-i tanácsi következtetésekből és azok mellékletében meghatározottak, valamint az (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²⁹⁾ megállapított elvekben meghatározottak szerint. A költségvetési rendelet minden vonatkozó rendelkezését alkalmazni kell, különösen a költségvetési rendelet VI. címében meghatározott közvetett irányításra vonatkozó rendelkezéseket. Az alapvető közszolgáltatások biztosításának továbbra is kormányzati hatáskörben kell maradnia.
- (67) Annak érdekében, hogy az eszköz rugalmas és a magánszektor számára vonzóbb legyen, valamint hogy a beruházások maximális hatást fejtsenek ki, a támogatható partnereket illetően eltérést kell biztosítani az uniós költségvetés végrehajtásának módszereire vonatkozó, a költségvetési rendeletben meghatározott szabályoktól. Ezek a támogatható partnerek lehetnek olyan szervek is, amelyek nincsenek megbízva köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával vagy olyan szervek, amelyek valamely partnerország magánjoga szerint működnek.
- (68) A külső tevékenységi garancia hatásának növelése érdekében a tagállamok és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás⁽³⁰⁾ szerződő felei részére lehetővé kell tenni, hogy készpénz vagy garancia formájában hozzájárulásokat tegyenek. A garancia formájában tett hozzájárulás nem haladhatja meg az Unió által garantált műveletek összegének 50 %-át. Az e garanciából származó pénzügyi kötelezettségekre nem lehet céltartalékot képezni, és a likviditási tartalékot a költségvetési rendelet 212. cikkével létrehozott közös tartalékfeltöltési alaphoz kell biztosítani.

⁽²⁸⁾ A Tanács 77/270/Euratom határozata (1977. március 29.) az atomerőművek finanszírozásához való hozzájárulás céljából nyújtott Euratom-kölcsönökre vonatkozó szerződéskötésnek a Bizottság részére történő engedélyezéséről (HL L 88., 1977.4.6., 9. o.).

⁽²⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.)

⁽³⁰⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

- (69) A külső tevékenységek végrehajtása gyakran rendkívül változékony környezetben történik, ami szükségessé teszi a folyamatos és gyors alkalmazkodást az uniós partnerek változó igényeihez, az emberi jogokat, a demokráciát és a jó kormányzást, a biztonságot és a stabilitást, az éghajlatváltozást és a környezetet, valamint az óceánokat érintő globális kihívásokhoz, valamint a migrációt és a kényszerű lakóhelyelhagyást és az ezek kiváltó okait érintő kihívásokhoz. A kiszámíthatóság elvének és az új igényekre való gyors reagálás szükségességének összeegyeztetése a programok pénzügyi végrehajtásának kiigazítását jelenti. Az Unió előre nem látható igényekre való reagálási képességének javítása érdekében és az Európai Fejlesztési Alap sikeres tapasztalataira építve egy nem elkülönített összeget kell hagyni az újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartalékként. Ezt a tartalékot az e rendeletben meghatározott eljárásokkal összhangban kell igénybe venni.
- (70) Az újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartaléknak a következő kiegészítő forrásokat kell biztosítania: 200 000 000 EUR az Emberi jogok és demokrácia tematikus programra, 200 000 000 EUR a Civil társadalmi szervezetek tematikus programra és 600 000 000 EUR a Globális kihívások tematikus programra.
- (71) Az újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartalék forrásainak igénybevételét megelőzően a Bizottságnak részletesen tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet, valamint maradéktalanul figyelembe kell vennie az Európai Parlamentnek az igénybevitel jellegével, célkitűzéseivel és tervezett pénzügyi összegével kapcsolatos észrevételeit.
- (72) Ennélfogva – tiszteletben tartva az uniós költségvetés évenkénti meghatározására vonatkozó elvet – e rendeletnek fenn kell tartania a költségvetési rendelet által más szakpolitikák számára már lehetővé tett rugalmassági mechanizmusok alkalmazásának – nevezetesen a pénzeszközök átvitelének és újbóli lekötésének – lehetőségét annak érdekében, hogy biztosítsa az uniós pénzeszközök hatékony felhasználását mind az uniós polgárok, mind a partnerországok számára, így maximalizálva az Unió külső tevékenységi beavatkozásaira rendelkezésre álló uniós pénzeszközöket.
- (73) Az EUSZ 40. cikkével összhangban, amennyiben a harmadik országok katonai szereplőinek kapacitásépítése főként fejlesztési célkitűzésekre irányul, akkor azt az Unió fejlesztési együttműködési politikájának részeként kell megvalósítani, amennyiben pedig főként a béke és a biztonság területét érintő célkitűzésekre, akkor az uniós közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) részeként. Ez a rendelet tiszteletben tartja az uniós fejlesztési együttműködési politika és az uniós KKBP területén az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.
- (74) Az eszköz hatálya alá tartozó olyan tevékenységeket, amelyek berendezések, szolgáltatások vagy technológia biztosításával vagy finanszírozásával járnak, a vonatkozó uniós, nemzeti és nemzetközi rendelkezésekkel, különösen a 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspontban ⁽³¹⁾ foglalt szabályokkal, az uniós korlátozó intézkedésekkel, valamint az (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³²⁾ összhangban kell végrehajtani. A Bizottság által az eszköz alapján végzett kockázatértékelések nem sértik a kivitelengedély-kérelmek tagállamok általi értékelését. Az Európai Unió közös katonai listáján szereplő eszközökre vonatkozóan a tagállamokhoz benyújtott kivitelengedély-kérelmeket – a kormányzatok közötti transzferekre vonatkozókat is ideértve – minden tagállamnak eseti alapon kell elbírálnia a 2008/944/KKBP közös álláspontban meghatározott kritériumok alapján. Az (EU) 2019/125 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³³⁾ összhangban e tevékenységek keretében nem finanszírozható olyan típusú berendezés beszerzése, amelyet kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés céljára lehet felhasználni.
- (75) A tengerentúli társulásról, többek között Grönlandról szóló határozat meghatározza a tengerentúli országok és területek Unióval való társulásának pénzügyi keretösszegét. E pénzügyi keretösszeg a tengerentúli országok és területek finanszírozásának fő forrása. A tengerentúli társulásról, többek között Grönlandról szóló határozat alapján a tengerentúli országokban és területeken letelepedett személyeknek és szervezeteknek támogathatóknak kel lenniük az említett határozat keretében nyújtott finanszírozásra, figyelemmel annak szabályaira és célkitűzéseire, valamint azon tagállam esetleges megállapodásaira is, amelyhez az érintett tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik. Ezenkívül a közös érdekű területeken bátorítani kell az együttműködést a partnerországok és a tengerentúli országok és területek, valamint az Uniónak az EUMSZ 349. cikke szerinti legkülső régiói között.

⁽³¹⁾ A Tanács 2008/944/KKBP közös álláspontja (2008. december 8.) a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról (HL L 335., 2008.12.13., 99. o.).

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/821 rendelete (2021. május 20.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett bróker-tevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról (HL L 206., 2021., 6.11., 1. o.).

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/125 rendelete (2019. január 16.) egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről (HL L 30., 2019.1.31., 1. o.).

- (76) Annak érdekében, hogy a partnerországok fokozott felelősséget vállaljanak a saját fejlesztési folyamataik és a külső segély fenntarthatósága iránt, az Uniónak adott esetben előnyben kell részesítenie a partnerországok saját intézményeinek, kapacitásainak, szakértelmének és rendszereinek igénybevételét és eljárásainak alkalmazását az együttműködési projektciklus minden vonatkozását illetően, mindeközben biztosítva az önkormányzatok és a civil társadalom teljes bevonását. Az Uniónak tájékoztatást és képzést kell biztosítania az uniós finanszírozás potenciális kedvezményezettjei számára arról, hogyan pályázhatnak uniós finanszírozásra.
- (77) A tájékoztatás elősegíti a demokratikus vitát, megerősíti az intézményi ellenőrzést és felügyeletet az uniós finanszírozás felett, valamint hozzájárul az Unió hitelének növeléséhez. Az Uniónak és az uniós finanszírozás kedvezményezettjeinek fokozniuk kell az uniós tevékenységek láthatóságát, és megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk az uniós támogatásból fakadó hozzáadott értékről. E tekintetben a költségvetési rendelettel összhangban az uniós finanszírozás címzettjeivel kötött megállapodásoknak a megfelelő láthatóság biztosítására vonatkozó kötelezettségeket kell tartalmazniuk, és e kötelezettségek nem teljesítése esetén a Bizottságnak megfelelő módon és időben intézkednie kell.
- (78) Az e rendeletben említett éves vagy többéves cselekvési terveknek és intézkedéseknek a költségvetési rendelet szerinti munkaprogramnak kell minősülniük. Az éves vagy többéves cselekvési terveknek több, egyetlen dokumentumba rendezett intézkedésből kell állniuk.
- (79) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽³⁴⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽³⁵⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽³⁶⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel⁽³⁷⁾ összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elveszített, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizettetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁸⁾ értelmében az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében.
- A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki vagy amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet szerinti megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak. Ezért a harmadik országokkal és területekkel, valamint a nemzetközi szervezetekkel kötött megállapodásoknak, továbbá az eszköz végrehajtása nyomán létrejött bármely szerződésnek vagy megállapodásnak rendelkezéseket kell tartalmaznia a Bizottság, az Európai Számvevőszék és az OLAF arra történő kifejezett felhatalmazásáról, hogy saját hatáskörüknek megfelelően lefolytassák az említett ellenőrzéseket, helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat, valamint annak biztosításáról, hogy az uniós finanszírozás végrehajtásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (80) Az eszköznek hozzá kell járulnia az adócsalás, az adókijátszás, a csalás, a korrupció és a pénzmosás elleni nemzetközi küzdelemhez.
- (81) E rendelet nem alapvető elemeinek kiegészítése vagy módosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a következőkre vonatkozóan: a katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítését és a fejlesztési tevékenységek biztonságát támogató intézkedések összege, a külső tevékenységi garanciának a maximális összege, a külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltési rátái és maximális feltöltési összege, a II., a III. és a IV. mellékletben felsorolt együttműködési és beavatkozási területek, az EFFA+-műveleteknek az V. mellékletben felsorolt prioritási területei és a VI. mellékletben szereplő mutatók módosítása, valamint e rendelet kiegészítése egyedi célkitűzésekkel és a II. mellékletben meghatározott földrajzi

⁽³⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽³⁵⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽³⁶⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽³⁷⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

programok együttműködési területei alapján kiválasztott, prioritást élvező együttműködési területekkel, beleértve az alrégiókénti prioritási sorrend meghatározását, a tematikus célokat és az indikatív pénzügyi támogatásokat bizonyos alrégiók számára, továbbá e rendelet kiegészítése egy nyomkövetési és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között az érintett érdekelt felekkel, így például a civil társadalommal és szakértőkkel, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban ⁽³⁹⁾ megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

- (82) E rendelet vonatkozó rendelkezései végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽⁴⁰⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (83) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás (22) és (23) bekezdése alapján az eszközt egyedi nyomkövetési követelményeknek megfelelően gyűjtött információk alapján értékelni kell, ugyanakkor el kell kerülni a különösen a tagállamokra nehezedő adminisztratív terhet és a túlszabályozást. E követelményeknek adott esetben mérhető mutatókat is magukban kell foglalniuk, amelyek alapján értékelhetők az eszköz gyakorlatban kifejtett hatásai.
- (84) A 2010/427/EU tanácsi határozat ⁽⁴¹⁾ 9. cikkében szereplő, az e rendelettel felváltott uniós külső segítségnyújtási eszközökre vonatkozó hivatkozásokat az e rendeletre való hivatkozásokként kell értelmezni. A Bizottságnak biztosítania kell, hogy e rendelet végrehajtása az Európai Külügyi Szolgálatnak az említett határozatban meghatározott szerepével összhangban történjen.
- (85) Az e rendeletben meghatározott tevékenységeknek és intézkedéseknek adott esetben ki kell egészíteniük és tiszteletben kell tartaniuk azokat az intézkedéseket, valamint összhangban kell állniuk azokkal az intézkedésekkel, amelyeket az Unió a KKBP célkitűzéseinek megvalósítása érdekében az EUSZ V. címe 2. fejezetének keretében, valamint amelyeket az EUMSZ ötödik része IV. címének keretében fogadott el.
- (86) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (87) A 466/2014/EU határozatot módosítani kell és hatályon kívül kell helyezni, az (EU) 2017/1601 és a 480/2009/EK, Euratom rendeletet pedig hatályon kívül kell helyezni.
- (88) Annak biztosítása céljából, hogy a releváns szakpolitikai területen folyamatos maradjon a támogatások nyújtása, valamint hogy a végrehajtás a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret kezdő időpontjától megkezdődhessen, e rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszaható hatállyal, 2021. január 1-jétől kell alkalmazni,

⁽³⁹⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

⁽⁴¹⁾ A Tanács 2010/427/EU határozata (2010. július 26.) az Európai Külügyi Szolgálat szervezetének és működésének megállapításáról (HL L 201., 2010.8.3., 30. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret időtartamára létrehozza a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközt (Globális Európa) (a továbbiakban: az eszköz), ideértve az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Pluszt (a továbbiakban: EFFA+), valamint a külső tevékenységi garanciát.

E rendelet megállapítja az eszköz célkitűzéseit, a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló költségvetést, az uniós finanszírozás formáit, valamint az e finanszírozás nyújtására vonatkozó szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „indikatív országprogram”: egy országra kiterjedő indikatív program;
2. „több országra irányuló indikatív program”: egynél több országra kiterjedő indikatív program;
3. „regionális indikatív program”: olyan több országra irányuló indikatív program, amely a 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott ugyanazon földrajzi területen belül egynél több harmadik országra terjed ki;
4. „régiónokon átnyúló indikatív program”: olyan több országra irányuló indikatív program, amely a 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott különböző földrajzi területeken elhelyezkedő egynél több harmadik országra terjed ki;
5. „határokon átnyúló együttműködés”: egy vagy több tagállam és az Unió szomszédos külső szárazföldi és tengeri határai mentén fekvő egy vagy több harmadik ország vagy terület közötti együttműködés, amely úgy értendő, mint amely magában foglalja az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletben (az Interreg-rendelet) meghatározott, nagyobb transznacionális területeket lefedő vagy tengeri medencék körül folytatott transznacionális együttműködést és az interregionális együttműködést is;
6. „jogalany”: olyan természetes személy vagy az uniós, a nemzeti vagy a nemzetközi jog alapján létrehozott és e minőségében elismert olyan jogi személy, amely jogi személyiséggel rendelkezik, és képes arra, hogy saját nevében fellépjen, jogokat gyakoroljon és kötelezettségeket vállaljon, vagy a költségvetési rendelet 197. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említett jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet;
7. „civil társadalmi szervezet”: számos különböző, olyan feladatkörrel és megbízással rendelkező szereplő, amely intézményenként és országonként, valamint az időtartamot tekintve adott esetben változhat, és amely magában foglal minden olyan nem állami, nonprofit, független és erőszakmentes szerveződést, amelynek keretében az emberek közös – többek között politikai, kulturális, vallási, környezeti, társadalmi vagy gazdasági – célkitűzések és eszmék megvalósítása érdekében szerveződnek; és amelyek helyi, nemzeti, regionális vagy nemzetközi szinten működnek, továbbá magukban foglalnak városi és vidéki, formális és informális szervezeteket is;
8. „helyi hatóság”: jogi személyiséggel rendelkező közintézmény, amely az államszerkezetnek a központi kormányzati szint alatt – például falvak, önkormányzatok, kerületek, megyék, tartományok vagy régiók szintjén – elhelyezkedő alkotóeleme, amely elszámoltatható a polgárok felé, és rendszerint egy tanácskozó vagy szakpolitikai döntéshozó szervből – például egy tanácsból vagy közgyűlésből – és egy végrehajtó szervből – például egy polgármesterből vagy egyéb, végrehajtásért felelős tisztviselőből – áll, és helyi szinten, közvetlenül vagy közvetetten választanak meg vagy jelölnek ki;

9. „beruházási keret”: az EFFA+ szerinti külső tevékenységi garancia célzott támogatási területe, amely konkrét régiókra, országokra vagy ágazatokra vonatkozó beruházási portfóliókra irányul;
10. „addicionalitás”: a költségvetési rendelet 209. cikkének (2) bekezdésén alapuló elv, amellyel összhangban – e rendelettel és az IPA III rendelettel összefüggésben – az EFFA+-garancia keretében a külső tevékenységi garanciából nyújtott támogatás olyan műveletek révén járul hozzá a fenntartható fejlődéshez, amelyeket az említett garancia nélkül nem lehetett volna elérni. Az addicionalitás elve emellett azt is jelenti, hogy a külső tevékenységi garanciából támogatott műveletek keretében biztosítani kell a magánszektorból származó finanszírozás bevonását, a piaci hiányosságok vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzetek kezelését, valamint a beruházások minőségének, fenntarthatóságának, hatásának és léptékének javítását is. Az elv biztosítja azt is, hogy a külső tevékenységi garancia műveletei ne lépjenek a tagállami támogatás, a magánszektorból származó finanszírozás vagy más uniós vagy nemzetközi pénzügyi beavatkozás helyébe, és ne szorítsanak ki más állami vagy magánberuházásokat, kivéve akkor, ha az eszköz célkitűzéseivel és elveivel összhangban kellően indokolt. A külső tevékenységi garanciából támogatott projektek kockázati profilja jellemzően magasabb, mint a támogatható partnerek által a rendes beruházási politikájuk keretében, külső tevékenységi garancia nélkül támogatott beruházások portfóliójáé;
11. „szuverén partnerekkel és nem kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott művelet”: olyan művelet, amelyben a partner vagy közvetlenül egy állam, vagy egy olyan hatóság, amely teljes körű, kifejezett állami garanciát élvez, mivel nem rendelkezik jogképességgel vagy pénzügyi autonómiával, illetve képességgel a szükséges közvetlen finanszírozásból való részesüléshez;
12. „kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott művelet”: olyan művelet, amelyben a partner egy olyan hatóság, amely nem élvez kifejezett állami garanciát, és amely pénzügyi képességgel és jogképességgel rendelkezik ahhoz, hogy saját kockázatára kölcsönt vegyen fel;
13. „hozzájáruló”: nemzetközi pénzügyi intézmény, tagállam vagy tagállam állami intézménye, állami ügynökség vagy más hatóság vagy magánjogi szervezet, amely hozzájárul a közös tartalékalaphoz;
14. „partnerország”: olyan ország vagy terület, amely a 4. cikk értelmében részesülhet az eszközből származó uniós támogatásban.

E rendelet alkalmazásában, ha hivatkozás történik az emberi jogokra, akkor ez úgy értendő, hogy azok az alapvető szabadságjogokat is magukban foglalják.

3. cikk

Az eszköz célkitűzései

(1) Az eszköz általános célkitűzései:

- a) az Unió értékeinek, elveinek és alapvető érdekeinek világszerte történő védelme és előmozdítása az Unió külső tevékenységére vonatkozóan az EUSZ 3. cikkének (5) bekezdésében, 8. cikkében és 21. cikkében megállapított célkitűzések és elvek követése céljából, és ezáltal a szegénység mérsékléséhez, és hosszú távon annak felszámolásához, a demokráciának, a jogállamiságnak és az emberi jogok tiszteletben tartásának a megszilárdításához, támogatásához és előmozdításához, a fenntartható fejlődéshez és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, valamint az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás problémájának – többek között ezek kiváltó okainak – a kezeléséhez történő hozzájárulás;
- b) a multilateralizmus előmozdításához, az Unió által elfogadott nemzetközi kötelezettségvállalások és célkitűzések eléréséhez történő hozzájárulás, különösen ami a fenntartható fejlődési célokat, a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendet és a Párizsi Megállapodást illeti;
- c) a harmadik országokkal, többek között az európai szomszédságpolitika országaival létrehozandó szorosabb, a kölcsönös érdekeken és felelősségvállaláson alapuló szorosabb partnerségek előmozdítása a stabilizáció, a jó kormányzás elősegítése, valamint a rezilienciaépítés érdekében.

(2) Az eszköz egyedi célkitűzései:

- a) a párbeszéd és az együttműködés támogatása és elősegítése a szomszédságban, a szubszaharai Afrikában, Ázsiában és a csendes-óceáni térségben, valamint Amerikában és a karib-tengeri térségben elhelyezkedő harmadik országokkal és régiókkal;
- b) különleges, megerősített partnerségek és fokozottabb politikai együttműködés kialakítása az európai szomszédságpolitika országaival, amelynek alapját az együttműködés, a béke és a stabilitás, valamint a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának egyetemes értékei mellett közös elkötelezettség képezi, és amelynek célja a valódi és tartós demokrácia, továbbá a fokozatos társadalmi-gazdasági integráció és az emberek közötti kapcsolatok kialakítása;

c) globális szinten:

- i. a következők védelme, ösztönzése és előmozdítása: a demokrácia és a jogállamiság, beleértve az elszámoltathatósági mechanizmusokat is, valamint az emberi jogok, beleértve a nemek közötti egyenlőséget és az emberijog-védők védelmét többek között a legnehezebb körülmények között és a legsürgetőbb helyzetekben;
- ii. a civil társadalmi szervezetek támogatása;
- iii. a stabilitás és a béke előmozdítása, valamint a konfliktusok megelőzése, hozzájárulva ezáltal a polgári lakosság védelméhez, és
- iv. más globális kihívások, például az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség és a környezet védelmének, valamint a migráció és a mobilitás kezelése;

d) gyors reagálás:

- i. válsághelyzetekre, instabil és konfliktushelyzetekre, ideértve azokat a helyzeteket is, amelyeket a migrációs áramlások és a kényszerű lakóhelyelhagyás, valamint a hibrid fenyegetések idézhetnek elő;
- ii. rezilienciával kapcsolatos kihívásokra, többek között a természeti és az ember okozta katasztrófákra, valamint a humanitárius segítségnyújtás és a fejlesztési tevékenység összekapcsolása; valamint
- iii. az uniós külpolitikai szükségletek és prioritásokra.

(3) Az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett célkitűzések teljesítését a 41. cikkben említett vonatkozó mutatók használatával kell értékelni.

(4) Az eszköz szerinti kiadások legalább 93 %-ának meg kell felelnie az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága által a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozóan létrehozott kritériumoknak, hozzájárulva ezáltal a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó kötelezettségvállalásokhoz, többek között a legkevésbé fejlett országok tekintetében. Figyelembe kell venni az I. mellékletben felsorolt partnerországokkal és területekkel kapcsolatos kiadások sajátosságait.

4. cikk

Hatály és szerkezet

(1) Az eszköz alapján nyújtott uniós támogatás végrehajtása a következőkön keresztül történik:

- a) földrajzi programok;
- b) tematikus programok;
- c) gyorsreagálási fellépések.

(2) A földrajzi programok az egy vagy több országgal folytatott együttműködést foglalják magukban a következő területeken:

- a) szomszédság;
- b) szubszaharai Afrika;
- c) Ázsia és a csendes-óceáni térség;
- d) Amerika és a karib-tengeri térség.

A földrajzi programok az összes harmadik országra kiterjedhetnek az IPA III rendeletben meghatározott tagjelöltek és potenciális tagjelöltek, valamint a tengerentúli országok és területek kivételével.

Egy teljes kontinensre kiterjedő vagy régiókon átnyúló kiterjedésű földrajzi programokat is létre lehet hozni, különösen egy az első albekezdés a) és b) pontja szerinti afrikai országokra vonatkozó pán-afrikai programot, valamint egy, az első albekezdés b), c) és d) pontja szerinti afrikai, karibi és csendes-óceáni országokra vonatkozó programot.

A szomszédságpolitikai térségen belül megvalósuló földrajzi programok az I. mellékletben felsorolt bármelyik országra vagy területre kiterjedhetnek.

Az eszköz célkitűzéseinek elérése érdekében a földrajzi programoknak a II. mellékletben meghatározott együttműködési területeken kell alapulniuk.

(3) A tematikus programok a fenntartható fejlődési célok globális szintű teljesítéséhez kapcsolódó tevékenységeket foglalják magukban a következő területeken:

- a) emberi jogok és demokrácia;

- b) civil társadalmi szervezetek;
- c) béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés;
- d) globális kihívások.

A tematikus programok valamennyi harmadik országra, valamint tengerentúli országra és területre kiterjedhetnek.

Az eszköz célkitűzéseinek elérése érdekében a tematikus programoknak a III. mellékletben meghatározott beavatkozási területeken kell alapulniuk.

(4) A gyorsreagálási fellépések korai fellépést tesznek lehetővé az alábbiak érdekében:

- a) hozzájárulás a békéhez, a stabilitáshoz és a konfliktusmegelőzéshez sürgős helyzetekben, kialakuló válsághelyzetekben, válsághelyzetekben és válságot követő helyzetekben, ideértve azokat a helyzeteket is, amelyeket a migrációs áramlások és a kényszerű lakóhelyelhagyás idézhetnek elő;
- b) hozzájárulás államok, társadalmak, közösségek és egyének rezilienciájának megerősítéséhez, a humanitárius segítségnyújtás és a fejlesztési tevékenység összekapcsolásához, valamint adott esetben a békeépítéshez;
- c) az uniós külpolitikai szükségletek és prioritások kezelése.

A gyorsreagálási fellépések valamennyi harmadik országra, valamint tengerentúli országra és területre kiterjedhetnek.

Az eszköz célkitűzéseinek elérése érdekében a gyorsreagálási fellépéseknek a IV. mellékletben meghatározott beavatkozási területeken kell alapulniuk.

(5) Az eszköz szerinti tevékenységeket elsődlegesen földrajzi programokon keresztül kell végrehajtani.

A tematikus programokon keresztül végrehajtott tevékenységeknek ki kell egészíteniük a földrajzi programok keretében finanszírozott tevékenységeket, és támogatniuk kell a nemzetközileg elfogadott célok, különösen a fenntartható fejlődési célok és a Párizsi Megállapodás teljesítésére, valamint a globális közjavak védelmére és a globális kihívások kezelésére irányuló globális és régiókon átnyúló kezdeményezéseket. Akkor is lehet tematikus programokon keresztül tevékenységeket végrehajtani, ha:

- a) nem létezik földrajzi program;
- b) a földrajzi programot felfüggesztették;
- c) a tevékenységről nincs megállapodás az érintett partnerországgal; vagy
- d) a tevékenységet földrajzi program keretében nem lehet megfelelően végrehajtani.

A gyorsreagálási fellépések kiegészítik a földrajzi és a tematikus programokat. A gyorsreagálási fellépéseket úgy kell kialakítani és végrehajtani, hogy adott esetben lehetővé váljon a földrajzi vagy a tematikus programokon keresztüli folytonosságuk.

(6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II., a III. és a IV. melléklet módosítása céljából.

(7) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően, 2021. december 31-ig felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el e rendelet olyan rendelkezésekkel való kiegészítése céljából, amelyek meghatározzák a következőket:

- a) a II. mellékletben szereplő földrajzi programok együttműködési területei alapján az együttműködés egyedi célkitűzései és prioritási területei, beleértve a prioritási sorrendet is, a következő alrégiókra vonatkozóan: déli szomszédság, keleti szomszédság, Nyugat-Afrika, Kelet- és Közép-Afrika, Dél-Afrika és az Indiai-óceán térsége, Közel-Kelet, Közép-Ázsia, Dél-Ázsia, Észak- és Délkelet-Ázsia, a csendes-óceáni térség, Amerika és a karib-tengeri térség;
- b) a földrajzi pillérre vonatkozó indikatív tematikus célok; valamint
- c) a Nyugat-Afrika, Kelet- és Közép-Afrika, Dél-Afrika és az Indiai-óceán alrégiójára vonatkozó indikatív pénzügyi támogatások.

Az e bekezdés első albekezdésében említett felhatalmazáson alapuló jogi aktust a 42. cikk (2) bekezdésében említett féléves értékelés alkalmával felül kell vizsgálni.

5. cikk

Összhang, koherencia, szinergiák és komplementaritás

(1) Az eszköz végrehajtása során biztosítani kell az Unió külső tevékenységének minden területével – többek között az egyéb külső pénzügyi eszközökkel és más releváns uniós szakpolitikákkal és programokkal – való összhangot, koherenciát, szinergiákat és komplementaritást, valamint a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciát.

E célból az Uniónak figyelembe kell vennie valamennyi belső és külső politikának a fenntartható fejlődésre gyakorolt hatását, és törekednie kell a – különösen a kereskedelempolitikával, a gazdasági együttműködéssel és az egyéb ágazati együttműködésekkel való – fokozott szinergiák és komplementaritások előmozdítására.

(2) Az eszköz keretében nem finanszírozhatók az 1257/96/EK rendelet hatálya alá tartozó tevékenységek.

(3) Adott esetben az a tevékenység, amely az eszköz keretében hozzájárulásban részesült, egy másik uniós programból is részesülhet hozzájárulásban, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik. Az eszköz hozzájárulhat más uniós programok keretében létrehozott intézkedésekhez is, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazokat a költségeket fedezik. A tevékenységhez nyújtott vonatkozó hozzájárulásra a releváns uniós program szabályai alkalmazandók. A kumulatív finanszírozás nem haladhatja meg a tevékenység teljes elszámolható költségét. A különböző uniós programokból származó támogatást arányosan lehet kiszámítani a támogatási feltételeket meghatározó dokumentumokkal összhangban.

6. cikk

Költségvetés

(1) Az eszköz 2021. január 1. és 2027. december 31. közötti időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 79 462 000 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett pénzügyi keretösszeg a következőkből áll:

a) 60 388 000 000 EUR földrajzi programokra:

- Szomszédság: legalább 19 323 000 000 EUR,
- Szubszaharai-Afrika: legalább 29 181 000 000 EUR,
- Ázsia és csendes-óceáni térség: 8 489 000 000 EUR,
- Amerika és karib-tengeri térség: 3 395 000 000 EUR;

b) 6 358 000 000 EUR tematikus programokra:

- Emberi jogok és demokrácia: 1 362 000 000 EUR,
- Civil társadalmi szervezetek: 1 362 000 000 EUR,
- Béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés: 908 000 000 EUR,
- Globális kihívások: 2 726 000 000 EUR;

c) 3 182 000 000 EUR gyorsreagálási fellépésekre.

(3) Az újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett, 9 534 000 000 EUR tartalék a 17. cikkel összhangban növeli az e cikk (2) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett összegeket.

(4) A (2) bekezdés a) pontjában említett pénzügyi keretösszeg az (1) bekezdésben említett pénzügyi keretösszeg legalább 75 %-ának felel meg.

(5) A 9. cikk szerinti tevékenységek 270 000 000 EUR összegig finanszírozhatók. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ennek az összegnek a módosítására vonatkozóan.

7. cikk

Szakpolitikai keret

Az eszköz végrehajtására vonatkozó átfogó szakpolitikai keretet a következők képezik: a társulási megállapodások, a partnerségi és együttműködési megállapodások, azok a multilaterális megállapodások, amelyeknek az Unió részes fele, valamint az Unió és a partnerországok között jogilag kötelező erejű kapcsolatot létrehozó egyéb megállapodások, továbbá az Európai Tanács következtetései, a Tanács következtetései, a csúcstalálkozókon tett nyilatkozatok vagy a partnerországokkal állam-, illetve kormányfői vagy miniszteri szinten rendezett találkozók elfogadott következtetések, az Európai Parlament állásfoglalásai, valamint a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének (a továbbiakban: a főképviselő) közleményei.

8. cikk

Általános elvek

(1) Az Unió a partnerországokkal, -régiókkal és a civil társadalommal folytatott párbeszéd és együttműködés révén, többek között a multilaterális fórumokon való tevékenységeken keresztül, törekszik az Unió alapjául szolgáló demokráciának, jó kormányzásnak, jogállamiságnak, emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának – ideértve az emberi jogok egyetemességét és oszthatatlanságát –, valamint emberi méltóság tiszteletben tartásának, egyenlőség és szolidaritás elvének az előmozdítására, fejlesztésére és megszilárdítására.

(2) Az eszköznek olyan, jogokon alapuló megközelítést kell alkalmaznia, amely minden – polgári és politikai vagy gazdasági, társadalmi és kulturális – emberi jogra kiterjed annak érdekében, hogy integrálni lehessen az emberi jogi elveket, a szegényebb, marginalizált és kiszolgáltatott személyekre és csoportokra – köztük a fogyatékkal élő személyekre – összpontosítva támogatni lehessen a jogaik érvényesítésében azokat, akiket a jogok megilletnek, és segítséget lehessen nyújtani a partnerországoknak a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeik teljesítéséhez. Ennek a megközelítésnek a „senkit nem hagyunk hátra”, az egyenlőség, valamint a bármilyen alapon történő megkülönböztetésmentesség elvén kell alapulnia.

(3) Az eszköznek – célzott és általános érvényesítésre irányuló tevékenységeken keresztül – elő kell mozdítania a nemek közötti egyenlőséget, a nők és lányok jogait és társadalmi szerepvállalásuk növelését, valamint a bármilyen alapon történő megkülönböztetés tilalmát. Az eszköznek továbbá külön figyelmet kell fordítania a gyermekek jogaira és a fiatalok társadalmi szerepvállalásának növelésére.

(4) Az eszközt az összes emberi jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, továbbá a Pekingi Cselekvési Platform és az IPCD cselekvési programja, valamint az ezek felülvizsgálati konferenciáin született eredmények teljes körű és tényleges végrehajtása mellett uniós elkötelezettséggel teljes összhangban kell végrehajtani, és ezzel összefüggésben az Unió továbbra is elkötelezett a szexuális és reprodukatív egészség és jogok érvényesítése mellett. Mindezekre tekintettel az eszköznek támogatnia kell az Unió elkötelezettségét azon, minden embert megillető jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, hogy saját szexualitása, illetve szexuális és reprodukatív egészsége felett teljes mértékben maga rendelkezzen, továbbá arra vonatkozóan szabad és felelősségteljes döntéseket hozzon, hátrányos megkülönböztetéstől, kényszertől és erőszaktól mentesen. Támogatnia kell továbbá az egyetemes hozzáférés biztosítását a szexuális és reprodukatív egészséggel kapcsolatos jó minőségű, megfizethető és átfogó tájékoztatáshoz, oktatáshoz – ezen belül is az átfogó szexuális oktatáshoz – és egészségügyi szolgáltatásokhoz.

(5) Az Unió adott esetben támogatja a kétoldalú, regionális és multilaterális együttműködést és párbeszédet, a társulási és kereskedelmi megállapodások, valamint a partnerségi megállapodások végrehajtását, továbbá a háromoldalú együttműködést.

Az Unió multilaterális, szabály- és értékalapú megközelítést mozdít elő a globális javakra és kihívásokra vonatkozóan, és e tekintetben együttműködést folytat a tagállamokkal, a partnerországokkal, nemzetközi szervezetekkel és más támogatókkal.

Az Unió a nemzetközi szervezetekkel és más támogatókkal való együttműködés elősegítése révén előmozdítja a hatékony multilateralizmust.

Az Unió a partnerországokkal fennálló kapcsolatban figyelembe veszi – és az ezen országokkal folytatott rendszeres politikai párbeszéd során napirenden tartja – ezen országoknak a kötelezettségek és kötelezettségvállalások teljesítése terén elért eredményeit, ideértve a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend, a nemzetközi emberi jogi egyezmények és más, köztük a nukleáris biztonsági előírásokra vonatkozó egyezmények, a nemzetközi megállapodások, különösen a Párizsi Megállapodás, valamint az Unióval fennálló szerződéses kapcsolatok, különösen a társulási megállapodások, a partnerségi és együttműködési megállapodások és a kereskedelmi megállapodások végrehajtását.

(6) Az egyrészről az Unió és a tagállamok, másrészről a partnerországok közötti együttműködésnek – adott esetben, annak minden formája tekintetében – alapul kell vennie és elő kell mozdítania a fejlesztéshatékonysági elveket, nevezetesen: a partnerországok fejlesztési prioritásokkal kapcsolatos felelősségvállalását, az eredményorientáltságot, az inkluzív fejlesztési partnerségeket, az átláthatóságot és a kölcsönös elszámoltathatóságot. Az Unió e tekintetben előmozdítja a források eredményes és hatékony mozgósítását és felhasználását.

Az inkluzív partnerség és az átláthatóság elvével összhangban a Bizottság – adott esetben – biztosítja, hogy megfelelő konzultációra kerüljön sor a partnerországokbeli érintett érdekelt felekkel, beleértve a civil társadalmi szervezeteket és a helyi hatóságokat is, valamint azt, hogy ezen érdekelt felek időben hozzáférjenek a releváns információkhoz, hogy ennek révén megfelelően részt vehessenek és érdemi szerepet tölthessenek be a programok kialakítására, végrehajtására és kapcsolódó nyomon követésére vonatkozó eljárásokban. A Bizottság adott esetben gondoskodik arról is, hogy intenzívebb párbeszédre kerüljön sor a magánszektorral.

A felelősségvállalás elvével összhangban a Bizottság – adott esetben – a partnerországok intézményeinek és rendszereinek igénybe vételét részesíti előnyben a programok végrehajtásához.

(7) Tevékenységeik és kezdeményezéseik komplementaritásának és hatékonyságának előmozdítása érdekében az Unió és a tagállamok – többek között nemzetközi szervezetek és nemzetközi konferenciák keretében – biztosítják szakpolitikáik koordinálását, és rendszeresen konzultálnak egymással a támogatási programjaikról.

Az Unió és a tagállamok a hatékonyság és az eredményesség fokozása céljából koordinálják a támogatási programjaikat.

Az Unió az eszköz végrehajtása során elősegíti az inkluzivitást és a tagállamokkal való együttműködést, törekedve a hozzáadott érték maximalizálására, valamint figyelembe véve a tapasztalatokat és a kapacitásokat, ezáltal erősítve a közös érdekeket, értékeket és célokat. Az Unió szorgalmazza a legjobb gyakorlatoknak és a tudásnak a tagállami szervek és szakértők közötti megosztását.

(8) Az eszköz szerinti programokban és tevékenységekben általánosan érvényesíteni kell az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a környezetvédelem, az emberi jogok, a demokrácia, a nemek közötti egyenlőség és adott esetben a katasztrófa-kockázat-csökkentés szempontjait, valamint figyelembe kell venni a fenntartható fejlődési célok közötti összefüggéseket azon integrált tevékenységek előmozdítása érdekében, amelyek járulékos előnyöket teremthetnek és koherens módon többféle célkitűzést teljesíthetnek. Az említett programoknak és tevékenységeknek az összefüggések, a kapacitások, a kockázatok és a sebezhetőségek átfogó, multidiszciplináris elemzésén kell alapulniuk, a rezilienciával kapcsolatos megközelítést kell magukban foglalniuk, továbbá konfliktusérzékenynek kell lenniük, figyelembe véve a konfliktus-megelőzést és a békeépítést. A „ne árts” és a „senkit nem hagyunk hátra” elvét kell követniük.

(9) Az eszköznek elő kell mozdítania a digitalizációnak mint a fenntartható fejlődés és az inkluzív növekedés hathatós támogató eszközének alkalmazását.

(10) A migrációval kapcsolatban a partnerekkel együtt összehangoltabb, holisztikusabb és strukturáltabb megközelítést kell alkalmazni, figyelembe véve az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okai kezelésének fontosságát. E megközelítésnek maximalizálnia kell a szinergiákat és átfogó partnerségeket kell kialakítania, különös figyelmet fordítva a származási és tranzitországokra. Egy rugalmas, ösztönzőkön alapuló szemléletet követve e megközelítésnek ötvöznie kell az összes megfelelő eszközt és a szükséges multiplikátorhatást, és – ebben az összefüggésben adott esetben – esetlegesen módosítania kell a migrációhoz kapcsolódó finanszírozás elosztását az eszköz programozási elveivel összhangban. Szem előtt kell tartani a hatékony együttműködést, az uniós megállapodások végrehajtását és a migrációról folytatott párbeszédet. Ezeket a tevékenységeket a nemzetközi jog, többek között az emberi jogok nemzetközi joga és a menekültjog, valamint az uniós és a nemzeti hatáskörök teljes körű tiszteletben tartása mellett kell végrehajtani. E megközelítés hatékonyságát évente vagy szükség szerint értékelni kell. Az eszköz migrációval kapcsolatos tevékenységeit az uniós migrációs politika célkitűzéseit támogatva, rugalmas finanszírozási mechanizmus révén kell végrehajtani.

(11) A Bizottság biztosítja, hogy az eszköz alapján elfogadott, a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel, a kiberbiztonsággal és a kiberbűnözés elleni küzdelemmel, valamint a katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítésére és a fejlesztési tevékenységek biztonságára vonatkozó tevékenységeket a nemzetközi joggal, többek között az emberi jogok nemzetközi jogával és a humanitárius joggal összhangban hajtsák végre. A Bizottság e célból megfelelő kockázatértékelési és -nyomkövetési keretrendszert hoz létre. A Bizottság e keretrendszeren belül operatív iránymutatást dolgoz ki annak biztosítása érdekében, hogy az említett tevékenységek tervezése és végrehajtása során figyelembe vegyék az emberi jogokat.

Annak érdekében, hogy az ilyen tevékenységek konfliktusérzékenyek legyenek, rendszeres és megalapozott konfliktuselemzésen kell alapulniuk, továbbá olyan, a biztonsági ágazat reformjára irányuló megközelítést kell alkalmazniuk, amely hozzájárul a demokratikus kormányzáshoz, az elszámoltathatósághoz és a humánbiztonsághoz, többek között a helyi lakosság számára jelentkező előnyökhöz is. Az említett intézkedéseket adott esetben be kell építeni a biztonsági ágazat reformjára irányuló hosszabb távú segítségnyújtásba.

(12) A Bizottság rendszeresen tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot, és ezen három intézmény bármelyikének kezdeményezésére véleménycserét folytat velük, többek között a kulcsfontosságú területeken elért teljesítményt figyelembe vevő, a 20. cikkben említett, ösztönzőkön alapuló megközelítésről. Az Európai Parlament rendszeres véleménycserét folytathat a Bizottsággal saját támogatási programjairól, például az olyan kérdéseket illetően, mint a kapacitásépítés – beleértve a kapcsolódó közvetítést és párbeszédet –, valamint a választási megfigyelés.

(13) A Bizottság rendszeres információcserét folytat a civil társadalommal.

(14) Adott esetben a Bizottság kockázatkezelési keretrendszereket, többek között értékelési és kockázatsökkentő intézkedéseket dolgoz ki és alkalmaz.

(15) Az eszköz alapján nyújtott uniós támogatás nem használható fel fegyverek vagy lőszer beszerzésének, sem pedig katonai vagy védelmi vonatkozású műveleteknek a finanszírozására.

9. cikk

Katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítése és a fejlesztési tevékenységek biztonsága

(1) A fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás érdekében, amelyhez stabil, békés és inkluzív társadalmak létrejöttére van szükség, az eszköz szerinti uniós támogatást a (3) bekezdésben foglalt rendkívüli körülmények esetén fel lehet használni egy szélesebb körű biztonsági ágazati reformmal összefüggésben vagy a partnerországokban katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítésének és a fejlesztési tevékenységek biztonságának megvalósítását célzó tevékenységek végrehajtása érdekében történő kapacitásépítése céljából.

(2) Az e cikk szerinti támogatás kiterjedhet különösen a fejlesztést támogató és a fejlesztést szolgáló biztonságot támogató kapacitásépítési programokra, beleértve a képzést, a mentorálást és a tanácsadást, valamint felszerelések biztosítását, infrastrukturális fejlesztéseket és az e támogatáshoz közvetlenül kapcsolódó szolgáltatásokat.

(3) Az e cikk szerinti támogatás csak akkor nyújtható:

- a) ha az eszköz szerinti uniós célkitűzések megfelelő megvalósításának követelményei nem katonai szereplők bevonásával nem teljesíthetők, és veszély fenyegeti a működő állami intézmények fennállását vagy az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét, továbbá az állami intézmények nem képesek megbirkózni ezzel a veszéllyel; valamint
- b) ha az érintett partnerország és az Unió között konszenzus alakult ki azt illetően, hogy a katonai szereplők kulcsfontosságúak a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen feltételek megőrzése, megteremtése vagy helyreállítása szempontjából, többek között válsághelyzetekben és bizonytalan vagy destabilizált helyzetekben és körülmények között.

(4) Az e cikk szerinti uniós támogatást csak akkor lehet felhasználni katonai szereplők kapacitásépítésére, ha az a fejlesztésre és a fejlesztést szolgáló biztonságra irányuló tevékenységek végrehajtását célozza. Nem használható fel különösen az alábbiak egyikének a finanszírozására sem:

- a) rendszeres katonai kiadás;
- b) fegyverek és lőszer beszerzése vagy az emberi élet kioltására tervezett egyéb felszerelések beszerzése;
- c) olyan kiképzés, amelynek célja kifejezetten a fegyveres erők harcképességéhez való hozzájárulás.

(5) Az e cikk szerinti intézkedések megtervezése és végrehajtása során a Bizottság előmozdítja a partnerország felelősségvállalását. Kidolgozza továbbá azokat az elemeket és bevált gyakorlatokat is, amelyek a fenntarthatóság és az elszámoltathatóság közép- és hosszú távon való biztosításához szükségesek, valamint előmozdítja a jogállamiságot és az elfogadott nemzetközi jogi jogelveket.

II. CÍM

AZ ESZKÖZ VÉGREHAJTÁSA

I. fejezet

Programozás

10. cikk

A földrajzi programok hatálya

(1) Az eszköz célkitűzéseinek elérése érdekében a földrajzi programokat a következő együttműködési területek alapján kell kidolgozni:

- a) jó kormányzás, demokrácia, jogállamiság és emberi jogok, ideértve a nemek közötti egyenlőséget;
- b) a szegénység felszámolása, az egyenlőtlenségek és a megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint a humán fejlődés előmozdítása;
- c) migráció, kényszerű lakóhelyelhagyás és mobilitás;
- d) környezetvédelem és éghajlatváltozás;
- e) inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és tisztességes foglalkoztatás;
- f) béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés;
- g) partnerség.

(2) Az (1) bekezdésben említett egyes együttműködési területekkel kapcsolatos további részleteket a II. melléklet határozza meg.

11. cikk

A tematikus programok hatálya

(1) Az eszköz célkitűzéseinek elérése érdekében a tematikus programok a következő beavatkozási területekre terjednek ki:

- a) Emberi jogok és demokrácia: a következők előmozdítása:
 - i. a demokrácia alapvető értékei;
 - ii. a jogállamiság;
 - iii. az emberi jogok egyetemessége, oszthatatlansága és egymástól való függése;
 - iv. az emberi méltóság tiszteletben tartása;
 - v. a megkülönböztetésmentesség, az egyenlőség és a szolidaritás elve,;
 - vi. az ENSZ Alapokmányában és az emberi jogok nemzetközi jogában foglalt elvek tiszteletben tartása.
- b) civil társadalmi szervezetek:
 - i. inkluzív, részvételen alapuló, helyzetbe hozott és független civil társadalom és demokratikus tér a partnerországokban;
 - ii. inkluzív és nyílt párbeszéd a civil társadalmi szereplőkkel és azok között;
 - iii. az európai polgárok tudatossága, ismeretei és szerepvállalása a fejlesztési kérdéseket illetően, és azok általuk való megértése.
- c) béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés:
 - i. konfliktusmegelőzéshez, békeépítéshez és válsághelyzet-felkészültséghez nyújtott támogatás;
 - ii. a globális és a régiókon átnyúló, valamint az újonnan felmerülő fenyegetések kezeléséhez nyújtott támogatás.
- d) globális kihívások:
 - i. egészségügy;

- ii. oktatás;
- iii. a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalásának növelése;
- iv. gyermekek és fiatalok;
- v. migráció, kényszerű lakóhelyelhagyás és mobilitás;
- vi. tisztességes munka, szociális védelem, egyenlőtlenség és befogadás;
- vii. kultúra;
- viii. egészséges környezet biztosítása és az éghajlatváltozás kezelése;
- ix. fenntartható energia;
- x. fenntartható és inkluzív növekedés, tisztességes munkahelyek és a magánszektor szerepvállalása;
- xi. élelmezés- és táplálkozásbiztonság;
- xii. a helyi hatóságok fejlesztési szereplőként játszott szerepének megerősítése;
- xiii. az inkluzív társadalmaknak és a többszereplős kezdeményezéseknek, a jó gazdasági kormányzásnak, többek között a hazai bevételek tisztességes és inkluzív mozgósításának az előmozdítása;
- xiv. a partnerségi és hatékonysági elvek érvényesítése terén tett előrelépés értékelésének és dokumentálásának támogatása.

(2) Az (1) bekezdésben említett egyes együttműködési területekkel kapcsolatos további részleteket a III. melléklet határozza meg.

12. cikk

Általános programozási megközelítés

(1) Az eszköz szerinti együttműködést és beavatkozásokat programozni kell, a 4. cikk (4) bekezdésében említett gyorsreagálási fellépések kivételével.

(2) A 7. cikk alapján az eszköz szerinti programozásnak a következőkön kell alapulnia:

- a) a programozási dokumentumoknak koherens keretet kell biztosítaniuk az Unió és a partnerországok vagy -régiók közötti együttműködéshez az e rendeletben foglalt átfogó célokkal és hatállyal, célkitűzésekkel és elvekkel összhangban;
- b) a válsághelyzetben, válságot követő vagy instabil és kiszolgáltatott helyzetben lévő partnerországokra és -régiókra vonatkozó programozási dokumentumok kidolgozásakor konfliktuselemzést kell végezni a konfliktusérzékenység biztosítása érdekében, és kellően figyelembe kell venni az érintett partnerországok vagy -régiók és lakosságuk sajátos szükségleteit és körülményeit; amennyiben a partnerországok vagy -régiók közvetlenül válsághelyzetben, illetve válság utáni vagy instabil helyzetben vannak, vagy ilyen helyzet érinti őket, a szükséghelyzetből a fenntartható fejlődés és a stabil béke állapotába való átmenet elősegítése – az erőszak megelőzését is ideértve – érdekében külön hangsúlyt kell helyezni a koordináció fokozására az összes érintett szereplő körében;
- c) az Unió és a tagállamok gondoskodnak az egymással való inkluzív konzultációkról a programozási folyamat korai szakaszában és a folyamat során abból a célból, hogy előmozdítsák az együttműködési tevékenységek koherenciáját, komplementaritását és összhangját; az országprogramozás során a közös programozás kell, hogy legyen az előnyben részesített megközelítés, végrehajtásának rugalmasnak és inkluzívnek kell lennie, és azt ország szinten kell irányítani. Ha az Unió és a tagállamok ezt relevánsnak tekintik, a közös programozásnak nyitva kell állnia más érintett támogatók és szereplők előtt is; ezenkívül az Unió és a tagállamok minden lehetséges esetben arra törekcsenek, hogy közös végrehajtás útján nyújtsanak támogatást a partnerországoknak;
- d) az Unió a programozási folyamat korai szakaszában és annak során ösztönzi a rendszeres, többszereplős, inkluzív párbeszédet más támogatókkal és szereplőkkel, ideértve adott esetben a helyi hatóságokat, a civil társadalom képviselőit, az alapítványokat és a magánszektor, hogy adott esetben elősegítse azok hozzájárulásait, és biztosítsa, hogy érdemi szerepet töltenek be a programozásban;
- e) a 4. cikk (3) bekezdésének a) és b) pontjában említett Emberi jogok és demokrácia tematikus program, valamint Civil társadalmi szervezetek tematikus program az érintett harmadik országok kormányainak és egyéb hatóságainak jóváhagyásától függetlenül nyújtanak segítséget; e tematikus programok keretében elsősorban a civil társadalmi szereplőket kell támogatni minden szinten, figyelembe véve a végrehajtás 27. cikk (3) bekezdésében említett formáit és módszereit.

Az Európai Parlamentet és a Tanácsot tájékoztatni kell az első albekezdés c) és d) pontjában tervezett konzultációk eredményéről.

(3) A programozási dokumentumoknak eredményalapúnak kell lenniük, és amikor csak lehetséges, egyértelmű célértékeket és mutatókat kell tartalmazniuk. A mutatóknak adott esetben nemzetközileg elfogadott – különösen a fenntartható fejlődési célok tekintetében meghatározott – célértékeken és mutatókon, valamint országszintű eredménymérési kereteken kell alapulniuk, hogy az eredmények, a hozadékok és a hatás szintjén lehessen értékelni és kommunikálni az Unió által az elért eredményekhez tett hozzájárulást.

13. cikk

A földrajzi programokra vonatkozó programozási elvek

(1) A földrajzi programok programozásának a következő elveken kell alapulnia:

- a) az (5) bekezdés sérelme nélkül a tevékenységeknek a lehetséges mértékben az Unió, a tagállamok és az érintett partnerországok – ideértve a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat – közötti korai, folyamatos és inkluzív párbeszédre kell alapulniuk a civil társadalmi szervezetek, a nemzeti, regionális, és helyi parlamentek és más érdekelt felek bevonásával, az érintettek körében a folyamatért való demokratikus felelősségvállalás fokozása, valamint a nemzeti és regionális stratégiák támogatásának ösztönzése érdekében;
- b) a programozási időszakot adott esetben össze kell hangolni a partnerországok stratégiai ciklusaival és azokhoz kell igazítani;
- c) a programozás során olyan együttműködési tevékenységek is előírhatóak, amelyeket a 6. cikk (2) bekezdésében meghatározott különböző költségvetési juttatásokból, valamint más uniós programokból finanszíroznak, azok alapjaktusának megfelelően.

(2) A földrajzi programok programozásának konkrét, testreszabott együttműködési keretet kell biztosítani, a következők alapján:

- a) a partnerek egyedi kritériumok alapján azonosított szükségletei, figyelembe véve a népességet, a szegénységet, az egyenlőtlenségeket, a humán fejlődést, a gazdasági és környezeti sebezhetőséget, az állam és a társadalom rezilienciáját, valamint az elhúzódó és ismétlődő válságok hatását;
- b) a partnerek képessége és elkötelezettsége a közös értékek, elvek és érdekek előmozdítására – ideértve az emberi jogokat, az alapvető szabadságokat, a demokráciát, a jogállamiságot, a jó kormányzást, a korrupció elleni küzdelmet, a civil társadalom mozgásterének nyitottságát és a nemek közötti egyenlőséget –, továbbá a közös célok és a multilaterális szövetségek és együttműködés, a szabályokon alapuló nemzetközi rend támogatására, valamint az uniós prioritások előmozdítására;
- c) a partnerek kötelezettségvállalásai – többek között az Unióval közösen elfogadottak –, valamint az olyan kritériumok alapján meghatározott teljesítménye, mint például a politikai reform; valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés, a környezeti fenntarthatóság és a támogatások eredményes felhasználása, figyelembe véve a partnerországok sajátosságait és fejlettségi szintjét;
- d) az uniós finanszírozás potenciális hatása a partnerországokban és -régiókban;
- e) a partnereknek a következőkre vonatkozó kapacitásai: a hazai erőforrások mozgósítása és eredményes felhasználása, továbbá a pénzügyi forrásokhoz való hozzájutás, az erőforrásokkal való, átlátható módon történő gazdálkodás a nemzeti fejlesztési prioritások támogatása érdekében, valamint a támogatásfelvevő képesség.

(3) A leginkább rászoruló országoknak, így különösen a legkevésbé fejlett országoknak, az alacsony jövedelmű, valamint a válsághelyzetben, válságot követő vagy instabil és kiszolgáltatott helyzetben lévő országoknak, többek között a fejlődő kis szigetországoknak és a fejlődő kontinentális országoknak elsőbbséget kell élvezniük a forráselosztás során.

(4) Az Uniónak emellett kezelnie kell a közepes jövedelmű országok egyedi kihívásait, különösen azon országokéit, amelyek alacsonyabb jövedelmű státuszról léptek feljebb.

(5) Az iparosodott országokkal folytatott együttműködés során az uniós és a kölcsönös érdekek és értékek, valamint a közösen megállapított célkitűzések és a multilateralizmus előmozdítására kell összpontosítani.

(6) Az eszköz hozzájárul az (EU) 2021/817 rendelet alapján létrehozott intézkedésekhez. E rendelet alapján hét évre szóló, egységes programozási dokumentumot kell készíteni, amelynek ki kell terjednie az IPA III rendelet alapján elkülönített támogatásokra is. E támogatások felhasználására az (EU) 2021/817 rendelet alkalmazandó.

14. cikk

A földrajzi programokra vonatkozó programozási dokumentumok

(1) Az eszközt a földrajzi programok tekintetében egy és több országra vonatkozó többéves indikatív programokon keresztül kell végrehajtani.

(2) A többéves indikatív programoknak meg kell határozniuk az uniós finanszírozásra kiválasztott, prioritást élvező területeket, az egyedi célkitűzéseket, az elvárt eredményeket, a világos és konkrét teljesítménymutatókat, valamint az indikatív pénzügyi támogatásokat – átfogóan és az egyes prioritást élvező területekre vonatkozóan egyaránt –, és adott esetben a végrehajtási módszereket is.

(3) A többéves indikatív programoknak a következőkre kell épülniük:

- a) nemzeti vagy regionális stratégia fejlesztési terv vagy egy ahhoz hasonló, a Bizottság által a többéves indikatív program elfogadása időpontjában a program alapjául elfogadott dokumentum formájában;
- b) az érintett partnerre vagy partnerekre vonatkozó uniós szakpolitikát meghatározó keretdokumentum, ideértve az Unió és a tagállamok közötti közös dokumentumot is;
- c) a közös prioritásokat és kölcsönös kötelezettségvállalásokat meghatározó, az Unió és az érintett partner vagy partnerek közötti közös dokumentum.

(4) A kollektív uniós együttműködés hatásának fokozása érdekében lehetőség szerint és adott esetben az Unió és a tagállamok programozási dokumentumainak helyébe egy közös programozási dokumentumnak kell lépnie. Egy ilyen közös programozási dokumentum azonban csak akkor léphet az Unió indikatív többéves programja helyébe, amennyiben azt a 16. cikkel összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusban jóváhagyják, megfelel a 12. és a 13. cikknek, továbbá tartalmazza az e cikk (2) bekezdésében foglalt elemeket, és meghatározza az Unió és a tagállamok közötti munkamegosztást.

15. cikk

A tematikus programokra vonatkozó programozási dokumentumok

(1) Az eszközt a tematikus programok tekintetében többéves indikatív programokon keresztül kell végrehajtani.

(2) A tematikus programokkal kapcsolatos többéves indikatív programoknak meg kell határozniuk az uniós stratégiát, az uniós finanszírozásra kiválasztott prioritásokat, az egyedi célkitűzéseket, az elvárt eredményeket, a világos és konkrét teljesítménymutatókat, a nemzetközi helyzetet és a főbb partnereknek az érintett témához kapcsolódó tevékenységeit.

A globális kezdeményezésekben való részvételre vonatkozóan adott esetben forrásokat és kiemelt beavatkozási területeket kell meghatározni.

(3) A tematikus programokkal kapcsolatos többéves indikatív programoknak átfogó módon, együttműködési területenként és prioritásonként kell meghatározniuk az indikatív pénzügyi támogatást. Ez az indikatív pénzügyi támogatás összességén formájában is megadható.

16. cikk

A többéves indikatív programok elfogadása és módosítása

(1) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján fogadja el a 14. és a 15. cikkben említett többéves indikatív programokat. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 45. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az említett eljárás alkalmazandó az e cikk (3) és (4) bekezdésében említett azon felülvizsgálatokra is, amelyek jelentősen módosítják a többéves indikatív program tartalmát.

(2) A 14. cikkben említett közös többéves programozási dokumentumok elfogadása esetén a bizottsági határozat csak a közös többéves programozási dokumentumhoz való uniós hozzájárulásra vonatkozik.

(3) A földrajzi programokkal kapcsolatos többéves indikatív programokat felül kell vizsgálni a 42. cikk (2) bekezdésében említett félidős értékelést követően, valamint eseti jelleggel, amennyiben ez a hatékony végrehajtás érdekében szükséges, különösen, amennyiben érdemi változások következnek be a 7. cikkben említett szakpolitikai keretben vagy válsághelyzetet vagy válságot követő helyzetet követően.

(4) A tematikus programokkal kapcsolatos többéves indikatív programokat felül kell vizsgálni a 42. cikk (2) bekezdésében említett félidős értékelést követően, valamint eseti jelleggel, amennyiben ez a hatékony végrehajtás érdekében szükséges, különösen, amennyiben érdemi változások következnek be a 7. cikk szerinti szakpolitikai keretben.

(5) Kellően indokolt, rendkívül sürgős esetben – mint például válságok vagy a békét, a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat vagy az alapvető szabadságokat fenyegető közvetlen veszély esetén – a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján módosíthatja a 14. és a 15. cikkben említett többéves indikatív programokat. E végrehajtási jogi aktusokat a 45. cikk (4) bekezdésében említett sürgősségi eljárással összhangban kell elfogadni.

17. cikk

Az újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartalék

(1) A 6. cikk (3) bekezdésében említett összeget a legszükségesebb és kellően indokolt esetekben, többek között a következő célokra kell felhasználni:

- a) az Unió megfelelő reagálásának biztosítása előre nem látható körülmények esetén;
- b) új szükségletek kielégítése vagy újonnan felmerülő kihívások kezelése, ideértve azokat, amelyek az Unió vagy a szomszédainak határain merülnek fel, akár a természet, akár ember okozta válságok, erőszakos konfliktusok és válság utáni helyzetek, illetve migrációs nyomás vagy kényszerű lakóhelyelhagyás tekintetében;
- c) új, uniós vezetésű vagy nemzetközi kezdeményezések vagy prioritások előmozdítása.

(2) E pénzeszközök felhasználásáról a 16. és a 25. cikkben meghatározott eljárás szerint kell határozni.

II. FEJEZET

A szomszédságpolitikai térségre vonatkozó egyedi rendelkezések

18. cikk

A szomszédságpolitikai térségre vonatkozó egyedi célkitűzések

A 3. és a 4. cikkel összhangban az eszköz alapján a szomszédságpolitikai térségben nyújtott uniós támogatás egyedi célkitűzései a következők:

- a) a megerősített politikai együttműködés előmozdítása, valamint a valódi és tartós demokrácia, a stabilitás, a jó kormányzás, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának megerősítése és megszilárdítása;
- b) a társulási megállapodások vagy más, meglévő és jövőbeli megállapodások, valamint közösen megállapított társulási menetrendek és partnerségi prioritások, vagy ezekkel egyenértékű dokumentumok végrehajtásának támogatása, többek között intézményi együttműködés és kapacitásépítés révén;
- c) megerősített partnerségek előmozdítása az Unió és a partnerországok társadalmi között, továbbá a partnerországok között, többek között az emberek közötti kapcsolatok útján, valamint a különösen az ifjúságra összpontosító tevékenységek széles köre révén;
- d) a regionális és a határokon átnyúló együttműködés megerősítése, különösen a keleti partnerség, az Unió a Mediterrán Térségért, az egész európai szomszédságpolitikai térségre kiterjedő együttműködés, valamint a fekete-tengeri regionális együttműködés, az északi-sarkvidéki együttműködés és az Északi Dimenzió keretében, többek között az energia és a biztonság területén;
- e) az Unió belső piacába való fokozatos integráció és megerősített ágazati és ágazatközi együttműködés megvalósítása, többek között a jogszabályok közelítése és az uniós és más vonatkozó nemzetközi előírások és standardok tekintetében történő jogszabályi közelítés és szabályozási konvergencia megvalósítása útján, valamint a piacra jutás javítása, többek között mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségek, kapcsolódó intézményfejlesztés és beruházások útján;

- f) a jól irányított és biztonságos migrációra és mobilitásra irányuló partnerségek megerősítése, és – adott esetben, valamint feltéve, hogy a jól irányított és biztonságos mobilitás feltételei teljesülnek – a meglévő vízummentességi rendszerek végrehajtásának támogatása, összhangban a felülvizsgált vízummentesség-felfüggesztési mechanizmussal, a vízumliberalizációs párbeszéddekkel, valamint a harmadik országokkal kötött kétoldalú vagy regionális megállapodásokkal és egyezményekkel, beleértve a mobilitási partnerségeket is;
- g) bizalomépítő, valamint a biztonságot, a konfliktusok megelőzését és rendezését segítő egyéb intézkedések támogatása, ideértve az érintett lakosság támogatását és az újjáépítést.

19. cikk

Programozási dokumentumok és allokációs kritériumok

- (1) Az I. mellékletben felsorolt partnerországok és területek tekintetében az uniós finanszírozás prioritási területeit a 18. cikkben meghatározott egyedi célkitűzésekkel és a II. mellékletben meghatározott, a földrajzi programokra vonatkozó együttműködési területekkel összhangban elsősorban azon területek közül kell kiválasztani, amelyek szerepelnek az Unió és a partnerországok között két- vagy többoldalú formátum keretében – ideértve adott esetben a keleti partnerséget és az európai szomszédságpolitika déli dimenzióját is – létrejött társulási, partnerségi és együttműködési megállapodásokban, közösen elfogadott társulási menetrendekben és partnerségi prioritásokban vagy egyéb, a 14. cikk (3) bekezdésének c) pontjában említett, közösen elfogadott vonatkozó, már létező vagy jövőbeli dokumentumokban.
- (2) A 13. cikk (2) és (3) bekezdésétől eltérve a földrajzi programok keretében a szomszédságpolitikai térségben nyújtandó uniós támogatást – formáját és összegét tekintve – differenciálni kell, figyelembe véve a partnerországok:
 - a) szükségleteit – olyan mutatók felhasználásával, mint a népesség, az egyenlőtlenségek és a fejlettségi szint;
 - b) elkötelezettségét az együttesen elfogadott politikai, gazdasági, környezeti és társadalmi reformcélkitűzések iránt, valamint az ezek végrehajtása terén tett előrelépését;
 - c) elkötelezettségét a valódi és tartós demokrácia, a jogállamiság, a jó kormányzás megvalósítása, az emberi jogok tiszteletben tartása és a korrupció elleni küzdelem iránt, valamint az ezen a téren tett előrelépését;
 - d) partnerségét az Unióval, ideértve e partnerség ambíciójának szintjét;
 - e) támogatásfelvevő képességét, valamint az eszköz szerinti uniós támogatás potenciális hatását.
- (3) Az e cikk (2) bekezdésében említett uniós támogatásnak a 14. cikkben említett földrajzi programokra vonatkozó programozási dokumentumokban is tükröződnie kell.

20. cikk

Ösztönzőkön alapuló megközelítés

- (1) Indikatív jelleggel a 14. cikkben említett, országokra vonatkozó indikatív pénzügyi támogatások kiegészítését célzó, a 6. cikk (2) bekezdése a) pontjának első francia bekezdésében meghatározott pénzügyi keretösszeg 10 %-át az I. mellékletben szereplő partnerországok és területek számára kell elkülöníteni a reformok végrehajtásának ösztönzése céljából. Az ilyen elkülönítésekről az országok teljesítménye, valamint a demokrácia, a jó kormányzás és a jogállamiság – beleértve a civil társadalommal folytatott együttműködést is –, az emberi jogok, ezen belül a nemek közötti egyenlőség, a migrációval kapcsolatos együttműködés, a gazdasági kormányzás és a reformok, különösen a közösen elfogadott reformok terén elért előrelépéseik alapján kell dönten. A partnerországok által tett előrelépést rendszeresen értékelni kell, különösen az elért eredményekről szóló jelentésekkel, amelyek az előző évekhez viszonyítva ismertetik a tendenciákat.
- (2) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a civil társadalom, a konfliktusmegelőzés és a békeépítés, az emberek közötti kapcsolatok támogatására – ideértve a helyi hatóságok közötti együttműködést –, az emberi jogok előmozdítását célzó támogatásokra és a válságokhoz kapcsolódó kísérő intézkedésekre. A demokrácia, az emberi jogok vagy a jogállamiság helyzetének súlyos vagy tartós romlása, illetve konfliktus kialakulásának fokozott kockázata esetén – amennyiben lehetséges és célszerű – növelni kell az ilyen tevékenységek támogatását.

21. cikk

Több országra irányuló indikatív programok

A több országra irányuló indikatív programok a szomszédságpolitikai térségben kezelik az összes vagy több partnerországot érintő, közös kihívásokat, a keleti partnerségnek és a felülvizsgált európai szomszédságpolitika déli dimenziójának prioritásai alapján, valamint figyelembe véve az Unió a Mediterrán Térségért keretei között, valamint az elsődlegesen két vagy több partnerország közötti regionális, régiókon átnyúló és szubregionális együttműködés – többek között az Északi Dimenzió és a fekete-tengeri szinergia keretében történő regionális együttműködés – keretei között végzett munkát.

22. cikk

Határokon átnyúló együttműködés

- (1) A 2. cikk első bekezdésének 5. pontjában meghatározott, határokon átnyúló együttműködés kiterjed a szomszédos külső szárazföldi és tengeri határokon folyó együttműködésre, a nagyobb transznacionális területeket lefedő vagy a tengermedencék körül megvalósuló transznacionális együttműködésre, valamint az interregionális együttműködésre.
- (2) A szomszédosságpolitikai térség hozzájárul az Interreg-rendelet keretében az Európai Regionális Fejlesztési Alappal társfinanszírozott, az (1) bekezdésben említett, határokon átnyúló együttműködési programokhoz. A szomszédosságpolitikai térség pénzügyi keretösszegének legfeljebb 5 %-át indikatív jelleggel ezen programok támogatására kell elkülöníteni.
- (3) A határokon átnyúló együttműködési programokhoz történő hozzájárulásokat az Interreg-rendelet 10. cikkének (3) bekezdése alapján kell meghatározni és felhasználni.
- (4) Az uniós társfinanszírozási arány nem lehet magasabb a határokon átnyúló együttműködési program elszámolható kiadásainak 90 %-ánál.
- (5) A határokon átnyúló együttműködési programok előfinanszírozása meghaladhatja az Interreg-rendelet 51. cikkében említett százalékos arányt. Az irányító hatóság kérésére az előfinanszírozás mértéke minden pénzügyi évben elérheti a programhoz kapcsolódó éves kötelezettségvállalások 80 %-át.
- (6) Az Interreg-rendelet 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban a határokon átnyúló együttműködésre vonatkozó többéves stratégiai dokumentumot kell elfogadni, amely rögzíti az e rendelet 14. cikkének (2) bekezdésében említett elemeket.
- (7) Amennyiben a határokon átnyúló együttműködési programok az Interreg-rendelet 12. cikkének megfelelően megszűnnek, a szomszédosságpolitikai térség pénzügyi keretösszegéből a megszünt program számára nyújtott, továbbra is rendelkezésre álló támogatást elsődlegesen határokon átnyúló egyéb együttműködési programok vagy – adott esetben – az említett pénzügyi keretösszegeből támogatott bármely más tevékenység finanszírozására lehet felhasználni.

III. FEJEZET

Cselekvési tervek, intézkedések és végrehajtási módszerek

23. cikk

Cselekvési tervek és intézkedések

- (1) A Bizottság éves vagy többéves cselekvési terveket és intézkedéseket fogad el. Az intézkedések egyedi intézkedések, különös intézkedések, kísérő intézkedések vagy rendkívüli támogatási intézkedések formáját ölthetik. A cselekvési tervek és az intézkedések keretében figyelembe kell venni az egyedi kontextust és minden egyes tevékenység tekintetében meg kell határozni a célkitűzéseket, a várt eredményeket és a főbb tevékenységeket, a végrehajtás, a nyomon követés és az értékelés módszereit, valamint a költségvetést és minden kapcsolódó működési kiadást.
- (2) A cselekvési terveknek a programozási dokumentumokon kell alapulniuk, kivéve az (5) és a (6) bekezdésben említett esetekben. A cselekvési terveket inkluzív, átlátható módon és időben kell elkészíteni. Adott esetben a cselekvési terveket a jobb együttműködés jegyében a tagállamokkal közösen kell megvitatni.
- (3) Szükség esetén a tevékenység a cselekvési tervek elfogadása előtt vagy után, egyedi intézkedésként is elfogadható. Az egyedi intézkedéseknek a programozási dokumentumokon kell alapulniuk, kivéve az (5) bekezdésben említett és más kellően indokolt esetekben.
- (4) Előre nem látható szükségletek vagy körülmények esetén, és ha a finanszírozás nem lehetséges megfelelőbb forrásokból, a Bizottság a programozási dokumentumokban nem szereplő különös intézkedéseket fogadhat el.

(5) Az éves vagy többéves cselekvési tervek és az egyedi intézkedések felhasználhatók a 4. cikk (4) bekezdésének b) és c) pontjában említett gyorsreagálási fellépések végrehajtására.

(6) A Bizottság elfogadhat rendkívüli támogatási intézkedéseket a 4. cikk (4) bekezdésének a) pontjában említett gyorsreagálási fellépések céljából.

A rendkívüli támogatási intézkedések időtartama legfeljebb 18 hónap lehet, amelyet a végrehajtásukat hátráltató objektív és előre nem látható akadályok esetén kétszer – további legfeljebb hat hónappal – meg lehet hosszabbítani összesen legfeljebb 30 hónapra, feltéve, hogy az adott intézkedés pénzügyi összege nem emelkedik.

Elhúzódó válság és konfliktus esetén a Bizottság elfogadhat egy második, legfeljebb 18 hónap időtartamú rendkívüli támogatási intézkedést. Kellően indokolt esetekben további intézkedések is elfogadhatók, amennyiben az uniós tevékenységek folytatása alapvető fontosságú, és egyéb módon nem biztosítható.

24. cikk

Kísérő intézkedések

(1) Az uniós finanszírozás fedezheti az Eszköz végrehajtásával és célkitűzéseinek megvalósításával kapcsolatos működési kiadásokat, ideértve a végrehajtáshoz szükséges előkészítési, figyelemmel kíséresi, nyomon követési, ellenőrzési, audit- és értékelési tevékenységekhez kapcsolódó igazgatási támogatás költségeit, valamint a székhelyen és az Unió küldöttségeinél az eszközhoz szükséges igazgatási és koordinációs támogatás tekintetében felmerülő, valamint az eszköz alapján finanszírozott műveletek igazgatásához kapcsolódó kiadásokat, ideértve az információs és kommunikációs tevékenységeket, valamint a szervezeti információtechnológiai rendszereket is.

(2) Amennyiben a működési kiadások nem szerepelnek a 23. cikkben említett cselekvési tervekben vagy intézkedésekben, a Bizottság adott esetben kísérő intézkedéseket fogad el. A kísérő intézkedések keretében történő uniós finanszírozás a következőkre terjedhet ki:

- a) tanulmányok, találkozók, tájékoztatás, figyelemfelkeltés, képzés, a levont tanulságok és a bevált gyakorlatok előkészítése és megosztása, publikációs tevékenységek, valamint bármilyen más igazgatási vagy technikai segítségnyújtási kiadás, amely a programozáshoz és a tevékenységek igazgatásához szükséges, a javadalmazott külső szakértőket is ideértve;
- b) a releváns kérdésekre vonatkozó kutatási és innovációs tevékenységek és tanulmányok, valamint azok terjesztése;
- c) tájékoztatás nyújtásához és kommunikációs tevékenységekhez, többek között a kommunikációs stratégiák kidolgozásához, valamint az Unió politikai prioritásainak intézményi kommunikációjához és láthatóságához kapcsolódó kiadások.

25. cikk

Cselekvési tervek és intézkedések elfogadása

(1) A cselekvési terveket és az intézkedéseket végrehajtási jogi aktusok útján kell elfogadni. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 45. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdésben említett eljárást nem kell alkalmazni:

- a) az olyan egyedi intézkedésekre, amelyek esetében az uniós finanszírozás nem haladja meg az 5 000 000 EUR-t;
- b) az olyan különleges és kísérő intézkedésekre, valamint a gyorsreagálási fellépések végrehajtása céljából elfogadott olyan cselekvési tervek, amelyek esetében az uniós finanszírozás nem haladja meg a 10 000 000 EUR-t;
- c) a 23. cikk (4) bekezdésében említett, olyan rendkívüli támogatási intézkedésekre, amelyek esetében az uniós finanszírozás nem haladja meg a 20 000 000 EUR-t;
- d) a cselekvési tervek és intézkedések technikai módosításaira, feltéve, hogy az ilyen módosítások érdemben nem érintik az adott cselekvési terv vagy intézkedés célkitűzéseit, mint például:
 - i. a végrehajtási módszer változása;
 - ii. a végrehajtási időszak meghosszabbításai;
 - iii. a forrásoknak az adott cselekvési tervben szereplő tevékenységek közötti átcsoportosításai;

- iv. a cselekvési tervek és intézkedések költségvetésének az eredeti költségvetés legfeljebb 20 %-át érintő és 10 000 000 EUR-t meg nem haladó növelése vagy csökkentése.

Többéves cselekvési tervek és intézkedések esetében a (2) bekezdés első albekezdésének a), b) és c) pontjában, valamint d) pontjának iv. alpontjában említett küszöbértékek éves alapon alkalmazandók.

Az e bekezdés szerinti elfogadás esetén a cselekvési tervekről és intézkedésekről – a rendkívüli támogatási intézkedések kivételével –, valamint a technikai módosításokról az elfogadásukat követő egy hónapon belül a 45. cikkben említett megfelelő bizottságon keresztül tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a tagállamokat.

(3) A 20 000 000 EUR-t nem meghaladó rendkívüli támogatási intézkedések elfogadása vagy meghosszabbítása előtt a Bizottság tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot ezek jellegéről és célkitűzéseiről, valamint a tervezett pénzügyi összegekről. A Bizottság azt megelőzően tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy a már elfogadott rendkívüli támogatási intézkedéseken jelentős érdemi módosításokat hajtana végre. Az Unió külső tevékenységeinek összhangja érdekében a Bizottság az ilyen intézkedések tervezése és azt követő végrehajtása során figyelembe veszi a vonatkozó szakpolitikai megközelítést.

(4) Kellően indokolt, rendkívül sürgős esetben – mint például válságok, köztük természeti vagy ember okozta katasztrófák, valamint a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat vagy az alapvető szabadságokat fenyegető közvetlen veszély esetén – a Bizottság a 45. cikk (4) bekezdésében említett eljárással összhangban közvetlenül alkalmazandó végrehajtási jogi aktusok formájában cselekvési terveket és intézkedéseket vagy a meglévő cselekvési tervek és intézkedések vonatkozásában módosításokat fogadhat el.

(5) A tevékenységek szintjén megfelelő környezeti vizsgálatot kell végezni az alkalmazandó uniós jogalkotási aktusokkal, köztük a 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽⁴²⁾ és a 85/337/EGK tanácsi irányelvvel ⁽⁴³⁾ összhangban, többek között az éghajlatváltozási és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos hatások tekintetében, beleértve adott esetben a környezetvédelmi szempontból érzékeny tevékenységek, különösen a nagyobb új infrastruktúrák környezeti hatásvizsgálatát, többek között az éghajlatváltozásra, az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre gyakorolt hatások vizsgálatát.

A tervezett tevékenységek és intézkedések célkitűzéseivel és az azokra szánt összegekkel arányban álló, egyéb megfelelő előzetes értékeléseket kell végezni az emberi jogokra, a természeti erőforrásokhoz, például a földhöz való hozzáférésre és a szociális normákra nézve e tevékenységekkel és intézkedésekkel járó következmények és kockázatok meghatározása céljából, többek között az e területekre várhatóan jelentős hatást gyakorló főbb tevékenységek és intézkedések hatásvizsgálatai formájában.

Amennyiben szükséges, az ágazati programok végrehajtásakor stratégiai környezeti vizsgálatot kell végezni, többek között az éghajlatváltozásra gyakorolt hatás tekintetében. Biztosítani kell az érdekelt felek környezeti vizsgálatokba való bevonását és az ilyen vizsgálatok eredményeihez való nyilvános hozzáférést.

26. cikk

Együttműködési módszerek

(1) A költségvetési rendeletnek megfelelően az eszközből történő finanszírozást a Bizottság hajtja végre vagy a Bizottság, az uniós küldöttségek vagy a végrehajtó ügynökségek által közvetlenül, vagy pedig közvetetten, az említett rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt bármely szervezeten keresztül.

(2) Az eszközből történő finanszírozás nemzetközi, regionális vagy nemzeti alapokhoz, például az EBB, a tagállamok, a partnerországok és -régiók vagy nemzetközi szervezetek, illetve más támogatók által létrehozott vagy igazgatott alapokhoz történő hozzájárulás útján is megvalósítható.

⁽⁴²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (kodifikált szöveg) (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

⁽⁴³⁾ A Tanács 85/337/EGK irányelve (1985. június 27.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 175., 1985.7.5., 40. o.).

(3) A költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt szervezetek és az e rendelet 35. cikkének (4) bekezdésében említett támogatható partnerek kötelesek évente eleget tenni a költségvetési rendelet 155. cikke szerinti jelentéstételi kötelezettségeiknek. Az említett szervezetekre vonatkozó jelentéstételi kötelezettségeket a pénzügyi partnerségi keretmegállapodás, a hozzájárulási megállapodás, a költségvetési garanciákról szóló megállapodás vagy a finanszírozási megállapodás rögzíti.

(4) Az eszköz keretében finanszírozott tevékenységek végrehajthatók párhuzamos és közös társfinanszírozás útján is.

(5) Párhuzamos társfinanszírozás esetén a tevékenységet több, egyértelműen azonosítható összetevőre osztják, amelyeket a társfinanszírozást nyújtó különböző partnerek egyenként finanszíroznak oly módon, hogy a finanszírozás végső felhasználása mindig azonosítható, a finanszírozás megkettőzése pedig elkerülhető legyen.

(6) Közös társfinanszírozás esetén fel kell osztani a tevékenység teljes költségét a társfinanszírozást nyújtó partnerek között, és a forrásokat úgy egyesítik, hogy a finanszírozás forrása a tevékenység részeként végzett tevékenységek egyike esetében se lehessen többé azonosítható.

(7) Az Unió és a partnerei közötti együttműködés például a következő formákban valósulhat meg:

- a) háromoldalú konstrukciók, amelyek keretében az Unió harmadik országokkal koordinálja a partnerországnak vagy -régióknak nyújtott támogatás finanszírozását;
- b) igazgatási és technikai együttműködési intézkedések, valamint kapacitásépítés, többek között a tagállamok átmeneti vagy reformok végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatainak megosztása céljából, így például a tagállamok, valamint a partnerországok vagy -régiók közigazgatásai – köztük helyi hatóságai, közjogi szervei vagy közfeladatokat ellátó magánjogi szervezetei – közötti partnerségek vagy ikerintézményi programok révén megvalósuló decentralizált együttműködés, valamint olyan együttműködési intézkedések, amelyek keretében a tagállamok és a tagállamok regionális és helyi hatóságai közszférabeli szakértőket küldenek ki;
- c) hozzájárulás a köz- és magánszféra közötti partnerségek létrehozásához és igazgatásához szükséges költségekhez, beleértve az ezek – lehetőség szerint a civil társadalmi szervezetek által végzett – független értékeléséhez és nyomon követéséhez szükséges költségeket is;
- d) ágazati szakpolitikai támogatási programok, amelyek keretében az Unió egy partnerország ágazati programjához nyújt támogatást;
- e) hozzájárulás az országok uniós programokban való részvételének költségeihez, az uniós ügynökségek és szervek által végrehajtott tevékenységekhez, valamint az EUSZ V. címe alapján a közös kül- és biztonságpolitika keretébe tartozó egyedi fellépések végrehajtásával megbízott szervek vagy személyek részére.

27. cikk

Unió finanszírozási formák

(1) Az uniós finanszírozás a költségvetési rendeletben előírt finanszírozási formák, különösen az alábbiak útján nyújtható:

- a) vissza nem térítendő támogatások;
- b) szolgáltatásokra, árukra vagy építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési szerződések;
- c) költségvetés-támogatás;
- d) a Bizottság által létrehozott vagyonkezelői alapokhoz való hozzájárulás, a költségvetési rendelet 234. cikkével összhangban;
- e) pénzügyi eszközök;
- f) költségvetési biztosítékok;
- g) vegyesfinanszírozási műveletek;
- h) nemzetközileg elfogadott adósságkönnyítő programok keretében történő adósságkönnyítés;
- i) pénzügyi támogatás;
- j) javadalmazott külső szakértők.

(2) A partnerországokbeli érdekelt felekkel, például a civil társadalmi szervezetekkel és a helyi hatóságokkal való együttműködés során a Bizottság a finanszírozás módozatainak, a hozzájárulás formájának, az odaítélés módozatainak, valamint a vissza nem térítendő támogatások kezelésére vonatkozó igazgatási rendelkezéseknek a megállapítása során szem előtt tartja e felek sajátosságait – többek között igényeiket és a releváns körülményeket –, hogy a támogatás az ilyen érdekelt felek lehető leg szélesebb köréhez eljusson és szükségleteiket a lehető legjobban kielégítse. A költségvetési rendelettel összhangban ösztönözni kell az olyan egyedi módozatok alkalmazását, mint például a partnerségi megállapodások, a harmadik feleknek nyújtott pénzügyi támogatás engedélyezése, a közvetlenül odaítélt szerződések vagy a jogosultság alapján kiírt ajánlattételi felhívások, illetve a költségvetési rendelet 125. cikke (1) bekezdésében foglaltak szerint az egyösszegű átalány, az egységköltség és a százalékos átalányfinanszírozás, továbbá a költségekhez nem kapcsolódó finanszírozás.

(3) A költségvetési rendelet 195. cikkében említett eseteken túlmenően a közvetlen odaítélési eljárás alkalmazható a következők érdekében:

- a) kisebb értékű, vissza nem térítendő támogatások nyújtása – adott esetben társfinanszírozás szükségessége nélkül – emberijog-védőknek sürgős védelmi tevékenységek finanszírozására, többek között a veszélyben lévő emberijog-védők védelmét szolgáló mechanizmusok révén, valamint a válsággal és fegyveres konfliktusokkal kapcsolatos párbeszédben, a konfliktusmegoldásban, a megbékélésben és a békeépítésben részt vevő közvetítőknek és egyéb civil társadalmi szereplőknek;
- b) vissza nem térítendő támogatások nyújtása – adott esetben társfinanszírozás szükségessége nélkül – a tevékenységek különösen nehéz körülmények között történő finanszírozására, ahol nincs mód pályázati felhívások közzétételére, többek között olyan helyzetekben, amelyekben az alapvető szabadságok súlyos hiánya merül fel – ideértve az emberi jogi jogsértéseket –, a demokratikus intézmények fenyegetettsége, a válság vagy a fegyveres konfliktus eskalációja, és ahol a leginkább veszélyben van a humánbiztonság, vagy ahol az emberi jogi szervezetek és az emberijog-védők, továbbá a válságokkal és fegyveres konfliktusokkal kapcsolatos párbeszédben, megbékélésben és békeépítésben részt vevő közvetítők és más civil társadalmi szereplők különösen nehéz körülmények között tevékenykednek; az ilyen támogatások összege nem haladhatja meg a 1 000 000 EUR-t, időtartamuk pedig a 18 hónapot, amely a felhasználásukat hátráltató objektív és előre nem látható akadályok esetén további 12 hónappal meghosszabbítható;
- c) vissza nem térítendő támogatások nyújtása az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala, valamint az Emberi Jogok Global Campusa és az emberi jogok és a demokratizálódás területén szerzhető európai mesterfokozatot kínáló Európai Egyetemközi Központ részére, valamint az ahhoz társult, az emberi jogok terén posztgraduális diplomákat kiállító egyetemek hálózatának részére, ideértve a harmadik országokból származó diákoknak és emberijog-védőknek nyújtott ösztöndíjakat is;
- d) kisebb értékű, vissza nem térítendő támogatások nyújtása civil társadalmi szervezeteknek – a lehetséges mértékben, a költségvetési rendelet 125. cikkének megfelelően – egyszerűsített finanszírozási formák alkalmazásával.

A többek között ágazati reformra vonatkozó teljesítési szerződéseken keresztül megvalósuló költségvetés-támogatás célja az Unió és a partnerországok közötti partnerségek erősítése, és a támogatásnak az országok felelősségvállalásán, a kölcsönös elszámoltathatóságon és a partnerországoknak az elkötelezettségén kell alapulnia, figyelembe véve az általuk elért eredményeket és előrehaladást az egyetemes értékek, a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság vonatkozásában. Ki kell terjednie a megerősített szakpolitikai párbeszédre, a kapacitásépítésre és az irányítás javítására, kiegészítve a partnerek arra irányuló erőfeszítéseit, hogy több forrást gyűjtsenek, és azt megfelelőbben költse el a fenntartható és inkluzív növekedés és a – többek között a fiatalokat célzó – tisztességes munkahelyteremtés támogatása, a szegénység felszámolása, az egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a demokráciák és békés társadalmak kiépítése és megszilárdítása érdekében. A költségvetés-támogatásnak hozzá kell járulnia a nemek közötti egyenlőség biztosításához is.

A költségvetés-támogatás nyújtására vonatkozó minden döntést az Unió által jóváhagyott költségvetés-támogatási politikák, a jogosultság egyértelmű kritériumai, valamint a kockázatok és előnyök körültekintő értékelése alapján kell meghozni.

(4) A költségvetés-támogatást oly módon kell differenciálni, hogy – az instabil helyzeteket is szem előtt tartva – jobban tudjon igazodni a partnerország politikai, gazdasági, társadalmi és környezeti kereteihez.

A költségvetési rendelet 236. cikke szerinti költségvetés-támogatás nyújtása során a Bizottság világosan meghatározza és nyomon követi a költségvetés-támogatás feltételeit, ideértve a reformok és az átláthatóság terén elért haladást, valamint támogatja a parlamenti ellenőrzés, a nemzeti ellenőrzési kapacitások fejlesztését, a fokozott átláthatóságot és az információkhoz való nyilvános hozzáférést.

(5) A költségvetés-támogatás kifizetésének olyan mutatók alapján kell történnie, amelyek bizonyítják, hogy megfelelő előrelépés történik a partnerországgal együtt elfogadott célkitűzések megvalósítása terén.

(6) A költségvetési rendelet 193. cikke (2) bekezdése második albekezdésének a) pontjával összhangban, a finanszírozási határozatban meghatározott, kellően indokolt esetekben az eszköz alapján támogatott tevékenységek és a 2021-ben felmerült mögöttes költségek 2021. január 1-jétől támogathatónak, illetve elszámolhatóak tekinthetők abban az esetben is, ha az említett tevékenységeket a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtása előtt hajtották végre, illetve ha az említett költségek a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtása előtt merültek fel.

(7) Az eszköz szerinti pénzügyi eszközöket, költségvetési biztosítékokat és vegyesfinanszírozási műveleteket a költségvetési rendelet 209. cikkének (1) bekezdésében rögzített elveknek megfelelően kell végrehajtani, és amikor lehetséges, az EBB, valamely multilaterális európai finanszírozási intézmény, így például az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank vezetésével, illetve valamely bilaterális európai finanszírozási intézmény, így például a fejlesztési bankok vezetésével, lehetőség szerint további más formákat öltő, mind a tagállamoktól, mind a harmadik felektől származó pénzügyi támogatásokkal összevonva.

Az eszköz szerinti uniós pénzügyi eszközökhöz hozzájárulhatnak a tagállamok, valamint a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett bármely szervezet.

(8) A (7) bekezdésben említett pénzügyi eszközök a felhasználás és a jelentéstétel céljából mechanizmusokba csoportosíthatók.

(9) Az uniós finanszírozás nem keletkeztethet különadókat, illetékeket és díjakat, és nem vezethet ezek beszedéséhez.

(10) A partnerországok által kivetett adók, illetékek és díjak jogosultak lehetnek az eszköz szerinti finanszírozásra.

28. cikk

Támogatható személyek és szervezetek

(1) A földrajzi programokból, valamint a Civil társadalmi szervezetek tematikus programból és a Globális kihívások tematikus programból finanszírozott tevékenységekkel kapcsolatos közbeszerzési eljárásban, vissza nem térítendő támogatás odaítélésére vonatkozó eljárásban és pénzdíj odaítélésére vonatkozó eljárásban való részvételnek nyitva kell állnia a nemzetközi szervezetek előtt, és a civil társadalmi szervezeteket is beleértve minden más jogalany előtt, aki a következő országok állampolgára, illetve – jogi személy esetében – amely ténylegesen letelepedett a következő országok valamelyikében:

- a) tagállamok, az IPA III rendelet vonatkozó mellékletében felsorolt kedvezményezettek, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei;
- b) szomszédságpolitikai partnerországok, valamint az Oroszországi Föderáció, amennyiben az adott eljárásra az I. mellékletben említett olyan programok keretében kerül sor, amelyekben az Oroszországi Föderáció is részt vesz;
- c) a hivatalos fejlesztési támogatásban részesülő kedvezményezetteknek az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága által közzétett jegyzékén szereplő fejlődő országok és területek közül azok, amelyek nem tagjai a G20-csoportnak, valamint a tengerentúli országok és területek;
- d) a hivatalos fejlesztési támogatásban részesülő kedvezményezettek jegyzékében szereplő fejlődő országok, amelyek tagjai a G20-csoportnak, valamint más országok és területek, amennyiben a vonatkozó eljárásra az Unió által az eszköz keretében finanszírozott olyan tevékenységgel összefüggésben kerül sor, amelyben ezek az országok és területek részt vesznek;
- e) olyan országok, amelyek számára a Bizottság a külső finanszírozás kölcsönös igénybevételének lehetőségét biztosítja; ez az igénybevételi lehetőség legalább egyéves, korlátozott időtartamra biztosítható, amikor egy ország egyenlő feltételek mellett részvételre jogosítja az Unió és az eszköz alapján támogatható országok szervezeteit; a Bizottság az érintett címzett országgal vagy országokkal folytatott konzultációt követően határoz a kölcsönös igénybevételi lehetőségéről és annak időtartamáról;
- f) a hivatalos fejlesztési támogatásban részesülő kedvezményezettek jegyzékében szereplő legkevésbé fejlett országok vagy súlyosan eladósodott szegény országok egyikében végrehajtott szerződések esetében az OECD tagországai.

(2) A tevékenység jellegéből és célkitűzéseiből eredő korlátozások sérelme nélkül az Emberi jogok és demokrácia tematikus programból és a Béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés tematikus programból finanszírozott tevékenységekre, továbbá a gyorsreagálási fellépésekre vonatkozó közbeszerzési eljárásokban, a vissza nem térítendő támogatás odaítélésére vonatkozó eljárásokban és pénzdíj odaítélésére vonatkozó eljárásokban való részvételnek korlátozások nélkül nyitottnak kell lennie.

(3) Az eszköz alapján finanszírozott minden áru és anyag származhat bármelyik országból.

(4) Az e cikkben megállapított támogathatósági szabályok nem alkalmazandók és nem keletkeztetnek állampolgársághoz kapcsolódó korlátozásokat az olyan természetes személyekre vonatkozóan, akik egy támogatható vállalkozó vagy adott esetben alvállalkozó alkalmazásában vagy vele más jogszerű szerződéses viszonyban állnak.

(5) A valamely szervezettel együtt társfinanszírozott, vagy a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdése c) pontjának ii–viii. alpontjában említett szervezetekkel közvetlen vagy közvetett irányítás útján végrehajtott tevékenységek esetében az említett szervezetek támogathatóságára vonatkozó szabályok is alkalmazandók.

(6) Amennyiben valamely támogató a Bizottság által létrehozott vagyonkezelői alapok számára vagy külső címzett bevételek útján nyújt finanszírozást, akkor az adott vagyonkezelői alap alapító okiratában, illetve külső címzett bevételek esetében az adott támogatóval kötött megállapodásban szereplő támogathatósági szabályok alkalmazandók.

(7) Az eszköz alapján és valamely más uniós programból finanszírozott tevékenységek esetében az említett uniós programok szerint támogatható szervezeteket támogathatóknak kell tekinteni.

(8) Több országra irányuló tevékenységek esetében támogathatóknak tekinthetők a tevékenység hatálya alá tartozó országok és területek állampolgárságával rendelkező jogalanyok, illetve jogi személyek esetében azok, amelyek ténylegesen letelepedettek az érintett országok vagy területek valamelyikében.

(9) Az e cikkben meghatározott támogathatósági szabályok korlátozhatók a kérelmezők állampolgársága, földrajzi elhelyezkedése vagy jellege alapján, ha a korlátozásokat a tevékenység egyedi jellege és célkitűzései indokolják, és amennyiben azok a tevékenység hatékony végrehajtása érdekében szükségesek.

(10) A nem támogatható országokból származó ajánlattevők, pályázók és részvételre jelentkezők támogathatóknak tekinthetők sürgős esetekben, a szolgáltatásoknak az érintett országok és területek piacán tapasztalt hiánya esetén, vagy más olyan kellően indokolt esetekben, amikor a támogathatósági szabályok alkalmazása lehetetlenné tenné vagy túlzottan megnehezítené egy tevékenység megvalósítását.

(11) A helyi kapacitások, piacok és beszerzések támogatása érdekében előnyben kell részesíteni a helyi és a regionális vállalkozókat, ha a költségvetési rendelet értelmében a szerződés egyetlen ajánlat alapján is odaítélhető. Minden más esetben a helyi és a regionális vállalkozók részvételét az említett rendelet vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kell előmozdítani. Elő kell mozdítani a fenntarthatósági és a kellő gondosságra vonatkozó kritériumokat.

(12) Az Emberi jogok és demokrácia tematikus program keretében a 2. cikk első bekezdésének 6. pontjában szereplő jogalany fogalommeghatározás alá nem tartozó valamennyi szervezet támogatható, ha az e program beavatkozási területeinek érdekében szükséges.

29. cikk

Kizárt tevékenységek

Az eszköz keretében nyújtott uniós finanszírozás nem használható fel olyan tevékenységek és intézkedések támogatására, amelyek:

- a) az emberi jogok megsértését eredményezhetik a partnerországokban;
- b) összeegyeztethetetlenek a kedvezményezett országnak a Párizsi Megállapodás szerinti nemzetileg meghatározott hozzájárulásaival, vagy amelyek előmozdítják a fosszilis tüzelőanyagokba történő beruházásokat, vagy amelyek a környezeti vizsgálat és hatásvizsgálat szerint jelentős káros hatást gyakorolnak a környezetre vagy az éghajlatra, kivéve, ha az ilyen tevékenységek vagy intézkedések feltétlenül szükségesek az eszköz célkitűzéseinek eléréséhez, és azokat az említett hatások elkerülését, megelőzését vagy enyhítését, és lehetőség szerint ellensúlyozását célzó megfelelő intézkedések kísérik, beleértve a környezeti szempontból káros fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetését.

30. cikk

Átvitel, éves részletek, kötelezettségvállalási előirányzatok, visszafizetések, valamint a pénzügyi eszközök és a költségvetési biztosítékok által generált bevétel

(1) A költségvetési rendelet 12. cikkének (4) bekezdésén túlmenően a fel nem használt, Eszköz szerinti kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatokat automatikusan át kell vinni, és azok a következő pénzügyi év december 31-ig lekötöthetők és felhasználhatók. A következő pénzügyi évben először az átvitt összeget kell felhasználni.

A Bizottság a költségvetési rendelet 12. cikkének (6) bekezdése szerint tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot az átvitt kötelezettségvállalási előirányzatokról.

(2) A költségvetési rendeletnek az előirányzatok újbóli rendelkezésre bocsátásáról szóló 15. cikkében szereplő szabályokon túlmenően az eszköz szerinti valamely tevékenység teljes vagy részleges végre nem hajtásának eredményeképpen visszavont kötelezettségvállalások összegének megfelelő kötelezettségvállalási előirányzatok újra elérhetővé válnak az eredeti költségvetési tétel számára.

(3) Az egy pénzügyi évnél hosszabb időszakon átívelő tevékenységekre vonatkozó költségvetési kötelezettségvállalásokat a költségvetési rendelet 112. cikke (2) bekezdésének megfelelően több éven keresztül éves részletekre lehet bontani.

A költségvetési rendelet 114. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése nem alkalmazandó az e bekezdés első albekezdésében említett többéves tevékenységekre. A Bizottság automatikusan visszavonja a kötelezettségvállalást az adott tevékenységre vonatkozó költségvetési kötelezettségvállalás bármely olyan része tekintetében, amely a költségvetési kötelezettségvállalás évét követő ötödik év december 31-ig nem került felhasználásra előfinanszírozásként vagy időközi kifizetésként, vagy amelyre vonatkozóan nem nyújtottak be igazolt kiadási kimutatást vagy kifizetési kérelmet.

E cikk (2) bekezdése az éves részletekre is alkalmazandó.

(4) A költségvetési rendelet 209. cikkének (3) bekezdésétől eltérve a visszafizetéseket és a valamely pénzügyi eszköz vagy költségvetési biztosíték által generált bevételeket az igazgatási költségek és díjak levonását követően belső címzett bevételként az eredeti költségvetési tételhez kell jóváírni. A Bizottság ötévente megvizsgálja az uniós célkitűzések megvalósításához nyújtott hozzájárulást, továbbá a már meglévő pénzügyi eszközök hatékonyságát.

IV. FEJEZET

EFFA+, a külső tevékenységi garancia, költségvetési biztosítékok és harmadik országoknak nyújtott pénzügyi támogatás

31. cikk

Hatály és finanszírozás

(1) A 6. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi keretösszeg fedezi az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Pluszt (a továbbiakban: EFFA+) és a külső tevékenységi garanciát.

(2) Az EFFA+ mint az e rendelet 27. cikkének (1) bekezdésében említett vissza nem térítendő támogatások, technikai segítségnyújtás, pénzügyi eszközök, költségvetési biztosítékok, valamint vegyesfinanszírozási műveletek formájában pénzügyi kapacitást nyújtó, integrált pénzügyi csomag célja a beruházások támogatása és a finanszírozáshoz jutás fokozása, az e rendelet 3. és 8. cikkében meghatározott célkitűzéseknek és általános elveknek, valamint adott esetben az IPA III rendelet célkitűzéseinek a megvalósításához hozzájáruló eszközként, az addicionalitás és a fejlesztésre gyakorolt hatás maximalizálása és a többek között a kkv-k részére nyújtandó innovatív termékek biztosítása mellett.

Az EFFA+ célja különösen az, hogy elősegítse a fenntartható és inkluzív gazdasági, környezeti és társadalmi fejlődést, a hozzáadott-értéken alapuló, fenntartható gazdaságra való áttérést és a stabil beruházási környezetet. Az EFFA+ előmozdítja továbbá a partnerországokban a társadalmi-gazdasági és környezeti rezilienciát, különös figyelmet fordítva a szegénység felszámolására. Az EFFA+ ezáltal hozzájárul a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek csökkentéséhez, a fenntartható és inkluzív növekedéshez, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz és az éghajlatváltozás mérsékléséhez, a környezetvédelemhez és a környezetgazdálkodáshoz, az ILO alapvető munkaügyi normáin alapuló tisztességes munkahelyek létrehozásához, a gazdasági lehetőségek, készségek és a vállalkozói készség kialakításához, a társadalmi-gazdasági ágazatokhoz, ideértve a szociális vállalkozásokat és szervezeteket és a kkv-kat, a fenntartható konnektivitáshoz, a veszélyeztetett csoportok támogatásához, az emberi jogoknak és a nemek közötti egyenlőségnek az előmozdításához, a nők és a fiatalok társadalmi szerepvállalásának növeléséhez, továbbá az irreguláris migráció egyedi társadalmi-gazdasági kiváltó okainak és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak a kezeléséhez, az V. mellékletben és a vonatkozó indikatív programozási dokumentumokban vázolt prioritási területekkel összhangban.

Különös figyelmet kell fordítani továbbá az instabil vagy konfliktus sújtotta országként azonosított országokra, a legkevésbé fejlett országokra és a súlyosan eladósodott szegény országokra, többek között az intézményi kapacitásépítéshez és a gazdasági kormányzáshoz nyújtott támogatás, valamint technikai segítségnyújtás révén.

(3) A külső tevékenységi garanciának támogatnia kell a költségvetési biztosítékok által lefedett EFFA+-műveleteket e rendelet 32–39. cikkével összhangban. A külső tevékenységi garanciának támogatnia kell továbbá az (Euratom) 2021/948 rendelet 10. cikkének (2) bekezdésében említett harmadik országoknak nyújtott makroszintű pénzügyi támogatást és kölcsönöket.

(4) A külső tevékenységi garancia keretében az Unió a 2021. január 1. és 2027. december 31. között aláírt garancia-megállapodások alapján folytatott műveletekhez biztosíthat garanciát, legfeljebb 53 449 000 000 EUR értékben.

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el a külső tevékenységi garancia maximális összegének legfeljebb 20 %-kal történő módosítása céljából.

(5) A tartalékfeltöltési rátának a műveletek típusától függően 9 % és 50 % között kell lennie.

Az uniós költségvetésből legfeljebb 10 000 000 000 EUR használható fel a külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltésére. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e maximális összeg módosítása céljából annak biztosítása érdekében, hogy a tartalékfeltöltés összege tükrözze a külső tevékenységi garancia összegét és tartalékfeltöltési rátáit, figyelembe véve a garantált műveletek típusát.

A külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltési rátája 9 % az Unió makroszintű pénzügyi támogatása és a hitelezési műveletekhez kapcsolódó államadósság-kockázatokat fedező költségvetési biztosítékok esetében.

A tartalékfeltöltési rátákat az e rendelet alkalmazásának az 51. cikkben megállapított kezdőnapjától kezdődően legalább háromévenként felül kell vizsgálni. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a tartalékfeltöltési ráták módosítása céljából.

(6) A külső tevékenységi garancia a költségvetési rendelet 212. cikke által létrehozott közös tartalékalap egyedi garanciájának tekintendő.

(7) Az EFFA+ és a külső tevékenységi garancia finanszírozási és beruházási műveleteket támogathat a 4. cikk (2) bekezdésében említett földrajzi területeken található partnerországokban. A külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltését a vonatkozó földrajzi programoknak a 6. cikk (2) bekezdésének a) pontja által létrehozott költségvetéséből kell finanszírozni, és a közös tartalékalapba kell átutalni. Az EFFA+ és a külső tevékenységi garancia az IPA III rendelet vonatkozó mellékletében felsorolt kedvezményezettek területén folytatott műveleteket is támogathat. E műveletek EFFA+ keretében történő finanszírozását és a külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltését az IPA III rendeletből kell finanszírozni. Az (Euratom) 2021/948 rendelet 10. cikkének (2) bekezdésében említett harmadik országoknak nyújtott kölcsönöket fedező külső tevékenységi garancia tartalékfeltöltését az említett rendeletből kell finanszírozni.

(8) A költségvetési rendelet 211. cikkének (2) bekezdésében említett tartalékot az Unió e rendelet alapján engedélyezett összes kötelezettsége alapján kell képezni. Az előírt tartalék éves összege hét évet nem meghaladó időszak során képezhető. Az (EU) 2017/1601 rendelet alapján engedélyezett garanciákra vonatkozó tartalékfeltöltés tekintetében, valamint az olyan alap-jogiaktusok alapján engedélyezett garanciákra, pénzügyi támogatásokra és harmadik országoknak nyújtott Euratom-kölcsönökre vonatkozó tartalékfeltöltés tekintetében, amelyeknek a tartalékfeltöltésére a 480/2009/EK, Euratom rendelet az irányadó, továbbra is az említett rendeletek rendelkezéseit kell követni.

(9) Az (EU) 2017/1601 rendelettel létrehozott EFFA-garanciaalapnak, illetve a 480/2009/EK, Euratom rendelettel létrehozott, a külső tevékenységekre vonatkozó garanciaalapnak a 2021. július 31-én meglévő nettó eszközeit át kell utalni a közös tartalékalapba az (EU) 2017/1601 rendelet alapján engedélyezett költségvetési garanciákra vonatkozó tartalékfeltöltés céljából, valamint az olyan alap-jogiaktusok alapján engedélyezett pénzügyi támogatásokra és harmadik országoknak nyújtott Euratom-kölcsönökre vonatkozó tartalékfeltöltés céljából, amelyeknek a tartalékfeltöltésére a 480/2009/EK, Euratom rendelet az irányadó.

32. cikk

Az EFFA+ felépítése

(1) Az EFFA+-nak az e rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében és az IPA III rendeletben meghatározott regionális térségeken belüli regionális beruházási platformokból kell állnia, amelyeket az Unió fennálló külső vegyesfinanszírozási mechanizmusainak munkamódszerei, eljárásai és struktúrái alapján kell létrehozni, és amelyek az EFFA+ keretében összekapcsolhatják vegyesfinanszírozási műveleteiket és a külső tevékenységi garancia műveleteit.

(2) A Bizottság biztosítja az EFFA+ irányítását.

33. cikk

Az EFFA+ stratégiai testülete

(1) Az EFFA+ irányításának biztosítása során egy stratégiai testületnek (a továbbiakban: az EFFA+ stratégiai testület) kell tanácsadást nyújtania a Bizottság részére, az IPA III rendelet vonatkozó mellékletében felsorolt nyugat-balkáni kedvezményezettek kiterjedő műveletek kivételével, amelyek tekintetében külön stratégiai testületet kell igénybe venni.

(2) A EFFA+ stratégiai testületének tanácsot kell adnia a Bizottság részére a külső tevékenységi garanciának az EFFA+ keretbe tartozó beruházási stratégiai irányára és prioritásaira vonatkozóan – többek között a 36. cikkben említett beruházási kereteket illetően is –, és hozzá kell járulnia ahhoz, hogy e beruházások igazodjanak az Unió külső tevékenysége, fejlesztéspolitikája és az európai szomszédságpolitika tekintetében meghatározott irányadó elvekhez és célkitűzésekhez, valamint a 3. cikkben rögzített célkitűzésekhez és az EFFA+-nak a 31. cikkben meghatározott céljához. Az EFFA+ stratégiai testületének emellett támogatnia kell a Bizottságot az általános beruházási célkitűzések meghatározásában a külső tevékenységi garanciának az EFFA+-műveletek támogatására való alkalmazása tekintetében, valamint nyomon kell követnie a beruházási keretek földrajzi és tematikus lefedettségének megfelelőségét és diverzifikáltságát.

(3) Az EFFA+ stratégiai testületének támogatnia kell továbbá az általános koordinációt, komplementaritást és koherenciát a regionális beruházási platformok között, a külső beruházási terv három pillére között, a külső beruházási terv, az Unió egyéb, migrációval kapcsolatos erőfeszítései és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend végrehajtása között, ideértve az éghajlatváltozás elleni küzdelmet is, valamint az Unió külső programjai és pénzügyi eszközei között.

(4) Az EFFA+ stratégiai testülete a Bizottság, a főképviselő, az összes tagállam és az EBB képviselőiből áll. Az Európai Parlament megfigyelői státusszal rendelkezik. A hozzájárulók, a támogatható partnerek, a partnerországok, a releváns regionális szervezetek és más érdekelt felek adott esetben megfigyelői státuszt kaphatnak. Új megfigyelő felvétele előtt konzultálni kell az EFFA+ stratégiai testületével. Az EFFA+ stratégiai testületének társelnöki feladatait a Bizottság és a főképviselő látja el.

(5) Az EFFA+ stratégiai testületének legalább évente kétszer kell üléseznie, és amennyiben lehetséges, véleményeit konszenzussal kell elfogadnia. További ülések bármikor összehívhatók az elnök vagy a tagok legalább egyharmadának kérésére. Ha nem érhető el konszenzus, akkor az EFFA+ stratégiai testülete első ülésén elfogadott és az eljárási szabályzatában megállapított szavazati jogokat kell alkalmazni. Az eljárási szabályzatban meg kell határozni a megfigyelők szerepére vonatkozó keretet. Az EFFA+ stratégiai testülete üléseinek napirendjét és jegyzőkönyvét elfogadásukat követően nyilvánosságra kell hozni.

(6) A Bizottság évente jelentést tesz az EFFA+ stratégiai testületének az EFFA+ felhasználása terén elért eredményekről. A fent említett jelentés kiegészítése céljából a Nyugat-Balkánnal foglalkozó stratégiai testületnek be kell számolnia az említett térség garanciaeszközeinek felhasználása terén elért eredményekről. A stratégiai testületeknek meg kell vizsgálnia és figyelembe kell vennie a 42. cikk (5) bekezdésében említett értékelő jelentéseket.

Az EFFA+ stratégiai testületének rendszeres konzultációkat kell szerveznie az érintett érdekelt felekkel az EFFA+ stratégiai irányairól és felhasználásáról.

(7) Az EFFA+ stratégiai testülete és a Nyugat-Balkánnal foglalkozó stratégiai testület fennállása nem befolyásolja azt, hogy szükség van egy egységes, egyesített EFFA+ kockázatkezelési keretre.

(8) Az EFFA+ alapján nyújtott garanciák kockázatkezelési funkciójának figyelembe kell vennie az eszköz célkitűzéseit és elveit. Az EFFA+ keretében alkalmazott kockázatértékelési és ellentételezési módszertanokat minden beruházási keret esetében – többek között a 36. cikk (1) bekezdésében meghatározott beruházási keretek esetében is – következetesen alkalmazni kell. A Bizottságnak létre kell hoznia egy technikai kockázatértékelő csoportot. A Bizottságnak biztosítania kell a technikai kockázatértékelő csoport független, pártatlan és inkluzív, magas színvonalú működését. A Bizottságnak azt is biztosítania kell, hogy az információkat és elemzéseket – a titoktartás kellő figyelembevételével – időben, átlátható és inkluzív módon megosszák minden tagállammal. A technikai kockázatértékelő csoport összetételének, eljárási szabályzatának és munkamódszereinek inkluzívnak, az EBB szakértői és az egyéb támogatható partnerek számára nyitottnak kell lennie, és azokat be kell nyújtani az EFFA+ stratégiai testülete részére. A Bizottság tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot a technikai kockázatértékelő csoport összetételéről, megbízatásáról és eljárási szabályzatáról, valamint gondoskodik a csoport tagjainak pártatlanságáról és az összeférhetetlenség kizárásáról.

(9) Az EFFA+ stratégiai testülete az EFFA+ végrehajtási időszaka alatt a lehető leggyorsabban elfogadja és közzéteszi azokat az iránymutatásokat, amelyek meghatározzák, hogy miként biztosítható, hogy az EFFA+-műveletek megfeleljenek a 31. és a 35. cikkben megállapított célnak, célkitűzéseknek és támogathatósági kritériumoknak.

34. cikk

Regionális irányítótestületek

A regionális beruházási platformok irányítótestületeinek – az érintett stratégiai testület tanácsait és a vonatkozó kockázátértékeléseket figyelembe véve – a végrehajtás szintjén támogatniuk kell a Bizottságot a regionális és ágazati beruházási célok meghatározásában és a regionális, ágazati és tematikus beruházási keretek kialakításában, valamint véleményt kell nyilvánítaniuk a vegyesfinanszírozási műveletekről és a külső tevékenységi garanciának az EFFA+ keretében javasolt beruházási programokra kiterjedő felhasználásáról.

35. cikk

A műveletek és a partnerek támogathatósága és kiválasztása az EFFA+ keretében igénybe vett külső tevékenységi garancia tekintetében

(1) A külső tevékenységi garanciából támogatható finanszírozási és beruházási műveleteknek összhangban kell lenniük az uniós szakpolitikákkal, a vonatkozó programozási dokumentumokkal, valamint a partnerországok stratégiáival és szakpolitikáival, és illeszkedniük kell azokhoz. Támogatniuk kell különösen az eszköz és adott esetben az IPA III rendelet célkitűzéseit, általános elveit és szakpolitikai keretét, kellően figyelembe véve az e rendelet V. mellékletében megállapított prioritási területeket.

(2) A külső tevékenységi garanciának olyan finanszírozási és beruházási műveleteket kell támogatnia, amelyek megfelelnek a költségvetési rendelet 209. cikke (2) bekezdésének a)–e) pontjában meghatározott feltételeknek, különösen az addicionalitás biztosítására vonatkozó követelmény tekintetében, többek között a piaci hiányosságok, illetve az optimálistól elmaradó beruházási helyzetek kezelésével, a támogatható partnerek érdekeinek összeegyeztetésével a verseny torzításának elkerülésével és adott esetben a magánberuházások maximalizálásával, továbbá amelyek:

- a) a költségvetési rendelet 34. cikkének megfelelően olyan előzetes értékelés tárgyát képezik, amely arányban áll a tervezett műveletek célkitűzéseivel és összegeivel az e műveletekkel összefüggő lehetséges következmények és kockázatok meghatározása érdekében az emberi jogi, környezeti, munkaügyi és szociális normák tekintetében, ideértve a hatásvizsgálat formájában történő értékelést is az olyan nagyobb programok esetében, amelyek várhatóan jelentős hatással járnak az említett területeken, összhangban az EFFA+-nak az e rendelet 31. cikke (2) bekezdésében meghatározott céljával, valamint kellően figyelembe véve az érintett közösségek önkéntes és előzetes tájékoztatáson alapuló hozzájárulására vonatkozó elvet a földhöz kapcsolódó beruházások esetében;
- b) biztosítják a komplementaritást a külső beruházási terv különböző pillérein belül, valamint egyéb kezdeményezésekkel;
- c) gazdasági és pénzügyi szempontból életképesek, kellően figyelembe véve a magánszektorbeli vagy az állami partnerek által a projekthez nyújtott lehetséges támogatást és társfinanszírozást, figyelembe véve ugyanakkor az olyan országok egyedi működési környezetét és kapacitásait, amelyeket instabil vagy konfliktus sújtotta országnak, legkevésbé fejlett országnak, fejlődő kis szigetországnak, fejlődő kontinentális országnak vagy súlyosan eladósodott szegény országgént azonosítottak, amelyek számára kedvezményesebb feltételeket lehet biztosítani;
- d) technikai szempontból életképesek, valamint környezeti és társadalmi szempontból fenntarthatók, és maximalizálják a fejlesztésre gyakorolt hatást;
- e) nem torzítják a partnerországok és -régiók piacait, és nem jelentenek tisztességtelen versenyt a helyi szereplők számára;
- f) végrehajtásukra a 7. cikkben említett szakpolitikai kerettel, az alkalmazandó környezeti, szociális és munkajogi kötelezettségekkel és normákkal, valamint a beruházásokra vonatkozó, nemzetközileg – különösen az ENSZ és az OECD által – elfogadott iránymutatásokkal, elvekkel és egyezményekkel összhangban, az emberi jogok nemzetközi jogának teljes körű tiszteletben tartása mellett, továbbá a 3. és a 8. cikkben megállapított célkitűzésekkel és általános elvekkel összhangban kerül sor.

(3) A külső tevékenységi garancia a következő eszközök kockázatainak fedezésére szolgál:

- a) kölcsönök, ideértve a helyi pénznemben nyújtott kölcsönöket is;
- b) garanciák;
- c) viszontgaranciák;
- d) tőkepiaci eszközök;
- e) a finanszírozás vagy hitelminőség-javítás bármely más formája, biztosítások, valamint sajáttőke- vagy kvázi-sajátőke eszközök.

(4) A külső tevékenységi garancia tekintetében támogatható partnerek azok, amelyek a költségvetési rendelet 208. cikkének (4) bekezdésében kerültek azonosításra, ideértve az e rendelet 37. cikkének megfelelően a Bizottság általi jóváhagyás esetén a külső tevékenységi garanciához hozzájáruló partnerországokból és harmadik országokból származókat is. Ezenkívül, a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjától eltérve, a külső tevékenységi garancia tekintetében támogathatók a valamely tagállam, illetve egy, e rendelet 37. cikkének megfelelően a külső tevékenységi garanciához hozzájáruló partnerország vagy harmadik ország magánjoga által szabályozott azon szervezetek, amelyek megfelelő biztosítékkal szolgálnak pénzügyi kapacitásukról.

(5) A támogatható partnereknek meg kell felelniük a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott szabályoknak és feltételeknek. Az e rendelet 37. cikke szerint a külső tevékenységi garanciához hozzájáruló valamely tagállam, partnerország vagy harmadik ország magánjoga alapján működő szervezetek esetében azokat a szervezeteket kell előnyben részesíteni, amelyek információkat közölnek a környezeti, társadalmi, adóügyi és vállalati-rányítási kritériumokkal kapcsolatban.

A Bizottság biztosítja a rendelkezésre álló források eredményes, hatékony és méltányos felhasználását a támogatható partnerek – többek között a kis- és közepes méretű partnerek – körében, előmozdítva ugyanakkor az egymással való együttműködésüket, valamint kellő figyelmet fordítva a kapacitásaikra, a hozzáadott értékre és a tapasztalataikra.

A Bizottság biztosítja minden támogatható partner számára a méltányos bánásmódot a 27. cikk (7) bekezdésével összhangban, valamint biztosítja, hogy az EFFA+ felhasználásának időtartama alatt elkerüljék az összeférhetetlenséget. A komplementaritás biztosítása érdekében a Bizottság kérheti a támogatható partnerektől, hogy adjanak meg minden releváns információt a nem EFFA+ által finanszírozott műveleteikről.

(6) A költségvetési rendelet 219. cikkének (4) bekezdésében meghatározott, a saját forrásokkal való hozzájárulásra vonatkozó feltételt portfólió-alapon minden olyan támogatható partnerre alkalmazni kell, amely az eszköz alapján költségvetési biztosítékban részesül.

(7) A Bizottság a költségvetési rendelet 154. cikkével összhangban kiválasztja a támogatható partnereket, kellően figyelembe véve a következőket:

- a) a stratégiai testületek és a regionális irányítótestületek által adott tanácsok;
- b) a beruházási keret célkitűzései;
- c) a támogatható partner tapasztalatai és kockázatkezelési képessége;
- d) a támogatható partner olyan saját és kiegészítő forrásainak, valamint a magánszektor által társfinanszírozott forrásainak összege, amelyeket kész mozgósítani a beruházási keret céljaira, kellően figyelembe véve a beruházás nagyságát;
- e) a támogatható partnerek ágazati, illetve földrajzi szakértelme;
- f) a támogatható partnerek közötti együttműködés előmozdításának előnyei.

(8) Az EFFA+ stratégiai testülete és a Nyugat-Balkánnal foglalkozó stratégiai testület által adott tanácsok, valamint a többéves indikatív programok alapján a Bizottság – a regionális irányítótestületekkel folytatott konzultációt és az Európai Parlament és a Tanács tájékoztatását követően – az eszköz alapján finanszírozandó olyan beruházási kereteket alakít ki, a régiók vagy az egyes partnerországok vagy mindkettő számára, az egyes ágazatok számára vagy egyes projektek, a végső kedvezményezettek konkrét kategóriái vagy mindkettő számára, amelyeket meghatározott összegig a külső tevékenységi garanciának kell fedeznie. A Bizottság tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot arról, hogy a beruházási keretek milyen módon felelnek meg ennek a cikknek, valamint azok részletes finanszírozási prioritásairól. A beruházási kereteken belüli pénzügyi támogatás iránti valamennyi kérelmet a Bizottsághoz kell benyújtani.

A beruházási keret megválasztását a piaci hiányosságok vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzetek elemzésével, valamint a beruházási keretnek az e rendelet – és adott esetben az IPA III rendelet – prioritásainak való megfelelésének értékelésével kellően indokolni kell. Ezt az elemzést a Bizottság végzi a potenciálisan támogatható partnerekkel és érdekelt felekkel együttműködésben.

A (3) bekezdésben említett eszközöket a támogatható partnerek egy beruházási kereten keresztül vagy egy támogatható partner által irányított egyéni projekt keretében nyújthatják. Ezek az eszközök nyújthatók a partnerországok – köztük instabil vagy konfliktus sújtotta országok, vagy az újjáépítés és a konfliktus utáni helyreállítás kihívásaival küzdő országok – javára, e partnerországok intézményei, többek között állami nemzeti bankjaik és helyi magánbankjaik, valamint pénzügyi intézményeik javára, továbbá e partnerországok magánszektorbeli szervezetei, többek között kkv-i javára. Ezen eszközökből nem támogathatók olyan vállalkozások, amelyek a katonai vagy állambiztonsági ágazat ellenőrzése alatt állnak, kivéve kellően indokolt esetekben.

(9) A Bizottság az (1), a (2) és a (3) bekezdésben megállapított támogathatósági kritériumok szerint értékeli a külső tevékenységi garanciából támogatott műveleteket, amennyiben lehetséges, az Unió és a támogatható partnerek meglévő eredménymérési rendszereire támaszkodva. A Bizottság ellenőrzőlistát állít össze a 31. cikkben, valamint a 35. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott támogathatósági kritériumokra vonatkozóan, és a külső tevékenységi garanciából támogatandó minden ajánlatot ezen ellenőrzőlista alapján értékeli és választ ki, a támogatható partnerek által nyújtott információk alapján. A Bizottság szükség esetén arra kéri a támogatható partnereket, hogy pontosítsák vagy módosítsák a nyújtott információkat. A Bizottság évente közzéteszi az ellenőrzőlistákat, valamint az egyes beruházási keretekre vonatkozó értékelésének eredményeit országok és ágazatok szerinti bontásban.

(10) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az V. mellékletben foglalt prioritási területek módosítása céljából.

36. cikk

Az EBB szerepe

(1) Az EBB-nek egy olyan kizárólagos célzott beruházási keretet kell végrehajtania, amely átfogó kockázati fedezetet nyújt a szuverén partnerekkel és nem kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott műveletekhez, és amelynek indikatív minimális összege 11 000 000 000 EUR, amelyet az e cím I. és III. fejezetében meghatározott eljárásokkal összhangban kell programozni.

Az EBB kizárólagossággal rendelkezik a kizárólagos célzott beruházási keret alá tartozó, a szuverén partnerekkel és nem kereskedelmi jellegű, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel végrehajtott műveletek tekintetében. A kizárólagos célzott beruházási kereten belül a saját forrásokból származó hozzájárulás a fennmaradó kockázat vállalásaként értendő, és az uniós garanciának az EBB finanszírozási műveletei keretében folyósított és garantált aggregált összeg 65 %-át kell fedeznie, levonva ebből a visszatérített összegeket és hozzáadva valamennyi kapcsolódó összeget.

A második albekezdéstől eltérve, amennyiben az EBB nem tudja végrehajtani a műveleteket, vagy úgy dönt, hogy nem hajtja végre azokat a kizárólagos célzott beruházási kereten belül, e műveletek végrehajtása nyitva áll más támogatható partnerek előtt a vonatkozó külső tevékenységi garanciamegállapodásokban meghatározott feltételekkel összhangban, amelyekben figyelembe kell venni az ugyanolyan típusú műveletekre vonatkozóan az EBB számára kínált feltételeket, valamint az e műveleteket végrehajtó támogatható partnerek sajátos szükségleteit, körülményeit és jellegét.

(2) Az EBB jogosult az (1) bekezdésben említett kizárólagos célzott beruházási keret hatályán kívül eső, alsóbb államszervezeti szintű partnerekkel való műveletek, valamint a magánszektorral való műveletek végrehajtására. A 35. cikkben említett eljárást kell alkalmazni arra, hogy az EBB-t adott esetben megbízzák két további kiegészítő beruházási keret létrehozásával, amelyek a következőkre terjednek ki:

- a) nem kizárólagos átfogó kockázati fedezet az alsóbb államszervezeti szintű kereskedelmi partnerekkel folytatott műveletek tekintetében; és
- b) a közvetlen külföldi tőkebefektetéseket, a kereskedelmet és a partnerországok gazdaságainak nemzetköziesítését előmozdító, nem kizárólagos műveletek, amelyek politikai kockázati fedezetet nyújtanak a magánszektorbeli műveletek tekintetében.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett célzott beruházási keretek indikatív volumene 26 725 000 000 EUR.

Az (1) és a (2) bekezdésben említett célzott beruházási keretek felhasználása során az EBB-nek meg kell felelnie ennek a rendeletnek, beleértve e rendelet, valamint az EFA+ és adott esetben az IPA III rendelet átfogó célkitűzéseit is, továbbá a vonatkozó programozási dokumentumoknak és a jelentéstételi kötelezettségeknek.

(4) A költségvetési rendelet 209. cikke (2) bekezdése f) pontjával összhangban, az (1) bekezdésben említett kizárólagos célzott beruházási keret jellege és szakpolitikai célkitűzése miatt a vonatkozó külső tevékenységi garanciamegállapodás úgy rendelkezhet, hogy az Uniót nem illeti meg díjazás az említett beruházási keret alá tartozó műveletek esetén.

(5) E cikk alkalmazásában az alsóbb államszervezeti szintű műveletek kereskedelmi jellegűnek tekintendők, kivéve ha az EBB ennek ellenkezőjét kellően indokolja, és a Bizottság azt megerősíti.

A (2) bekezdés b) pontjában említett célzott beruházási keret alá tartozó műveleteknek koherenseknek kell lenniük a tagállamok exporthitel-ügynökségeinek műveleteivel.

- (6) Az EBB-nek figyelembe kell vennie a 33., illetve a 34. cikkben meghatározott testületek véleményét.

Az e cikkben említett beruházási keretek alá tartozó EBB-műveletek esetében a 35. cikk (9) bekezdésében meghatározott támogathatósági értékelésnek az EUMSZ-hez csatolt, az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló 5. jegyzőkönyv 19. cikkében meghatározott eljárás keretében kell eleget tenni. Az EBB-nek időben rendelkezésre kell bocsátania a Bizottság által e célból kért valamennyi információt. Az e beruházási keretek alá tartozó EBB-finanszírozási műveletek nem tartozhatnak az uniós garancia fedezete alá, amennyiben a Bizottság az EUMSZ-hez csatolt, az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló 5. jegyzőkönyv 19. cikkében meghatározott eljárás keretében kedvezőtlen véleményt nyilvánít. Az EBB-re alkalmazandó minden további szabályt a vonatkozó külső tevékenységi garanciamegállapodásokban kell meghatározni.

- (7) Az EBB jogosult a 35. cikk (8) bekezdése alapján létrehozott egyéb beruházási keretek alá tartozó tevékenységeket végrehajtani.

- (8) E rendeletnek – ezen belül a rendelet célkitűzéseinek és elveinek – és a vonatkozó programozási dokumentumoknak, valamint adott esetben az IPA III rendeletnek megfelelően a Bizottság és az EBB célzott külső tevékenységi garanciamegállapodásokat köt az (1) és a (2) bekezdésben említett célzott beruházási keretekre vonatkozóan.

37. cikk

Más támogatók hozzájárulása a külső tevékenységi garanciához

- (1) Tagállamok, harmadik országok és egyéb harmadik felek hozzájárulhatnak a külső tevékenységi garanciához.

A költségvetési rendelet 218. cikke (2) bekezdésének második albekezdésétől eltérve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei garancia vagy készpénz formájában tehetik meg a hozzájárulásokat.

Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő feleitől eltérő harmadik országoknak és az egyéb harmadik feleknek készpénz formájában kell megtenniük hozzájárulásukat, az EFFA+ stratégiai testületének véleményétől és a Bizottság jóváhagyásától függően.

A tagállamok kérhetik, hogy hozzájárulásaik legyenek elkülönítve az egyes régiókra, országokra, ágazatokra vagy meglévő beruházási keretekre irányuló tevékenységek kezdeményezésére. A Bizottság késedelem nélkül tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot a jóváhagyott hozzájárulásokról.

- (2) A garancia formájában tett hozzájárulások nem haladhatják meg a 31. cikk (4) bekezdésében említett összeg 50 %-át.

A tagállamok és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei által garancia formájában tett hozzájárulások kizárólag azt követően használhatók fel garancialehívás nyomán történő kifizetésre, hogy az Unió általános költségvetéséből származó, az esetleges egyéb készpénz-hozzájárulásokkal megnövelt finanszírozást már felhasználták garancialehívások kifizetésére.

A garancialehívások fedezésére az elkülönítéstől függetlenül bármely hozzájárulás felhasználható.

A hozzájárulási megállapodást az Unió nevében a Bizottság és a hozzájáruló köti meg, és a megállapodásnak rendelkezéseket kell tartalmaznia különösen a fizetési feltételekről.

38. cikk

A külső tevékenységi garanciamegállapodások végrehajtása

- (1) A Bizottság az Unió nevében külső tevékenységi garanciamegállapodásokat köt a 35. cikk szerint kiválasztott, támogatható partnerekkel. Ezek a megállapodások két vagy több támogatható partnerből álló konzorciummal is megkötethetők. A költségvetési rendelet 219. cikkének (1) bekezdésével összhangban a költségvetési biztosítéknak visszavonhatatlannak, feltétel nélkülinek és a külső tevékenységi garancia alapján támogatott művelettípusok esetében azonnal lehívhatónak kell lennie. A Bizottság a külső tevékenységi garanciamegállapodások megkötésekor kellően figyelembe veszi a testületek és a technikai kockázattértékelő csoport tanácsait és iránymutatásait.

(2) A Bizottság és a kiválasztott, támogatható partner vagy partnerek az egyes beruházási keretek vonatkozásában egy vagy több külső tevékenységi garanciamegállapodást kötnek. Ezenkívül a sajátos szükségletek kielégítése érdekében egyedi finanszírozási vagy beruházási műveletekhez is nyújtható külső tevékenységi garancia.

Az Európai Parlamentet és a Tanácsot minden külső tevékenységi garanciamegállapodás aláírásáról értesíteni kell, és kérésük esetén ezeket a megállapodásokat az Európai Parlament és a Tanács rendelkezésére kell bocsátani, figyelembe véve a bizalmas és az üzleti szempontból érzékeny információk védelmét.

(3) A külső tevékenységi garanciamegállapodásnak különösen a következőket kell tartalmaznia:

- a) a hatókörre, a követelményekre, a támogathatóságra, a támogatható partnerekre és az eljárásokra vonatkozó részletes szabályok;
- b) a külső tevékenységi garancia nyújtására vonatkozó – többek között a hatókörre vonatkozó feltételekkel és a meghatározott eszköztípusokból álló portfóliókra, illetve projektekre megállapított hatókörrel kapcsolatos – részletes szabályok, valamint a projektek és a projekt-portfóliók kockázatelemzése többek között ágazati, regionális és nemzeti szinten;
- c) az eszköz célkitűzéseire és céljára történő hivatkozás, az igények felmérése és az elvárt eredményeknek a feltüntetése, figyelembe véve a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a felelősségteljes üzleti magatartás előmozdítását, különösen a nemzetközileg elfogadott – és a 35. cikk (2) bekezdésének f) pontjában említett – iránymutatások, elvek és egyezmények tiszteletben tartása révén;
- d) a külső tevékenységi garancia ellentételezése, amelynek tükröznie kell a kockázat szintjét, és az a lehetőség, hogy az ellentételezés a kedvezményesebb feltételek biztosítása érdekében részben állami támogatásban részesíthető legyen kellően indokolt esetekben; valamint különösen az instabil vagy konfliktus sújtotta országok, a legkevésbé fejlett országok és a súlyosan eladósodott szegény országok esetében;
- e) a külső tevékenységi garancia igénybevételének feltételei, ideértve a fizetési feltételeket is, így például a konkrét időkeretek, az esedékes összegek után fizetendő kamat, a kiadások és a behajtási költségek, valamint az esetlegesen szükséges likviditási intézkedések;
- f) a követelésekkel kapcsolatos eljárások – többek között, de nem kizárólag a kiváltó események és a türelmi idők – és a követelések behajtásával kapcsolatos eljárások;
- g) nyomon követési, jelentéstételi, átláthatósági és értékelési kötelezettségek;
- h) egyértelmű és hozzáférhető panasztételi eljárások olyan harmadik felek számára, amelyeket hátrányosan érinthet a külső tevékenységi garancia által támogatott projektek végrehajtása.

(4) A támogatható partnernek saját szabályai és eljárásai szerint jóvá kell hagynia a finanszírozási és beruházási műveleteket a külső tevékenységi garanciamegállapodás betartása mellett.

(5) A külső tevékenységi garancia kiterjedhet a következőkre:

- a) a hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok esetében a kiválasztott támogatható partner számára esedékes tőke és minden kamat és összeg, amelyeket azonban nemteljesítési eseményt követően az még nem kapott meg a finanszírozási műveletek feltételeinek megfelelően;
- b) a sajáttőke-befektetések esetében a befektetett összegek és az azokhoz kapcsolódó finanszírozási költségek;
- c) a 35. cikk (2) bekezdésében említett egyéb finanszírozási és beruházási műveletek esetében a felhasznált összegek és az azokhoz kapcsolódó finanszírozási költségek;
- d) a nemteljesítési eseményhez kapcsolódó valamennyi releváns kiadás és behajtási költség, amennyiben azokat a behajtott összegből nem vonták le.

(6) A Bizottság által végzett számvitel, valamint a külső tevékenységi garanciával fedezett kockázatokkal kapcsolatos bizottsági jelentéstétel céljából, összhangban a költségvetési rendelet 209. cikkének (4) bekezdésével, azoknak a támogatható partnereknek, akikkel külső tevékenységi garanciamegállapodást kötöttek, évente a Bizottság és a Számvevőszék rendelkezésére kell bocsátaniuk az e rendelet hatálya alá tartozó finanszírozási és beruházási műveletekről szóló, független külső ellenőr által ellenőrzött pénzügyi jelentéseket, amelyeknek tartalmazniuk kell többek között az alábbiakra vonatkozó információkat:

- a) a támogatható partnerek finanszírozási és beruházási műveleteinek kockázateértékelése, ideértve a költségvetési rendelet 80. cikkében és a nemzetközi költségvetési számviteli standardokban említett számviteli szabályok szerint megállapított uniós kötelezettségekre vonatkozó információkat is;

b) az Uniónak a támogatható partnerek részére biztosított EFFA+-műveletekből, valamint a finanszírozási és beruházási műveleteiből eredő fennálló pénzügyi kötelezettségei, egyedi műveletek szerinti bontásban.

(7) A támogatható partnereknek kérésre minden olyan további információt a Bizottság rendelkezésére kell bocsátaniuk, amely a Bizottság e rendelet szerinti kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges, különösen ami a 35. cikkben meghatározott kiválasztási szempontokat – köztük az emberi jogok, valamint a szociális, munkaügyi és környezeti normák tiszteletben tartását – illeti.

(8) A Bizottság éves jelentést nyújt be az EFFA+ stratégiai testületének, a regionális irányítótestületeknek, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a pénzügyi eszközökről, a költségvetési biztosítékokról – többek között az EBB által felhasználtokról – és a költségvetési rendelet 41. cikkének (4) és (5) bekezdése, valamint 241. és 250. cikke szerinti pénzügyi támogatásról. E célból a támogatható partnereknek évente be kell nyújtaniuk azokat az információkat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a Bizottság elegendő tudjon tenni e jelentéstételi kötelezettségeknek.

39. cikk

Panasztételi és jogorvoslati mechanizmus és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

(1) A partnerországokbeli harmadik felek – többek között az EFFA+ és a külső tevékenységi garancia által támogatott projektek által érintett közösségek és egyének – esetleges sérelmeire tekintettel a Bizottság és az Unió küldöttségei közvetlen hivatkozásokat tesznek közzé a honlapjaikon a Bizottsággal megállapodást kötött releváns partnerek panasztételi mechanizmusaira vonatkozóan. A Bizottság lehetőséget biztosít arra is, hogy a támogatható partnerek sérelmeinek kezeléséhez kapcsolódó panaszokat közvetlenül fogadjon. A Bizottság figyelembe veszi ezeket az információkat az említett partnerekkel való jövőbeli együttműködés tekintetében is.

(2) A pénzügyi eszközöket és költségvetési biztosítékokat felhasználó személyeknek és szervezeteknek a költségvetési rendelet 155. cikkének (2) és (3) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően be kell tartaniuk az alkalmazandó uniós jogot és elveket, valamint az elfogadott nemzetközi és uniós standardokat. A Bizottság értékeli, hogy az említett személyek és szervezetek rendszerei, szabályai és eljárásai biztosítják-e az Unió pénzügyi érdekeinek az uniós költségvetés Bizottság általi végrehajtásakor biztosított védelemmel egyenértékű védelmét, kellő figyelmet fordítva az arányosság elvére, figyelembe véve a tevékenység jellegét és e tevékenység végrehajtásának feltételeit.

40. cikk

Tőkerészesedés fejlesztésfinanszírozási intézményekben

A 6. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett, földrajzi programokra vonatkozó keretösszeg felhasználható európai vagy más fejlesztésfinanszírozási intézmények tőkéjéhez való hozzájárulásra.

V. FEJEZET

Nyomon követés, jelentéstétel és értékelés

41. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

(1) A 3. cikk (2) bekezdésében megállapított egyedi célkitűzések megvalósítása terén az eszköz által elért haladásra vonatkozó jelentéstételhez alkalmazandó mutatókat a VI. melléklet határozza meg. E mutatókat – összhangban a fenntartható fejlődési célok mutatóival – az értékelésekből és egyéb, eredményekről szóló jelentésekből származó adatokkal együtt kell felhasználni annak értékelésének alapjaként, hogy milyen mértékben valósultak meg ezek az egyedi célkitűzések.

(2) A Bizottság folyamatosan nyomon követi tevékenységeit, és legalább éves gyakorisággal áttekinti, hogy milyen előrelépést sikerült elérni az e rendeletben meghatározott célértékek, valamint az elvárt eredmények, a kimenetek és a végeredmények teljesítése terén.

Az elvárt eredmények tekintetében tett előrehaladást átlátható módon és időben, releváns, mérhető, minőségi és mennyiségi adatok – többek között, de nem kizárólag a VI. mellékletben meghatározott adatok – alapján kell nyomon követni. A mutatókat – ahol lehetséges – nem, életkor és egyéb releváns tényezők szerint kell bontani.

(3) A 14. cikk (4) bekezdésében szereplő kritériumoknak megfelelő közös programozási dokumentumokban foglalt és elfogadott közös eredménykereteknek – amennyiben megvalósítható – alapot kell szolgáltatniuk egy adott partnerország számára az Unió és a tagállamai által közösen biztosított támogatás közös nyomon követéséhez.

A teljesítményjelentési rendszernek biztosítania kell, hogy az eszköz végrehajtásának és eredményeinek nyomon követésére vonatkozó adatokat hatékonyan, eredményesen és időben összegyűjtsék. Ennek érdekében az uniós alapok címzettjei számára arányos jelentéstételi követelményeket kell megállapítani.

(4) A Bizottság megvizsgálja az eszköz végrehajtása terén elért eredményeket. 2022-től kezdve a Bizottság időben, minden év november 30-áig – a többek között, de nem kizárólag a VI. mellékletben meghatározott mutatók alapján – éves jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az eszköz célkitűzéseinek teljesítése terén tett előrehaladásról, amelyben beszámol a folyamatban lévő tevékenységekről, az elért eredményekről és e rendelet eredményességéről. Az említett jelentést megküldi az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának is.

(5) Az éves jelentésnek tartalmaznia kell a következőket:

- a) az előző évre vonatkozóan a finanszírozott intézkedésekre vonatkozó információk;
- b) a nyomon követés és értékelés eredményei;
- c) az érintett partnerek közreműködése és együttműködésének szintje, a költségvetési rendelet 62. cikkében említett szervezetekre lebontva mind a közvetlen, mind a közvetett irányítás tekintetében;
- d) a költségvetési kötelezettségvállalások – köztük a szerződéses összegek – és a kifizetési előirányzatok;
- e) a 9. cikk alapján hozott intézkedésekre és a 17. cikkben említett, újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartalék felhasználására, valamint a kulcsfontosságú területeken elért teljesítményt figyelembe vevő, a 20. cikkben említett, ösztönzőkön alapuló megközelítés szerint elkülönített források felhasználására vonatkozó minőségi és mennyiségi információk.

Az éves jelentés értékeli az uniós finanszírozás eredményeit, és ehhez – amennyire csak lehetséges – olyan egyedi és mérhető mutatókat használ fel, amelyek szemléltetik az eszköz célértékeinek és célkitűzéseinek megvalósítása terén tett előrehaladást, továbbá a 8. cikk (8) bekezdésében említett általános érvényesítési kérdések tekintetében elért eredményeket. Ismertetni továbbá a 27. cikkben meghatározott uniós finanszírozási formák szerinti bontást. A fejlesztési együttműködés esetében a jelentés értékeli továbbá – amennyiben lehetséges és indokolt – a fejleszthetőségi elvek betartását is, többek között az innovatív pénzügyi eszközök tekintetében.

(6) A 2021-ben készítendő éves jelentésnek tartalmaznia kell a 2014–2020-as időszakra vonatkozó éves jelentésekben szereplő, az e rendelet 50. cikkének (2) bekezdésében említett rendeletek hatálya alá tartozó valamennyi támogatásról – így a külső címzett bevételekről és a vagyonkezelői alapokhoz való hozzájárulásokról, valamint a biztosítékokról – szóló összesített információkat, a kiadások részletezését az ország, az e rendelet 27. cikkében meghatározott uniós finanszírozási formák, a költségvetési rendelet 62. cikkében említett – mind közvetlen, mind közvetett irányítás alá tartozó – szervezetek típusa, a kötelezettségvállalások és a kifizetések szerinti bontásban feltüntetve. Ennek az éves jelentésnek ki kell térnie a főbb levont tanulságokra és a korábbi években végzett külső értékelésekben megfogalmazott ajánlások nyomán hozott intézkedésekre.

(7) A Bizottság az éves jelentés részeként részletes jelentést nyújt be a külső tevékenységi garanciával fedezett finanszírozási és beruházási műveletekről, valamint az EFFA+ működéséről, kezeléséről és célkitűzéseikhez való hatékony hozzájárulásáról. A jelentésnek a következő elemeket kell tartalmaznia:

- a) az eszköz és adott esetben a 31. cikk (7) bekezdésében meghatározott egyéb finanszírozási eszközök céljához és célkitűzéseikhez hozzájáruló eredmények értékelése;
- b) az EFFA+ szerinti külső tevékenységi garanciával fedezett finanszírozási és beruházási műveletek additionalitására és hozzáadott értékére, a magánszektorbeli – többek között a kkv-k – források mozgósítására, a támogatott magánszektorbeli szervezetek típusára, a becsült és a tényleges teljesítményre, valamint az eredményekre és hatásokra vonatkozó összesített értékelés a 31. cikk (2) bekezdése és a 35. cikk (2) bekezdése szerinti mutatókkal összhangban, amely kitér a tisztességes munkahelyek teremtésére gyakorolt hatásra, a szegénység felszámolására, valamint az irreguláris migráció egyedi társadalmi-gazdasági kiváltó okai és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okai kezelésének módjára; az értékelésnek tartalmaznia kell a kockázati intézkedéseknek és azoknak a partnerek pénzügyi és gazdasági stabilitására gyakorolt hatásának az elemzését, valamint a fedezett műveletek – lehetőség szerint nemek, országok és ágazatok szerint lebontott – bizonyítékokon és adatokon alapuló, nemi szempontú elemzését;
- c) annak értékelése, hogy az EFFA+ szerinti külső tevékenységi garancia által támogatott műveletek megfelelnek-e a nemzetközileg elfogadott fejleszthetőségi elveknek;

- d) a fedezett műveletek tőkeáttételi hatásának értékelése;
- e) az EFFA+ szerinti külső tevékenységi garancia által fedezett – köztük a 36. cikkben említett – műveletek, valamint a külső beruházási terv más pillérei keretében kialakított műveletek közötti szinergiák és komplementaritás meglévő releváns jelentéseken alapuló értékelése, különös tekintettel a jó kormányzás terén elért haladásra, többek között a korrupció és az illegális pénzmozgások elleni küzdelem, az emberi jogok tiszteletben tartása és a jogállamiság, valamint a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő szakpolitikák, továbbá a vállalkozási kedv, a helyi üzleti környezet és a helyi pénzügyi piacok fellendítése tekintetében;
- f) a garanciák ellentételezésének és a költségvetési rendelet 155. cikke (2) és (3) bekezdése végrehajtásának az értékelése.

(8) Az éghajlat-politikával, az elsivatagosodással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos összes kiadásra vonatkozóan éves becslést kell készíteni az elfogadott indikatív programozási dokumentumok alapján. Az eszköz keretében odaítélt finanszírozást az OECD módszertanán, nevezetesen a környezetvédelmi mutatókon és a rió mutatókon alapuló éves rendszerrel kell nyomon követni – nem zárva ki adott esetben azt, hogy a rendelkezésre álló pontosabb módszertanokat alkalmazzanak az uniós programok teljesítménymenedzsmentjének meglévő módszertanába integrálva – annak érdekében, hogy számszerűsíteni lehessen a környezetgazdálkodással és -védelemmel, az éghajlat-politikával, az elsivatagosodással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, a 23. cikkben említett cselekvési tervek és intézkedések szintjén végrehajtott, az értékelésekben és az éves jelentésben rögzített kiadásokat.

A Bizottság elismert nemzetközi szabványoknak – például az ILO és az OECD szabványainak – megfelelően, a nemzetközi segélyátláthatósági kezdeményezés által kidolgozott közös szabványkeret alkalmazásával bocsátja rendelkezésre a fejlesztési együttműködésre vonatkozó információkat.

(9) Az eszköz célkitűzéseinek megvalósítása terén elért előrehaladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 44. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, és azok révén a mutatók szükségessé vált felülvizsgálata vagy kiegészítése céljából módosítsa a VI. mellékletet, valamint egy nyomonkövetési és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel egészítse ki ezt a rendeletet.

42. cikk

Értékelés

(1) A Bizottság – adott esetben független külső értékelések útján – beavatkozási területenként értékeli tevékenységeinek hatását és eredményességét, valamint a programozás eredményességét. A Bizottság kellően figyelembe veszi az Európai Parlament vagy a Tanács független külső értékelésekre vonatkozó javaslatait. Az értékelések során adott esetben az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottságának bevált gyakorlatra vonatkozó elveire kell támaszkodni, és annak biztosítására kell törekedni, hogy teljesültek-e az egyedi célkitűzések, valamint ajánlásokat kell megfogalmazni a jövőbeli tevékenységek javítása céljából.

A Bizottság az értékelések megállapításait és következtetéseit és az azokkal kapcsolatos észrevételeit és nyomon követési intézkedéseit megküldi az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a tagállamoknak. Az értékelések a 45. cikk (7) bekezdése alapján a tagállamok kérésére megvitathatók. Az eredményeket fel kell használni a programok és a tevékenységek előkészítése, valamint a forráselosztás során. Az értékeléseket és a nyomon követést nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

A Bizottság megfelelő mértékig minden érintett érdekelt felet – ideértve a kedvezményezetteket, a civil társadalmi szereplőket és a helyi hatóságokat – bevon az eszköz szerint nyújtott uniós finanszírozás értékelési folyamatába, és adott esetben arra törekszik, hogy a tagállamokkal és más partnerekkel közös értékelést készítsen a partnerországok szoros bevonásával.

(2) A Bizottság legkésőbb 2024. december 31-ig benyújtja az eszköz félidős értékelését. A jelentésnek a 2021. január 1-jétől az említett értékelés megkezdéséig tartó időszakra kell kiterjednie. A félidős értékeléshez adott esetben az e rendelet szükséges módosítására irányuló jogalkotási javaslatokat kell mellékelni.

(3) A Bizottság a következő pénzügyi időszakra vonatkozó félidős értékelés keretében végső értékelést készít az eszközről. Ebben az értékelésben elemzi és értékeli az eszköz célkitűzéseinek megvalósulásához való uniós hozzájárulást, figyelembe véve az elért eredményeket mérő mutatókat és az eszköz hatásával kapcsolatos bármilyen megállapítást és következtetést.

(4) A féldíjs és a végső értékelésekben ki kell térni a hatékonyságra, az eredményességre, a hatásra, a fenntarthatóságra, a hozzáadott értékre, az egyszerűsítési lehetőségekre, a belső és külső koherenciára – ideértve a komplementaritást és a szinergiákat –, valamint az eszköz célkitűzéseinek további relevanciájára. Az értékelések során azonosítani kell a levont tanulságokat. Az értékelésekben értékelni kell a külső tevékenységi garanciának a 31. cikk (4) bekezdésében meghatározott maximális összegét, és az értékeléseknek információkat kell tartalmazniuk arra vonatkozóan, hogy milyen hozzáadott értéket képvisel a korábban különálló eszközök egyetlen egyszerűsített eszközbe történő integrálása.

A féldíjs és végső értékeléseknek tartalmazniuk kell továbbá az éves jelentésekből származó, az e rendelet hatálya alá tartozó valamennyi támogatásra – így a külső címzett bevételekre és a vagyonkezelői alapokhoz való hozzájárulásokra – vonatkozó konszolidált információkat, a kiadások részletezését a kedvezményezett ország, az uniós finanszírozás formái, valamint a tagállamok és az érintett partnerek részvétele, a kötelezettségvállalások és a kifizetések, továbbá földrajzi programok, tematikus programok és gyorsreagálási fellépések szerinti bontásban feltüntetve, ideértve a 6. cikkben említett, újonnan felmerülő kihívások és prioritások számára képzett tartalékból mozgósított források felhasználását is.

A féldíjs és a végső értékeléseket az uniós finanszírozás javítása kifejezett céljából kell elkészíteni. A jelentéseknek információkkal kell szolgálniuk az eszköz keretében végrehajtott tevékenységtípusok megújítása, módosítása vagy felfüggesztése kérdésében hozott határozatokhoz.

(5) A költségvetési rendelet egyedi jelentéstételi rendelkezéseinek megfelelően a Bizottság 2024. december 31-ig, majd azt követően háromévente, külső értékelés alapján értékeli a külső tevékenységi garancia alkalmazását és működését, és különösen annak az általános célkitűzésekhez való hozzájárulását, az elért eredményeket és az addicionalitást. A Bizottság benyújtja ezen értékelő jelentését az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Az értékelő jelentéshez csatolni kell a Számvevőszék véleményét. Az értékelő jelentést és a Számvevőszék véleményét nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

III. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

43. cikk

A földrajzi hatály kiterjesztése

(1) Kellően indokolt esetekben, és amennyiben a végrehajtandó tevékenység globális, régiókon átnyúló vagy regionális jellegű, a Bizottság úgy határozhat, hogy a vonatkozó többéves indikatív programokon vagy a vonatkozó cselekvési tervekben és intézkedésekben belül kiterjeszti a tevékenységek hatókörét a 4. cikk szerint e rendelet hatálya alá nem tartozó országokra és területekre az uniós finanszírozás koherenciájának és hatékonyságának biztosítása, vagy a regionális, illetve régiókon átnyúló együttműködés elősegítése érdekében.

(2) A Bizottság egyedi pénzügyi támogatást különíthet el azzal a céllal, hogy segítse a partnerországokat és -régiókat a velük szomszédos uniós legkülső régiókkal és a tengerentúli országokkal és területekkel folytatott együttműködésük megerősítésében. E célból az eszköz adott esetben – a tengerentúli társulásról, többek között Grönlandról szóló határozatból vagy az Interreg-rendeletből vagy mindkettőből eredő finanszírozás szintjével összefüggő kölcsönösség és arányosság alapján – hozzájárulhat valamely partnerország vagy -régió, illetve e rendelet szerinti bármely más szervezet által, egy ország, térség vagy a tengerentúli társulásról, többek között Grönlandról szóló határozat szerinti bármely más szervezet által, illetve közös operatív programok keretén belül egy uniós legkülső régió által végrehajtott tevékenységekhez, vagy az Interreg-rendelet szerint létrehozott és végrehajtott interregionális együttműködési programokhoz vagy intézkedésekhez.

44. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 4. cikk (6) és (7) bekezdésében, a 6. cikk (5) bekezdésében, a 31. cikk (4) és (5) bekezdésében, a 35. cikk (10) bekezdésében és a 41. cikk (9) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása e rendelet érvényességi idejére szól.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 4. cikk (6) és (7) bekezdésében, a 6. cikk (5) bekezdésében, a 31. cikk (4) és (5) bekezdésében, a 35. cikk (10) bekezdésében és a 41. cikk (9) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 4. cikk (6) és (7) bekezdése, a 6. cikk (5) bekezdése, a 31. cikk (4) és (5) bekezdése, a 35. cikk (10) bekezdése és a 41. cikk (9) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

45. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját a Szomszédági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz bizottsága segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül. A bizottság ülésezhet különböző, az együttműködés és a beavatkozás egyes területeiért – például földrajzi és tematikus programokért, valamint gyorsreagálási fellépésekért – felelős formációkban.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

(3) Ha a bizottságnak írásbeli eljárásban kell véleményt nyilvánítania, az ilyen eljárást eredmény nélkül lezárják, amennyiben a véleménynyilvánításra megállapított határidőn belül az elnök úgy határoz, vagy a bizottsági tagok egyszerű többsége ezt kéri.

(4) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 8. cikkét kell alkalmazni, összefüggésben annak 5. cikkével.

(5) Az elfogadott határozat az elfogadott vagy módosított dokumentum, cselekvési program vagy intézkedés időtartamára marad hatályban.

(6) Az EBB egy megfigyelője részt vesz a bizottságnak az EBB-t érintő kérdésekkel kapcsolatos eljárásaiban.

(7) A tagállamok kérhetik az eszköz végrehajtásával kapcsolatos bármely más ügy vizsgálatát, különösen a többéves programozási dokumentumokat, többek között a féldős és az *ad hoc* felülvizsgálatokat és értékeléseket illetően.

46. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és láthatóság

(1) Az uniós finanszírozás címzettjeinek fel kell tüntetniük az uniós támogatások eredetét, és különösen a tevékenységek és azok eredményeinek népszerűsítése és az ezekről való jelentéstétel során biztosítaniuk kell az uniós támogatás láthatóságát azáltal, hogy az eszköz alapján támogatott tevékenységekhez kapcsolódó kommunikációs anyagokon látható módon kiemelik az Uniótól kapott támogatást, továbbá azáltal, hogy koherens, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

Az uniós finanszírozás címzettjeivel kötött megállapodásoknak e tekintetben kötelezettségeket kell tartalmazniuk.

(2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez az eszközhöz, az eszköz szerinti tevékenységekhez, valamint az elért eredményekhez kapcsolódóan. Az eszköz céljára elkülönített pénzügyi forrásokból az Unió politikai prioritásaira vonatkozó vállalati kommunikációhoz és az arról való jelentéstételhez is hozzá kell járulni annyiban, amennyiben e prioritások kapcsolódnak az eszköz célkitűzéseire.

(3) Az eszköznek támogatnia kell a stratégiai kommunikációt és a társadalmi diplomáciát – beleértve a dezinformáció elleni küzdelmet is – az Unió értékeiről, valamint az uniós fellépések hozzáadott értékéről és az általuk elért eredményekről történő tájékoztatás érdekében.

(4) A Bizottság a költségvetési rendelet 38. cikkében említettek szerint – adott esetben egy átfogó, egységes honlapon keresztül – nyilvánosan hozzáférhetővé teszi az eszköz alapján finanszírozott tevékenységekre vonatkozó információkat.

(5) A (4) bekezdésben említett honlapon fel kell tüntetni továbbá a finanszírozási és beruházási műveletekkel kapcsolatos információkat, valamint az összes külső tevékenységi garanciamegállapodás lényeges elemeit, többek között a támogatható partnerek jogi személyazonosságára, a várt fejlesztési előnyökre és a panasztételi eljárásokra vonatkozó információkat – a 38. cikk (3) bekezdésének h) pontjával összhangban –, figyelembe véve a bizalmas és üzleti szempontból érzékeny információk védelmét.

(6) Az EFFA+ szerinti támogatható partnereknek – az átláthatóságra irányadó politikáikkal és az adatvédelemre és a dokumentumokhoz és információhoz való hozzáférésre vonatkozó uniós szabályokkal összhangban – honlapjukon proaktív módon és rendszeresen nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük a külső tevékenységi garanciával fedezett valamennyi finanszírozási és beruházási művelettel kapcsolatos információkat, különösen azt illetően, hogy e műveletek miként járulnak hozzá az e rendeletben meghatározott célkitűzések és követelmények megvalósításához. Lehetőség szerint ezeket az információkat projektszintre lebontva kell megadni. Ezen információknak mindig figyelembe kell venniük a bizalmas és üzleti szempontból érzékeny információk védelmét. Az EFFA+ szerinti támogatható partnereknek továbbá az e rendelettel összhangban külső tevékenységi garanciával fedezett finanszírozási és beruházási műveletekről általuk közzétett valamennyi tájékoztatásban népszerűsíteniük kell az uniós támogatást.

47. cikk

Eltérés a láthatósági követelményektől

Amennyiben biztonsági kérdések vagy politikailag érzékeny kérdések miatt bizonyos országokban vagy területeken, illetve bizonyos időszakokban ajánlatos vagy szükséges lehet a kommunikációs és láthatósági tevékenységek korlátozása, az Unióval való konzultációt és az Unió egyetértését követően eseti alapon kell meghatározni a célközönséget és egy adott tevékenység népszerűsítéséhez használt láthatósági eszközöket, termékeket és csatornákat. Amennyiben gyors beavatkozásra van szükség egy hirtelen kialakult válsághelyzetre válaszul, nem szükséges azonnal teljes kommunikációs és láthatósági tervet készíteni. Ugyanakkor ilyen helyzetekben is a kezdetektől fogva megfelelően jelezni kell az uniós támogatást.

48. cikk

Az Európai Külügyi Szolgálatról szóló záradék

Ezt a rendeletet a 2010/427/EU határozattal – és különösen annak 9. cikkével – összhangban kell alkalmazni.

49. cikk

A 466/2014/EU határozat módosításai

A 466/2014/EU határozat a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk (5) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(5) Az uniós garancia a 2014. január 1-jétől 2021. december 31-ig tartó időszak során aláírt EBB-finanszírozási műveletekre vonatkozik.”

2. A 20. cikk második bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A Bizottság 2022. december 31-ig jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé e határozat alkalmazásáról.”

3. Az I. melléklet D. pontjának utolsó három bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„Az általános rögzített felső összeghatáron belül az EBB irányító szervei a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határozhatnak régióon belüli és régiók közötti átcsoportosításokról.”

50. cikk

Hatályon kívül helyezés és átmeneti rendelkezések

(1) E rendelet 31. cikke (8) bekezdésének sérelme nélkül, a 480/2009/EK, Euratom rendelet és az (EU) 2017/1601 rendelet 2021. augusztus 1-jétől, a 466/2014/EU határozat pedig 2022. január 1-jével hatályát veszti. Az eszköz pénzügyi keretösszegéből kell finanszírozni az (EU) 2017/1601 rendelet alapján engedélyezett költségvetési biztosítékok feltöltését, valamint az alap-jogiaktusok alapján engedélyezett olyan garanciák és pénzügyi támogatás feltöltését, amelyek feltöltését a 480/2009/EK, Euratom rendelet szabályozza. Az IPA III rendelet vonatkozó mellékletében felsorolt ilyen garanciák és kedvezményezetteknek nyújtott pénzügyi támogatás feltöltését az említett rendeletből kell finanszírozni.

(2) Az eszköz pénzügyi keretösszegéből az e rendelet és a 2009/480/EK, Euratom, a 230/2014/EU, a 232/2014/EU, a 233/2014/EU, a 234/2014/EU, a 235/2014/EU, a 236/2014/Euratom, a 237/2014/EU, és az (EU) 2017/1601 rendelet, valamint a 466/2014/EU határozat alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadások is fedezhetők.

(3) Az eszköz pénzügyi keretösszege kiterjedhet bármely kapcsolódó jövőbeli rendelet előkészítésével kapcsolatos költségekre.

(4) Szükség esetén előirányzatok vihetők be a 2027 utáni költségvetésbe a 24. cikk (1) bekezdésében meghatározott kiadások fedezésére a 2027. december 31-ig be nem fejezett tevékenységek igazgatásának lehetővé tétele érdekében.

51. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2021. június 9-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
D. M. SASSOLI

a Tanács részéről
az elnök
F. ANDRÉ

I. MELLÉKLET

A SZOMSZÉDSÁGPOLITIKAI TÉRSÉGBE TARTOZÓ ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK JEGYZÉKE

Algéria

Örményország

Azerbajdzsán

Belarusz

Egyiptom

Grúzia

Izrael

Jordánia

Libanon

Líbia

Moldovai Köztársaság

Marokkó

Megszállt palesztin területek

Szíria

Tunézia

Ukrajna

Az e területre irányuló uniós támogatás annak lehetővé tétele érdekében is felhasználható, hogy az Oroszországi Föderáció részt vehessen határokon átnyúló együttműködési programokban és más releváns, több országra irányuló indikatív programokban, többek között a 13. cikk (6) bekezdésében és a 21. cikkben említettek szerint.

II. MELLÉKLET

A FÖLDRAJZI PROGRAMOK EGYÜTTMŰKÖDÉSI TERÜLETEI

Valamennyi földrajzi térség vonatkozásában

EMBEREK

1. Jó kormányzás, demokrácia, jogállamiság és emberi jogok, ideértve a nemek közötti egyenlőséget

- a) a demokrácia és az inkluzív demokratikus folyamatok, a jogállamiság, a korrupció elleni küzdelem, a kormányzás és a felügyelet megerősítése és előmozdítása, ideértve az átlátható, inkluzív és hiteles választói folyamatokat, valamint az átlátható, elszámoltatható, hatékony és inkluzív intézményeket minden szinten, ideértve a jogalkotó szerveket és a független igazságszolgáltatást, valamint az érdemi politikai részvétel és képviselő megerősítését;
- b) az emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdításának, védelmének és érvényesítésének megerősítése az emberi jogok nemzetközi jogával, többek között az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával összhangban; az emberijog-védők támogatása és védelme; a nemzeti és helyi szintű emberi jogi jogsértésekkel és visszaélésekkel kapcsolatos panasztételi és jogorvoslati mechanizmusok támogatása és nyomon követése; hozzájárulás a globális és regionális eszközök és keretek végrehajtásához, a civil társadalom végrehajtási és nyomonkövetési kapacitásainak növelése;
- c) küzdelem a megkülönböztetés valamennyi formája ellen, valamint az egyenlőség elvének és a megkülönböztetés-mentesség előmozdítása, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőségre, a nők és lányok jogaira és társadalmi szerepvállalásának növelésére, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, a kisebbségekhez tartozó személyek, a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális (LMBTI) személyek és az őslakos népek jogaira, az Egyesült Nemzetek Szervezetének az őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) foglaltaknak megfelelően;
- d) a virágzó civil társadalom megerősödésének, valamint a politikai átmenetekben, a reformfolyamatokban és a demokratikus átalakulásban játszott független, aktív és sokoldalú szerepvállalásának a támogatása, megerősítése és érvényesítése, továbbá nyílt és kedvező környezet előmozdítása a civil társadalom és a polgárok politikai életben és a döntéshozatal vizsgálatában, továbbá a demokratikus tér zsugorodása elleni küzdelemben való részvétele számára; a politikai folyamatokban és a közéletben mindenki részvételének támogatása és előmozdítása;
- e) a szabad és független média pluralizmusának, függetlenségének és professzionalizmusának fokozása, valamint a médiatudatosság javítása és a dezinformáció elleni fellépés; a digitális jogok megerősítése, beleértve az információhoz való hozzáféréssel kapcsolatos jogokat; a magánélethez és az adatvédelemhez való jog megerősítése;
- f) az államok, társadalmak, közösségek és egyének rezilienciájának kialakítása a politikai, gazdasági, környezeti, élelmezési, demográfiai és társadalmi nyomásokkal és sokkhatásokkal, valamint a természeti és az ember által okozott katasztrófákkal és az egészségügyi válságokkal – többek között világjárványokkal – szemben;
- g) a demokratikus és inkluzív állami intézmények – ezen belül a helyi önkormányzatok – fejlesztésének erősítése nemzetközi, nemzeti és szubnacionális szinteken egyaránt; a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezésre és egyéb tervezésre vonatkozó kapacitás megerősítése; emellett a független, eredményes, hatékony és elszámoltatható igazságszolgáltatási rendszer megerősítése, továbbá a jogállamiság, a nemzetközi igazságszolgáltatás, az elszámoltathatóság és a megfizethető igazságszolgáltatáshoz való jog mindenki számára történő biztosításának előmozdítása;
- h) a nemzeti és szubnacionális szintű közigazgatásireform-folyamatok támogatása, többek között polgárközpontú e-kormányzati rendszerek és más, stabil, elszámoltatható és átlátható közigazgatási és szolgáltató rendszerek építésére szolgáló digitális megoldások alkalmazásával, a jogi keret és az intézményi szerkezet, a nemzeti statisztikai rendszerek és kapacitások – többek között az adatok jövedelem, nem, életkor és egyéb tényezők alapján történő lebontása tekintetében történő – megerősítése, az államháztartási gazdálkodás megszilárdítása többek között külső ellenőrzéssel, valamint a korrupció, az adókkerülés, az adócsalás és az agresszív adótervezés elleni küzdelemhez való hozzájárulás;
- i) nemzeti és helyi kormányzatok és hatóságok támogatása az ahhoz szükséges infrastruktúra létrehozása érdekében, hogy lehetővé váljon minden polgári anyakönyvi adat pontos bejegyzése és hivatalos elismerése (a születéstől a halálig), valamint a másolatok szükség szerinti kiadása annak biztosítása céljából, hogy minden polgár hivatalosan létezzen és gyakorolhassa alapjogait;

- j) inkluzív, kiegyensúlyozott és integrált terület-, vidék- és várospolitikák és -fejlesztés előmozdítása az állami intézmények és szervek megerősítése útján nemzeti és szubnacionális szinteken egyaránt, a helyi hatóságok kapacitásépítésének támogatása és szakértelmük mozgósítása a helyi fejlesztés területi megközelítésének előmozdítása érdekében, ideértve a hatékony decentralizációt, a fiskális decentralizációt és államigazgatás-átalakítási folyamatokat;
 - k) a nemzeti és szubnacionális szintű állami intézmények és a köztulajdonban lévő vállalatok átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelése, a közügyekről szóló információkhoz való hozzáférés javítása mindenki esetében, a közbeszerzés megerősítése – ideértve a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatósági kritériumok és célértékek kidolgozásának ösztönzését –, az államháztartási gazdálkodás megerősítése regionális, nemzeti és helyi szinten, az e-kormányzati rendszerek fejlesztésének és telepítésének támogatása, valamint a szolgáltatásnyújtás megerősítése;
 - l) a természeti erőforrások ágazataira és a kapcsolódó bevételekre vonatkozó fenntartható, elszámoltatható, konfliktu-sérzékeny és átlátható gazdálkodás támogatása, valamint reformok a méltányos, igazságos, hatékony és fenntartható adópolitikák biztosítása érdekében.
2. A szegénység felszámolása, az egyenlőtlenségek és a megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint a humán fejlődés előmozdítása
- a) a szegénység valamennyi dimenziójának felszámolása többek között az egészségügyet, az élelmezést, az oktatást és a szociális védelmet érintő közszolgáltatások által, a megkülönböztetés és az egyenlőtlenségek elleni fellépés, valamint a „senkit nem hagyunk hátra” elv érvényesítése;
 - b) a fenntartható mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat támogatása az élelmezésbiztonság növelése, valamint gazdasági lehetőségek és munkahelyek teremtése céljából;
 - c) a szakpolitikák elfogadására és megfelelő beruházások megvalósítására irányuló erőfeszítések fokozása a nők és a lányok, a fiatalok és a gyermekek, valamint a fogyatékkal élő személyek jogainak előmozdítása, védelme és érvényesítése, a társadalmi, köz- és gazdasági életben való szerepvállalásuk és érdemi részvételük elősegítése, továbbá az inkluzív növekedéshez és a fenntartható fejlődéshez való teljes mértékű hozzájárulásuk biztosítása érdekében;
 - d) a nők és lányok jogai – köztük a gazdasági, munkavállalói és szociális jogok, a földtulajdon- és földhasználati jogok és a 8. cikk (4) bekezdésében említett jogok – tiszteletben tartásának, védelmének és érvényesülésének, valamint a lányok és a nők társadalmi szerepvállalása növelésének előmozdítása, a szexuális és nemi alapú erőszak valamennyi formájának felszámolása, ideértve az olyan ártalmas gyakorlatokat, mint a korai, kényszer- és gyermekházasság és a női nemi szervek megcsonkítása;
 - e) a globális demográfiai növekedés és a demográfiai változások, valamint a fenntartható fejlődés közötti kapcsolatok kezelése valamennyi releváns dimenzióban, beleértve a nemek közötti egyenlőséget, az egészségügyet, a szociális védelmet, a társadalmi kohéziót, az oktatást és a foglalkoztatást;
 - f) különös figyelem fordítása a hátrányos helyzetű, kiszolgáltatott helyzetben lévő és marginalizált személyekre, ideértve a gyermekeket és a fiatalokat, az időseket, a fogyatékkal élő személyeket, az LGBTI-személyeket, a kisebbségekhez tartozó személyeket és az őslakos népeket, a menekülteket, a belső menekülteket, a fegyveres konfliktus által érintett személyeket és a hontalan személyeket;
 - g) integrált megközelítés alkalmazásának előmozdítása a közösségek – különösen a leginkább marginalizált, a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő, a legszegényebb és a legnehezebben elérhető személyek – támogatása érdekében, egyebek mellett az egészségügy, az oktatás, az élelmezés és a szociális védelem területéhez kapcsolódó alapvető szükségletekhez és szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés javítása által;
 - h) a gyermekek számára biztonságos és gondoskodó környezet megteremtésének támogatása, ami fontos eleme a lehetőségeit teljes mértékben kihasználni képes, egészséges fiatal népesség elősegítésének. Idetartozik a gyermekgondozás intézményi alapokról közösségi alapokra való áthelyezésének az előmozdítása. Idetartozik még a gyermekek, különösen a leginkább marginalizált gyermekek számára a lehető legjobb életkezdés biztosítása a kisgyermekkorai nevelésbe való beruházással, valamint annak biztosításával, hogy a szegénységet vagy egyenlőtlenséget megtapasztaló gyermekek hozzáférjenek olyan alapvető szolgáltatásokhoz, mint az egészségügy, az élelmezés, az oktatás és a szociális védelem;
 - i) az elegendő, megfizethető, biztonságos és tápláló élelmiszerekhez és az egészséges étrendhez való egyetemes hozzáférés támogatása, különösen a leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévők – többek között az öt év alatti gyermekek, a fiú és lány serdülőkorúak és különösen terhesség és szoptatás idején a nők – tekintetében, valamint az élelmezési és táplálkozási reziliencia és az ellátás folyamatosságának erősítése, különösen az elhúzódó vagy visszatérő válságok sújtotta országokban; a növekedésben való elmaradás; a sorvadás és az alultápláltság egyéb formáinak megelőzése; a több ágazatra kiterjedően alkalmazott, tápanyag-orientált megközelítések elősegítése a mezőgazdaságban;
 - j) a biztonságos és elegendő ivóvízhez, higiénias létesítményekhez és higiénias körülményekhez való egyetemes hozzáférés, valamint a fenntartható és integrált vízgazdálkodás biztosítása, különösen helyi szinten;

- k) az egyetemes egészségügyi ellátás megvalósítása – amelynek keretében minden személy és közösség méltányos hozzáféréssel rendelkezik az olyan minőségi és megfizethető egészségügyi szolgáltatásokhoz, mint például a Pekingi Cselekvési Platform végrehajtására, az ICPD cselekvési programjának teljesítésére, valamint a kapcsolódó felülvizsgálati konferenciák eredményeire támaszkodó szexuális és reprodukív egészségügyi szolgáltatások –, mégpedig az inkluzív, erős, minőségi, reziliens és mindenki számára hozzáférhető egészségügyi rendszerek kiépítésének támogatásával, valamint a korai figyelmeztető, a kockázatcsökkentési, a kockázatkezelési és a helyreállítási kapacitások javításával; a globális egészségügyi veszélyek kezelésére, a szegénységgel összefüggő és elhanyagolt betegségek elleni biztonságos, hatékony és megfizethető oltóanyagok, gyógyszerek és kezelések kidolgozására, valamint az egészségügyi kihívásokra – többek között a fertőző betegségekre, az antimikrobiális rezisztenciára és az új betegségekre és járványokra – adott válaszok javítására irányuló uniós kutatási és innovációs keretprogram keretébe illeszkedő tevékenység kiegészítése;
- l) az egyetemes és méltányos szociális védelem támogatása, valamint a szociális biztonsági hálók és a támogatási hálózatok és rendszerek megerősítése az alapjövedelem garantálása a mélyszegénységbe való lecsúszás megelőzése és a reziliencia kiépítése érdekében;
- m) inkluzív fenntartható városfejlesztés előmozdítása a városi egyenlőtlenségek kezelése érdekében, a leginkább rászorulókra összpontosítva;
- n) a helyi hatóságok támogatása többek között decentralizált együttműködéssel, kapacitásépítéssel és erőforrás-mobilizálással annak érdekében, hogy a városi és a vidéki területeken javítsák a fenntartható fejlődési célok helyi megvalósítását az alapvető szolgáltatások nyújtása és rugalmassága, valamint az élelmezés- és táplálkozásbiztonsághoz, az elérhető, tisztességes és megfizethető lakhatáshoz, valamint életminőséghez való méltányos hozzájutás révén, különösen az illegális településeken és nyomornegyedekben élők számára; a hozzáférhető részvételi és panasztételi mechanizmusok megerősítése és előmozdítása, különösen a hátrányos helyzetű és a kirekesztett személyek és csoportok számára;
- o) nemzetközileg elfogadott célok elérésének előmozdítása az oktatásban – különös hangsúlyt fektetve az ingyenes oktatási rendszerek erősítésére – inkluzív és méltányos, minőségi formális, informális és iskolarendszeren kívüli oktatás révén, valamint az egész életen át tartó tanulási lehetőségek népszerűsítése mindenki számára és minden szinten, különösen a kisgyermekkorban és az általános iskolás életkorban, a műszaki és szakképzés népszerűsítése szükség- és válsághelyzetekben is, különös figyelmet fordítva a nőkre és a lányokra; továbbá többek között a tanárok képzésével és szakmai továbbképzésével, illetve a digitális technológiák alkalmazásával, az oktatás, a tanítás és a tanulás javítása céljából;
- p) az Unió és a partnerországok, illetve maguk a partnerországok közötti kapacitásépítési és tanulási célú mobilitási tevékenységek, valamint az ezen országok intézményeivel, szervezeteivel, helyi végrehajtó szerveivel és hatóságaival folytatott együttműködés és szakpolitikai párbeszéd támogatása;
- q) az együttműködés előmozdítása a tudomány, a technológia és a kutatás területén, különösen a szegénységgel összefüggő és társadalmi változások, a nyílt hozzáférésű adatok, az óriási méretű adathalmazok, a mesterséges intelligencia és az innováció kezelése területén, az agyelszívás jelenségének megelőzése mellett;
- r) a koordináció fokozása minden szinten valamennyi érintett szereplő között a természeti vagy ember okozta szükséghelyzetből a fejlesztési szakaszba való átmenet elősegítése érdekében; a humanitárius segítségnyújtással és adott esetben a békeépítéssel koherens együttműködési beavatkozások közös tervezésének és programozásának biztosítása közös elemzés alapján;
- s) a gondolatszabadságnak, a lelkiismereti szabadságnak, a vallás és meggyőződés szabadságának támogatása többek között a valláson vagy meggyőződésen alapuló gyűlölet, intolerancia és hátrányos megkülönböztetés összes formájának kiküszöbölésére irányuló intézkedések, valamint a vallási és kulturális sokszínűség iránti toleranciának és tiszteletnek mind a társadalmon belül, mind a társadalmak között történő erősítése révén;
- t) az interkulturális párbeszéd és a kulturális sokszínűség minden formájának előmozdítása, valamint a kulturális örökség megőrzése és népszerűsítése, továbbá a kreatív ágazatok fenntartható, társadalmi és gazdasági fejlődéssel kapcsolatos potenciáljának felszabadítása;
- u) tevékenységek támogatása és az együttműködés előmozdítása a sport területén a nők és a fiatalok, egyének és közösségek társadalmi szerepvállalásának növelése, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend egészségügyi, oktatási és társadalmi befogadási célkitűzéseikhez való hozzájárulás érdekében;
- v) a lakóhelyüket hosszú távra elhagyni kényszerült személyek méltóságának és rezilienciájának, valamint a befogadó országok és a befogadó közösségek gazdasági és társadalmi életébe való befogadásuknak az előmozdítása, többek között helyi szinten is.

3. Migráció, kényszerű lakóhelyelhagyás és mobilitás

- a) a migrációval, a kényszerű lakóhelyelhagyással és a mobilitással kapcsolatos kétoldali, regionális és nemzetközi partnerségek megerősítése integrált és kiegyensúlyozott megközelítés alapján, a migráció valamennyi vonatkozását lefedve, ideértve a bilaterális vagy regionális uniós megállapodások, párbeszéd és intézkedések végrehajtásának támogatását is, köztük a visszatérésre és a visszafogadásra, a legális migrációs lehetőségekre és a mobilitási partnerségekre vonatkozókat, a nemzetközi jogi és emberi jogi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartása mellett;
- b) a visszatérő migránsok és családjaik fenntartható reintegrációjának, valamint a partnerországok közötti biztonságos és méltóságteljes, a nemzetközi és az uniós jog alapján fennálló humanitárius és emberi jogi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartása melletti visszatéréseknek a támogatása;
- c) az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelése és enyhítése;
- d) az irreguláris migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással szembeni fellépés; a migrációval összefüggő sebezhetőségek csökkentése, beleértve az emberkereskedelem és az embercsempészség által okozott sebezhetőségeket is, valamint a kizsákmányolás és visszaélés áldozatainak védelmét célzó támogató intézkedések; továbbá az integrált határigazgatással kapcsolatos együttműködés fokozása a nemzetközi és az uniós joggal, az emberi jogok jogával, a humanitárius joggal és az adatvédelmi előírásokkal összhangban;
- e) a migráció kezelésére szolgáló tudományos, technikai, humán és intézményi kapacitás megerősítése, beleértve az emberi jogi képzéseket, a partnerországok befogadási, feldolgozási, menekültügyi és visszaküldési eljárásainak támogatását; az információcserével kapcsolatos, határokon átnyúló együttműködés megerősítése az adatvédelmi normákkal és az emberi jogok nemzetközi joga szerinti, a magánélethez való joggal kapcsolatos kötelezettségekkel összhangban; valamint olyan, pontos és lebontott adatok gyűjtésének és felhasználásának a támogatása, amelyek a rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migráció és mobilitás elősegítése érdekében a tényeken alapuló szakpolitikák alapjául szolgálnak;
- f) hatékony és emberi jogokon alapuló migrációs politikák támogatása minden szinten, a védelmi programokat is ideértve;
- g) adott esetben a szabályos migráció és a jól irányított mobilitás elősegítéséhez szükséges feltételek előmozdítása a tagállamok hatásköreinek tiszteletben tartása mellett, valamint az emberek közötti kapcsolatok előmozdítása, többek között az oktatás, a kutatás és az innováció, a kulturális csere és a kultúrák közötti párbeszéd terén, többek között pontos és időszerű tájékoztatás nyújtásával és a szabályos migráció fejlesztésre gyakorolt hatásának maximalizálásával;
- h) a migráció és a fejlesztés közötti kapcsolat közös értelmezésének javítása, elismerve, hogy a rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migráció és mobilitás, a béke, a jó kormányzás, a stabilitás, az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés szorosan összefüggenek egymással, és törekvés az e különböző dimenziókon belüli szinergiákra;
- i) valamennyi migráns, menekült, lakóhelyét elhagyni kényszerült személy és belső menekült, köztük az éghajlatváltozás miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek emberi jogai védelmének, tiszteletben tartásának és érvényesülésének biztosítása, különös figyelmet fordítva a veszélyeztetett csoportokra;
- j) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket, a belső menekülteket és befogadó közösségeiket célzó fejlesztésorientált megoldások támogatása, többek között a munkaerőpiachoz, a tisztességes munkahelyekhez, az oktatáshoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosító társadalmi-gazdasági befogadás révén, a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek méltóságának, rezilienciájának és önállóságának előmozdítása érdekében;
- k) a származási országokban a diaszpóra szerepvállalásának támogatása a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás érdekében, többek között a helyi hatóságok és a civil társadalmi szervezetek bevonása révén, figyelembe véve beruházási potenciáljukat, támogatva szolidaritási és vállalkozói kezdeményezéseiket;
- l) a kivándorlók általi hazautalások gyorsabbá, olcsóbbá és biztonságosabbá tételének előmozdítása a forrásországokban és a címzett országokban egyaránt, segítve ezzel fejlesztési potenciáljuk kibontakozását.

Az e területen folytatott együttműködést a migrációs vonatkozású uniós szabályokkal összhangban fogják kezelni, teljes körűen tiszteletben tartva a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvét.

BOLYGÓNK

4. Környezetvédelem és éghajlatváltozás

- a) a tudományos, technikai, humán és intézményi kapacitások erősítése az éghajlatvédelem és a környezetgazdálkodás, valamint e szempontok általános érvényesítése és nyomon követése érdekében; a regionális, nemzeti és helyi éghajlat-politikai és környezetvédelmi irányítás megerősítése, valamint az állami és magánforrásokhoz való hozzáférés megkönnyítése a katasztrófakockázatok csökkentése, az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzése és az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozása, valamint az éghajlatváltozás okozta kockázatok elleni biztosítás érdekében;
- b) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás támogatása, különös hangsúlyt fektetve a különösen veszélyeztetett államokra és lakosságra; hozzájárulás a partnerek azzal kapcsolatos erőfeszítéseihöz, hogy a Párizsi Megállapodásnak és a sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretnek megfelelően eleget tegyenek az éghajlatváltozással, az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos kötelezettségvállalásaiknak, helyi szinten is. Ezen erőfeszítések magukban foglalják a nemzetileg meghatározott hozzájárulásoknak, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó cselekvési terveknek egyes globális kezdeményezések – mint például a nemzetileg meghatározott hozzájárulásokkal kapcsolatos partnerség – útján történő végrehajtását, ideértve az alkalmazkodás és a hatások enyhítése közötti sinergiákat is, valamint az olyan más többoldalú környezetvédelmi megállapodások alapján tett kötelezettségvállalásaikat, mint például a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény;
- c) fenntartható zöld és kék növekedés, valamint körforgásos gazdaság kialakítása és/vagy megerősítése valamennyi gazdasági ágazatban;
- d) a fenntartható energiához való hozzáférés előmozdítása a fejlődő országokban; a fenntartható megújuló energiával kapcsolatos együttműködés erősítése a – többek között mind a nemzeti, mind a határokon átnyúló biztonsági és környezeti hatások értékelésére vonatkozó – legmagasabb nemzetközi szabványok maradéktalan tiszteletben tartása mellett. Az energiahatékonysággal kapcsolatos együttműködés és a megújuló energiaforrásokból származó energia termelésének és használatának az előmozdítása és növelése; a megbízható, biztonságos, megfizethető, tiszta és fenntartható energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférés előmozdítása; különösen a kisléptékű, minihálózati és hálózaton kívüli, magas környezeti és fejlesztési értékkel bíró megoldások, valamint olyan helyi és decentralizált megoldások támogatása, amelyek biztosítják a szegénységben és a távoli területeken élő emberek energiához való hozzáférését;
- e) a környezeti fenntarthatósággal és az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések általános érvényesítésére irányuló kapacitásépítés, valamint a zöld növekedés megvalósítása a nemzeti és helyi fejlesztési stratégiákban, ideértve a fenntarthatósági kritériumok közbeszerzésekben való támogatását;
- f) a környezeti szempontból káros fosszilizűelőanyag-támogatások fokozatos megszüntetésének előmozdítása, stabil és átlátható energiapiacok megteremtése és intelligens energiahálózatok telepítése, valamint digitális technológiák alkalmazása a fenntartható energiagazdálkodás érdekében;
- g) a vállalati társadalmi felelősségvállalás, az ellátási láncokban a kellő gondosság, valamint az „elővigyázatossági megközelítés” és a „szennyező fizet” elv következetes alkalmazásának előmozdítása;
- h) a környezeti szempontból fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok előmozdítása – beleértve az agroökológiát és a biológiai sokféleséget –, valamint az éghajlatváltozás mérséklésének fokozása és az ahhoz való alkalmazkodás javítása, továbbá a környezeti és társadalmi reziliencia és az egészséges ökoszisztémák előmozdítása;
- i) a helyi, nemzeti, regionális és kontinentális multimodális közlekedési hálózatok és szolgáltatások javítása a fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdasági fejlődés és munkahelyteremtés további lehetőségeinek erősítése érdekében, szem előtt tartva az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődést. A közlekedés könnyítésének és liberalizálásának fokozása, a fenntarthatóság, a közúti közlekedésbiztonság és a közlekedési terület rezilienciájának javítása;
- j) a helyi hatóságok és közösségek, illetve az őslakos népek intenzívebb bevonása az éghajlatváltozás hatásainak kezelésébe, a biológiai sokféleség csökkenése és a vadon élő állatokat és növényeket érintő bűncselekmények elleni küzdelembe, az ökoszisztémák megőrzésébe és a természeti erőforrásokkal való, konfliktusérzékeny gazdálkodásba, többek között a földtulajdoni és -használati viszonyok és a vízkészlet-gazdálkodás javításával. A fenntartható városfejlesztésnek és a városi térségek rezilienciájának az előmozdítása; a panaszvételi és jogorvoslati mechanizmusokban való részvétel, valamint ezek elérhetőségének megerősítése és előmozdítása nemzeti és helyi szinten, különösen az őslakos népek tekintetében, az UNDRIP-ben foglaltaknak megfelelően;
- k) a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos oktatás előmozdítása az emberek által a társadalom átalakításában és a fenntartható jövő megteremtésében vállalt szerep növelése érdekében;
- l) a természeti erőforrások, egészséges szárazföldi és nem szárazföldi ökoszisztémák megőrzésének, a velük való fenntartható és konfliktusérzékeny gazdálkodásnak és helyreállításuknak az előmozdítása, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása, a vadon élő állatok és növények védelme, beleértve az orvvadászat és a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme elleni küzdelmet; a konzultáció erősítése és a határokon átnyúló regionális együttműködés előmozdítása, valamint az őslakos népek szabad, előzetes tájékoztatáson alapuló beleegyezésének és hatékony részvételének biztosítása az UNDRIP-ben foglaltaknak megfelelően;

- m) az integrált, fenntartható, részvételen alapuló és konfliktusérzékeny vízkészlet-gazdálkodás és a határokon átnyúló vízügyi együttműködés előmozdítása a nemzetközi joggal összhangban, adott esetben a helyi hatóságok bevonásával;
- n) a szénkészletek megőrzésének és növelésének előmozdítása a földhasználat, a földhasználat megváltoztatása és az erdőgazdálkodás fenntartható igazgatása, valamint a környezetkárosodás, az elsivatagosodás, a talaj- és erdőpusztulás és a szárazság elleni küzdelem útján, adott esetben a helyi hatóságok bevonásával;
- o) az erdőtelepítés előmozdítása és a természetes erdők védelme; az erdőirtás visszaszorítása, továbbá az erdészeti jogszabályok végrehajtásának, az erdészeti irányításnak és az erdészeti termékek kereskedelmének előmozdítása, valamint az illegális fakitermelés, az illegális faanyag- és fatermék-kereskedelem elleni küzdelem.

A jobb kormányzás és kapacitásépítés támogatása a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás érdekében, többek között szubnacionális kormányok révén; az önkéntes partnerségi megállapodások tárgyalásának és végrehajtásának támogatása;

- p) az óceánpolitikái irányítás támogatása, ideértve a part menti és tengeri területek valamennyi formájának, köztük az ökoszisztémáknak a védelmét, helyreállítását és megőrzését, a tengeri hulladék elleni küzdelmet, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelmet, valamint a tengeri biológiai sokféleség védelmét az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban;
- q) a regionális katasztrófakockázat-csökkentés, a felkészültség és a reziliencia megerősítése, többek között beruházások, valamint közösségi alapú és emberközpontú megközelítés előmozdítása révén, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos szakpolitikákkal és tevékenységekkel szinergiában;
- r) az erőforrás-hatékonyság, valamint a fenntartható fogyasztás és termelés előmozdítása – különösen a teljes ellátási lánc mentén – a körforgásos gazdaságra való áttérés felé, többek között a természeti erőforrások konfliktusok finanszírozására való felhasználásának visszaszorításával, valamint támogatva az érdekelt felek vonatkozó kezdeményezéseknek való megfelelését; a szennyezés elleni fellépés, a légszennyező anyagok, különösen a korom csökkentése, valamint a vegyi anyagok és a hulladék megfelelő kezelésének előmozdítása;
- s) azon erőfeszítések támogatása, amelyek a fenntartható gazdasági diverzifikáció, a versenyképesség, az ellátási láncokban a helyi hozzáadott érték és a fenntartható kereskedelem javítására, a magánszektor fejlesztésére – különösen az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens zöld növekedésre, a kkv-kra és a szövetkezetekre – irányulnak, mégpedig az Unióval kötött, fenntartható fejlődésre vonatkozó, meglévő kereskedelmi megállapodások előnyeit kihasználva;
- t) a nemzetközi megállapodásokban a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatban vállalt kötelezettségek teljesítésének előmozdítása;
- u) az éghajlatváltozással és a környezettel kapcsolatos célkitűzések integrálásának és általános érvényesítésének fokozása a módszertani és kutatási munka támogatása révén;
- v) a fejlődést, a békét és a biztonságot esetlegesen destabilizáló, globális és régiókon átnyúló éghajlatváltozási hatások kezelése.

JÓLÉT

5. Inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és tisztességes foglalkoztatás

- a) a vállalkozói lét támogatása például mikrofinanszírozás révén, valamint a tisztességes foglalkoztatás és foglalkoztatathatóság támogatása a készségek és kompetenciák fejlesztése, az oktatás és a szakképzés révén, a nemzetközi munkaügyi előírások teljes körű alkalmazásának javítása többek között a szociális párbeszéd, a gyermekmunka elleni küzdelem, az egészséges munkakörülmények, a nemek közötti egyenlőség, a létminimum, valamint – különösen az ifjúság és a nők tekintetében – a lehetőségek megteremtése terén;
- b) olyan nemzeti és helyi fejlesztési stratégiák támogatása, amelyek maximalizálják a pozitív társadalmi hatásokat, csökkentik bizonyos csoportok kirekesztésének és marginalizálódásának kockázatát, a tisztességes, hatékony és fenntartható adóztatás és az újraelosztó állami szakpolitikák előmozdítása, valamint fenntartható szociális védelmi rendszerek és társadalombiztosítási rendszerek kialakítása és megerősítése; az adókijátszás és az adóparadicsomok elleni küzdelemre irányuló nemzeti és nemzetközi szintű erőfeszítések támogatása;
- c) az üzleti és a befektetési környezet javítása helyi és nemzeti szinten, a gazdasági fejlődést elősegítő és a vállalkozásokat, különösen a kkv-kat – köztük az induló innovatív vállalkozásokat, a szövetkezeteket, a szociális vállalkozásokat és a női vállalkozásokat – vállalkozásuk bővítésében és a munkahelyteremtésben támogató szabályozási környezet kialakítása, a szolidáris gazdaság fejlődésének támogatása, valamint a felelős üzleti magatartásnak és a magánszektor elszámoltathatóságának a fokozása;

- d) az emberi jogok magánszektorbeli tevékenységekhez kapcsolódó megsértésére vonatkozó vállalati elszámoltathatóság és a jogorvoslati mechanizmusok előmozdítása; az emberi jogi normáknak és a szabályozásban bekövetkező – többek között a kellő gondosság kötelező alkalmazásával kapcsolatos – változásoknak és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségével kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásoknak való vállalati megfelelés biztosításáért helyi, regionális és globális szinten tett erőfeszítések támogatása;
- e) a társadalmi és környezeti fenntarthatóság, az inkluzivitás, a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a felelősséggel végzett üzleti gyakorlat megerősítése, valamint az emberi jogi normák és elvek tiszteletben tartása és előmozdítása az értékláncok egészében, a közös értékek hozzáadásának és a tisztességes kereskedelmi feltételeknek az előmozdítása;
- f) a közkiadások relevanciájának, hatékonyságának és fenntarthatóságának növelése többek között fenntartható közbeszerzések előmozdítása útján; továbbá az államháztartás stratégiaiabb felhasználásának előmozdítása, egyebek mellett vegyesfinanszírozási eszközök útján, további állami és magánberuházások bevonása érdekében;
- g) a városokban mint a fenntartható és inkluzív növekedés és innováció központjaiban rejlő lehetőségek kiaknázása;
- h) a belső gazdasági, társadalmi és területi kohézió előmozdítása, erősebb kapcsolatok kialakítása a városi és vidéki területek között, valamint a kreatív ágazatok és a fenntartható turisztikai ágazat fejlődésének mint a fenntartható fejlődés eszközének az előmozdítása;
- i) a fenntartható és inkluzív mezőgazdasági és élelmiszer-értékláncok kiaknázása és diverzifikációja, az élelmiszer-biztonsági és a gazdasági diverzifikáció előmozdítása, a hozzáadott érték növelése, a regionális integráció, a versenyképesség és a méltányos kereskedelem előmozdítása, valamint a fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens innovációk megerősítése;
- j) az ökológiailag hatékony mezőgazdaság intenzívebbé tételére való összpontosítás a mezőgazdasági kistermelők és legfőképpen a női gazdálkodók esetében, az eredményes és fenntartható nemzeti szakpolitikák, stratégiák és jogi keretek, valamint az erőforrásokhoz, köztük a földhöz, a földtulajdon- és földhasználati jogokhoz, a vízhez, a mezőgazdasági termeléshez felhasznált egyéb alapanyagokhoz és a (mikro)hitelhez való igazságos és fenntartható hozzájutás és ezek kezelésének támogatása révén;
- k) a civil társadalom – különösen a mezőgazdasági termelők szervezetei – szakpolitikai döntéshozatalba és kutatási programok kialakításába történő bevonásának támogatása többek között regionális szinten, valamint a kormányprogramok végrehajtásában és értékelésében játszott szerepük növelése;
- l) a fenntartható halászati gazdálkodás és a fenntartható akvakultúra támogatása és előmozdítása;
- m) a megfizethető, megbízható és fenntartható energiához való egyetemes hozzáférés elősegítése, az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, erőforrás-hatékony és körforgásos gazdaság előmozdítása a Párizsi Megállapodás és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend célkitűzéseivel összhangban;
- n) az intelligens, fenntartható, inkluzív, biztonságos mobilitás előmozdítása, valamint az Unióval való közlekedési összeköttetések javítása;
- o) a hozzáférhető, megfizethető, inkluzív, megbízható és biztonságos digitális összeköttetés előmozdítása és a digitális gazdaság megerősítése; a digitális jártasság és készségek előmozdítása; a digitális vállalkozások és munkahely-teremtés elősegítése; a fenntartható fejlődést segítő tényezőként a digitális technológiák alkalmazásának előmozdítása; a kiberbiztonság, az adatvédelem és a digitalizációhoz kapcsolódó egyéb szabályozási kérdések kezelése;
- p) a piacok és ágazatok olyan módon történő fejlesztése és megerősítése, amely beindítaná az inkluzív, fenntartható és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens növekedést és a méltányos kereskedelmet, valamint csökkentené a veszélyeztetett csoportok társadalmi-gazdasági marginalizálódását;
- q) a regionális integrációs menetrend és az optimális kereskedelempolitikák támogatása, támogatva az inkluzív és fenntartható fejlődést, az országok kereskedési kapacitásának erősítése, valamint az Unió és a partnerei közötti kereskedelmi megállapodások – köztük a fejlődő országbeli partnerekkel kötött holisztikus és aszimmetrikus megállapodások – konszolidációjának és végrehajtásának támogatása az emberi jogi normákkal összhangban; a multilateralizmus, a fenntartható gazdasági együttműködés, valamint a Kereskedelmi Világszervezet szabályainak előmozdítását és erősítését célzó intézkedések előmozdítása és erősítése;
- r) az együttműködés előmozdítása a tudomány, a technológia, a kutatás, a digitalizáció, a nyílt hozzáféréssű adatok, az óriási méretű adathalmazok, a mesterséges intelligencia, valamint az innováció területén, beleértve a tudománydiplómia fejlesztését;

- s) a kultúrák közötti párbeszéd és a kulturális sokszínűség valamennyi formájának előmozdítása, a helyi kézművesség, a kortárs művészet és a kulturális kifejezés fejlesztése, a kulturális örökség megőrzése és népszerűsítése, a kreatív ágazatok fenntartható, társadalmi és gazdasági fejlődéssel kapcsolatos potenciáljának felszabadítása, továbbá az UNDRIP-ben foglaltaknak megfelelően az őslakos népek jogainak, a helyi közösségeknek, valamint hatékony részvételüknek és társadalmi szerepvállalásuk növelésének erősítése;
- t) a nők társadalmi szerepvállalásának növelése, hogy nagyobb szerepet vállalhassanak a gazdaságban és a döntéshozatalban, többek között helyi szinten is;
- u) a mindenkit megillető, egészséges környezetben történő, tisztességes munkához való hozzájutás javítása, valamint inkluzívabb és jól működő munkaerőpiacok és foglalkoztatáspolitikák kialakítása, amelyek célja mindenki, különösen a nők és a fiatalok számára tisztességes munka megteremtése, az emberi és a munkavállalói jogok tiszteletben tartása, ezen belül pedig a létminimum biztosítása;
- v) a kitermelő ágazatokhoz való méltányos, fenntartható, torzító hatásoktól mentes, konfliktusérzékeny és korrupciótól mentes hozzáférés előmozdítása az emberi jogok tiszteletben tartása mellett; az átláthatóság, a kellő gondosság és a beruházói felelősség növelése a magánszektor elszámoltathatóságának előmozdítása mellett; az (EU) 2017/821 európai parlamenti és tanácsi rendeletet ⁽¹⁾ kísérő intézkedések alkalmazása.

BÉKE

6. Béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés

- a) a békéhez, a konfliktusmegelőzéshez és így a stabilitáshoz való hozzájárulás az államok, szubnacionális kormányok, társadalmak, közösségek és egyének politikai, gazdasági, környezeti, élelmezési, demográfiai, biztonsági és társadalmi nyomásokkal és sokkhatásokkal szembeni rezilienciájának a kiépítése útján, többek között a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépéssel és a rezilienciaértékelések támogatásával, amelyek célja az olyan helyi kapacitások azonosítása a társadalmakban, amelyek lehetővé teszik, hogy ezeknek a nyomásoknak és sokkhatásoknak ellenálljanak, alkalmazkodjanak hozzájuk, és azokból gyorsan fel tudjanak épülni; a politikai és gazdasági kirekesztés, valamint a konfliktusok, a bizonytalanság és az instabilitás egyéb hosszú távú strukturális és kiváltó okainak a kezelése;
- b) az erőszakmentesség kultúrájának előmozdítása, többek között a békével kapcsolatos formális, informális és nemformális oktatás révén;
- c) a konfliktusmegelőzés, a korai figyelmeztetés és a béketeremtés támogatása békeközvetítés és párbeszéd, válságkezelés és stabilizáció, valamint konfliktus utáni újjáépítés révén, beleértve a nők fokozottabb szerepét e szakaszok mindegyikében; a bizalomépítés, a békeközvetítés, a párbeszéd és a megbékélés, a jószomszédi kapcsolatok és a konfliktusok megelőzéséhez és rendezéséhez hozzájáruló egyéb intézkedések előmozdítása és megkönnyítése, valamint az ezekhez kapcsolódó kapacitásépítés – különös tekintettel a közösségek között kialakuló feszültségekre –, továbbá a társadalom szegmensei közötti, valamint az elhúzódozó konfliktusokban és válsághelyzetekben történő megbékélést célzó intézkedések előmozdítása;
- d) a fegyveres konfliktusok áldozatai rehabilitációjának és reintegrációjának támogatása, az egykori harcosok és családjaik lefegyverzésének, leszerelésének és reintegrációjának elősegítése, valamint a fegyveres erők szerkezetátalakításából eredő társadalmi hatások kezelése, beleértve a nők sajátos szükségleteit is;
- e) a nők és a fiatalok – többek között a döntéshozatalban és -végrehajtásban, a béketárgyalásokban, a megbékélési folyamatokban, a konfliktusmegelőzésben és a békeépítésben való – rendszeres részvételének, valamint különösen az instabil, konfliktussal terhelt és konfliktus utáni helyzetekben és országokban az ő befogadásuknak, a polgári és politikai életben való érdemi részvételüknek és társadalmi elismerésüknek a fokozása az 1325 (2000) sz. ENSZ BT-határozattal összhangban, az erőszakos konfliktusok által rájuk gyakorolt aránytalan hatások kezelése és a konfliktusok során felmerülő sajátos szükségleteik jobb figyelembevétele érdekében is;
- f) a szexuális és nemi alapú erőszak minden formájának megelőzése, beleértve a szexuális erőszak háborús fegyverként való alkalmazását;
- g) a biztonsági ágazat konfliktusérzékeny és a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő reformjának támogatása, amely reform során biztosított az Unió alapvető értékeinek és a jó kormányzás alapelveinek a tiszteletben tartása, előmozdítása és érvényesülése, továbbá amely az egyének, a civil társadalom és az állam számára a fenntartható fejlődéshez és a békéhez szükséges hatékonyabb, demokratikusabb és elszámoltathatóbb biztonsági kapacitásokat és eszközöket kínál fokozatosan;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/821 rendelete (2017. május 17.) a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekből származó ón, tantál, volfrám, ezek ércei és arany uniós importőrei körében a kellő gondosság elvének megfelelő ellátási láncra vonatkozó kötelezettségek megállapításáról (HL L 130., 2017.5.19., 1. o.).

- h) katonai szereplők olyan kapacitásépítésének a támogatása, amely a fejlesztés és a fejlesztést szolgáló biztonság támogatása érdekében történik, a 9. cikknek megfelelően;
- i) regionális és nemzetközi leszerelési kezdeményezések és fegyverkiviteli ellenőrzési rendszerek és mechanizmusok támogatása;
- j) a biztonsághoz, stabilitáshoz és békéhez hozzájáruló helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi kezdeményezések – többek között a leszerelésre irányuló kezdeményezések és a fegyverkivitel-ellenőrzési rendszerek és mechanizmusok –, az aknamentesítés és az aknákkal kapcsolatos fellépések támogatása, valamint e különféle kezdeményezések összekapcsolása, továbbá a gyalogsági aknáknak, a fel nem robbant robbanótestek vagy a háborúból visszamaradt robbanószerkezetek polgári lakosságra gyakorolt társadalmi-gazdasági hatásának kezelése, beleértve a nők szükségleteit is;
- k) az erőszakos szélsőségekhez és terrorizmushoz vezető radikalizálódás megelőzése és az ellene való küzdelem, valamint az egyének ilyen fenyegetésekkel szembeni védelme többek között kontextusfüggő, konfliktusérzékeny és a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő tevékenységek révén;
- l) *ad hoc*, helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi büntetőbíróságok, igazságtétel és békétető bizottságok és mechanizmusok támogatása;
- m) az erőszak valamennyi formája, valamint a korrupció, a szervezett bűnözés és a pénzmosás elleni küzdelem;
- n) a közös természeti erőforrásokkal való fenntartható, konfliktusérzékeny és részvételen alapuló gazdálkodást célzó, határokon átnyúló együttműködés előmozdítása a nemzetközi és az uniós joggal összhangban, továbbá az érintett személyek, csoportok, többek között – az UNDRIP-ben foglaltaknak megfelelően – az őslakos népek, valamint a helyi közösségek emberi jogainak tiszteletben tartása és előmozdítása;
- o) együttműködés harmadik országokkal az atomenergiának az egészségügy, a mezőgazdaság és az élelmiszer-biztonság terén történő békés felhasználása tekintetében, a legmagasabb szintű nemzetközi normáknak való teljes megfelelés biztosítása mellett; továbbá a radiológiai balesetnek kitett országok lakosságára gyakorolt hatások kezelését szolgáló, valamint e lakosság életkörülményeinek javítását célzó szociális tevékenységek támogatása; a nukleáris vonatkozású területekkel kapcsolatos tudásmenedzsment, képzés és oktatás előmozdítása. Ezeknek a tevékenységeknek adott esetben koherenseknek kell lenniük a Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Együttműködést Támogató Európai Eszköz tevékenységeivel;
- p) a tengeri védelem és a tengerészeti biztonság javítása a biztonságos, tiszta és fenntarthatóan kezelt óceánok érdekében;
- q) a kapacitásépítés támogatása a kiberbiztonság, a reziliens digitális hálózatok, az adatvédelem és a magánélet védelme terén, az emberi jogi normákkal és elvekkel összhangban.

PARTNERSÉG

7. Partnerség

- a) az országok felelősségvállalásának, a partnerségnek és – többek között a civil társadalommal folytatott – konstruktív párbeszédnek a fokozása annak érdekében, hogy a fejlesztési együttműködés valamennyi dimenziójában hatékonyabbá váljon (külön figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett országok és a konfliktus sújtotta, továbbá instabil helyzetben lévő országok előtt álló egyedi kihívásaira), valamint a közepes jövedelmű és az előrehaladó fejlődő országok átmenettel kapcsolatos egyedi kihívásaira), valamint a fejlesztési együttműködés jogalapú, az összes emberi jogra kiterjedő, valamint azt biztosító megközelítésének végrehajtása, hogy senki ne maradjon hátra;
- b) az Unió, valamint a harmadik országok és regionális és nemzetközi szervezetek közötti politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális párbeszéd elmélyítése, valamint a kétoldalú és nemzetközi kötelezettségvállalások végrehajtásának támogatása;
- c) a fejlesztési együttműködés és a külső tevékenységre irányuló szakpolitikák végrehajtásában részt vevő valamennyi szereplő fokozottabb inkluzivitásának és együttműködésének elősegítése, törekedve a levont tanulságok megosztására, a kapacitások, a hozzáadott érték, a kiválóság és a tapasztalatok maximalizálására, ezáltal megerősítve a közös célokat, értékeket és érdekeket, valamint a jobb együttműködésre irányuló törekvéseket;
- d) a jószomszédi kapcsolatok, a regionális integráció, a jobb hálózati összeköttetés, az együttműködés és az inkluzív és konstruktív párbeszéd ösztönzése, beleértve többek között a megerősített regionális együttműködést az Európa és Ázsia közötti összeköttetésekre vonatkozó uniós stratégia, a Közép-Ázsiára vonatkozó uniós stratégia, az EU–Afrika partnerség, a fekete-tengeri regionális együttműködés, az északi-sarkvidéki együttműködés és az Északi Dimenzió keretében;
- e) a partnerországok és -régiók által a szomszédos uniós legkülső régiókkal és a tengerentúli országokkal és területekkel folytatott együttműködés támogatása és fokozása;

- f) a civil társadalmi szervezetek és alapítványok számára kedvező környezet előmozdítása, érdemi, folyamatos és strukturált részvételük fokozása a hazai és a nemzetközi szakpolitikákban, valamint arra irányuló kapacitásaik javítása, hogy betölthessék független fejlesztési és irányítási résztvevőként játszott szerepüket; valamint a többszereplős megközelítések és a civil társadalmi szereplőkkel – többek között a nőjogi szervezetekkel – való partnerségek új módjainak megerősítése; a demokrácia támogatása és a polgári mozgástér bővítése; az Unióval folytatott érdemi és strukturált párbeszéd előmozdítása, valamint az Unió civil társadalommal való együttműködésére vonatkozó országspecifikus ütemtervek hatékony alkalmazása és végrehajtása;
 - g) a helyi hatóságok bevonása, valamint szakpolitika-alakítóként és döntéshozóként játszott szerepük erősítése a helyi fejlesztések – többek között az üzleti környezet – fellendítése és az irányítás javítása érdekében, továbbá fejlesztési és irányítási szerepük erősítése; a helyi hatóságok számára olyan, kedvező szabályozási és intézményi környezet előmozdítása, amely lehetővé teszi felhatalmazásuk gyakorlását, fokozva érdemi, folyamatos és strukturált részvételüket a hazai és a nemzetközi szakpolitikákban; valamint a többszereplős és többszintű kormányzási megközelítéseknek és a helyi hatóságokkal való partnerségek új módjainak a megerősítése;
 - h) a harmadik országok lakosságának – köztük az emberijog-védőknek – a hatékonyabb bevonása, többek között a gazdasági, a kulturális és a társadalmi diplomácia teljes mértékű kiaknázásával;
 - i) az iparosodott és előrébb járó fejlődő országok elkötelezése a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend végrehajtása, valamint a globális közjavak és kihívások mellett, többek közt a dél–dél és a háromoldalú együttműködés területén;
 - j) a regionális integráció és együttműködés eredményközpontú módon való előmozdítása a regionális integráció és párbeszéd támogatásán keresztül;
 - k) partnerségek kiépítése a magánszektorral a partnerországokban a munkahelyteremtés és a megélhetés javítása érdekében.
-

III. MELLÉKLET

A TEMATIKUS PROGRAMOK BEAVATKOZÁSI TERÜLETEI

1. AZ EMBERI JOGOKKAL ÉS A DEMOKRÁCIÁVAL KAPCSOLATOS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

Az Unió hozzájárul az olyan alapvető értékek előmozdításához, mint a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok egyetemessége, oszthatatlansága és egymástól való függése, az emberi méltóság tiszteletben tartása, a megkülönböztetésmentesség, az egyenlőség és a szolidaritás elve, valamint az ENSZ Alapokmányában és az emberi jogok nemzetközi jogában foglalt elvek tiszteletben tartása, főként a következő területeken:

1. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok érvényesülésének biztosítása mindenki tekintetében, hozzájárulás olyan társadalmak kialakításához, amelyeket a részvétel, a tolerancia, a megkülönböztetésmentesség, az emberi méltóság, az egyenlőség, a társadalmi igazságosság, a nemzetközi igazságszolgáltatás és az elszámoltathatóság jellemez. Mindez két fő tengely köré épül:

- a) minden emberi jog tiszteletben tartásának és betartásának nyomon követése, előmozdítása és megerősítése, legyenek azok akár polgári és politikai, akár gazdasági, szociális vagy kulturális jogok.

Ez – többek között – az alábbiakat célzó tevékenységeket foglal magában: a halálbüntetés eltörlése, az erőszakos eltüntetés elleni küzdelem előmozdítása, a kínzás, a rossz bánásmód és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetés vagy bánásmód megelőzése és felszámolása, a véleménynyilvánítás, a gyülekezés és az egyesülés szabadságának, valamint a gondolat szabadságának, a lelkiismeret-szabadságának, valamint a vallás és meggyőződés szabadságának az előmozdítása; a nemek közötti egyenlőségnek, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalása növelésének előmozdítása és védelme az élet minden területén, ideértve az oktatást, az egészségügyet, valamint a 8. cikk (4) bekezdésében említett területeket és jogokat, továbbá a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, a politikai döntéshozatalt, valamint a nők és lányok elleni erőszak valamennyi formájának felszámolására irányuló támogató intézkedéseket; a gyermekek, a nők, a fiatalok, az LMBTI-személyek jogainak előmozdítása és védelme – a homoszexualitás dekriminalizációját célzó intézkedéseket is ideértve –, a nemzeti vagy etnikai, vallási vagy nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek, az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában meghatározottak szerinti őslakos népek és a fogyatékkal élő személyek jogainak előmozdítása és védelme, valamint a rasszizmus, az idegenellenesség és a megkülönböztetés elleni küzdelem, legyen annak bármi az alapja. A kijelölt hatályon belül az uniós segítségnyújtás keretében különösen a leginkább kontextus-érzékeny emberi jogi kérdéseket kell kezelni, reagálni kell az emberi jogok előmozdítása és védelme terén tevékeny civil társadalom mozgásterének szűkülésére, valamint fel kell lépni az egyéb újonnan felmerülő és összetett kihívásokkal szemben;

- b) az emberijog-védők védelme és befolyásuk erősítése világszerte, különösen azokban az országokban, ahol az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletének hiánya különösen hangsúlyos és rendszeres, beleértve azokat az országokat is, ahol korlátozó intézkedéseket vezettek be tevékenységük korlátozására, és tevékenységük döntő fontosságú az emberi jogi keretrendszer intézményi és jogi szempontból való megerősítéséhez. Az emberijog-védők és a civil társadalom – különösen a helyi emberijog-védők és civil társadalom – sürgősségi, közép- és hosszú távú segítségnyújtásban fognak részesülni, továbbá fenntartható intézkedésekre fog sor kerülni az érdekében, többek között egy kifejezetten az emberijog-védők védelmét szolgáló mechanizmuson keresztül, hogy akadálytalanul végezhesék munkájukat.

2. A demokrácia fejlesztése, támogatása, megszilárdítása és védelme, a demokratikus kormányzás valamennyi vonatkozásának kezelése, ideértve a politikai pluralizmus, a képviselő és az elszámoltathatóság megerősítését, a demokrácia megerősítését minden szinten, a polgári és civil társadalmi részvétel fokozását, a hiteles, inkluzív és átlátható választási eljárások támogatását, valamint a demokratikus és választási rendszerek nyomon követésével kapcsolatos polgári kapacitás támogatását a hazai polgári választási megfigyelési szervezetek és regionális hálózataik támogatása révén. A demokrácia megerősítésének a demokratikus rendszerek legfontosabb pilléreinek, a demokratikus normáknak és elveknek, a szabad, független és pluralisztikus – online és offline – médianak, az internet szabadságának, a cenzúra elleni küzdelemnek, az elszámoltatható és inkluzív intézményeknek – többek között parlamenteknek és politikai pártoknak –, valamint a korrupció elleni küzdelemnek a fenntartásával kell megvalósulnia. Az uniós segítségnyújtás keretében támogatni kell a civil társadalom tevékenységét a jogállamiság megerősítése, az igazságszolgáltatás és a jogalkotás függetlenségének előmozdítása, a jogi és intézményi reformok és végrehajtásuk támogatása és értékelése, a demokratikus és választási rendszerek nyomon követése, valamint az igazságszolgáltatáshoz – ezen belül a nemzeti és helyi szintű, hatékony és elérhető panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokhoz – való megfizethető hozzáférés mindenki számára történő biztosításának előmozdítása terén.

A választási megfigyelésnek nagy szerepet kell kapnia a demokratikus folyamatok szélesebb körű támogatásában. Ebben az összefüggésben az uniós választási megfigyelés továbbra is a program fontos összetevője kell, hogy maradjon, ahogy az uniós választási megfigyelő missziók ajánlásainak megvalósítása is.

Az 1. és a 2. beavatkozási területnek hozzá kell járulnia az emberi jogokkal és a demokráciával foglalkozó civil társadalommal való együttműködés és partnerség megerősítéséhez – érzékeny helyzetekben is – és új regionális, valamint régiók közötti szinergiák erősítéséhez az ismeretek – többek között a legjobb gyakorlatok – megosztása, továbbá a helyi civil társadalmon belüli, valamint a civil társadalom és más releváns emberi jogi szervek és mechanizmusok közötti hálózatépítés révén kapacitásuk – ezen belül rezilienciájuk – megerősítése és az emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos, meggyőző erejű és multiplikátorhatással bíró narratíva kialakítása céljából.

3. A hatékony multilateralizmus és a stratégiai partnerség előmozdítása, a nemzetközi, regionális és nemzeti eszközök és mechanizmusok kapacitásának megerősítéséhez való hozzájárulás az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság előmozdítása és védelme terén. Élnékíteni kell a stratégiai partnerségeket, különös tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatalára, a Nemzetközi Büntetőbíróságra és más releváns nemzetközi, regionális és nemzeti emberi jogi mechanizmusokra. Ezenkívül a programnak elő kell mozdítania az emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos oktatást és kutatást, többek között az Emberi Jogok Global Campusa útján.

2. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK A CIVIL TÁRSADALMI SZERVEZETEK SZÁMÁRA

1. Inkluzív, részvételen alapuló, befolyásolási lehetőségekkel rendelkező és független civil társadalom és demokratikus tér a partnerországokban
 - a) a polgári részvételt és a civil társadalmi tevékenységeket lehetővé tevő és hozzáférhető környezet megteremtése, többek között alapítványok útján, a szakpolitikai párbeszédekben való tevékeny civil társadalmi részvétel támogatásával és a nem állami szereplők párbeszédre szolgáló platformjainak megszilárdításával;
 - b) a civil társadalmi szervezetek és alapítványok kapacitásának támogatása és építése, hogy egyszerre tevékenykedhessenek saját jogukon fejlesztési szereplőként és a jó kormányzás szereplőjeként is;
 - c) a civil társadalmi szervezetek azon kapacitásainak építése, amelyek révén támogatást nyújtanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő és marginalizálódott csoportok részére az alapvető – például az egészséghez kapcsolódó – szociális szolgáltatások biztosítása révén, többek között a táplálkozás, az oktatás, a szociális védelem, valamint a biztonságos vízhez, higiéniai létesítményekhez és higiéniai körülményekhez való hozzáférés terén;
 - d) a nőszervezetek és a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó más releváns szervezetek, valamint a női emberijog-védők támogatása és cselekvési képességének növelése, hogy lehetőséget kapjanak munkájuk végzésére és védelemben részesüljenek a fenyegetésekkel és az erőszakkal szemben;
 - e) a partnerországok civil társadalmi szervezeteiből álló hálózatok, platformok és szövetségek kapacitásainak növelése;
 - f) a civil társadalom képessé tétele arra, hogy végezze munkáját, többek között a civil társadalmi szervezeteket célzó kapacitásépítés, koordináció és intézményi erősítés révén, figyelembe véve a tevékenységeiket – többek között a szervezeteiken belüli és az érdekelt felek különböző típusai közötti együttműködést is – lehetővé tevő mozgástér és a finanszírozáshoz jutásuk fontosságát. A civil társadalmi szervezetek és a kormányok között a közrendről folytatott párbeszéd elősegítése.
2. Inkluzív és nyílt párbeszéd a civil társadalmi szereplőkkel és azok között
 - a) inkluzív többszereplős párbeszéd fórumok előmozdítása, ideértve a polgárok, a civil társadalom, a helyi hatóságok, a tagállamok, a partnerországok, a magánszektor és más kulcsfontosságú fejlesztési szereplők közötti interakciót és koordinációt;
 - b) a civil társadalmi szereplők közötti és azokkal való együttműködés és ismeret- és tapasztalatcsere lehetővé tétele hazai és nemzetközi szinten;
 - c) a civil társadalmi szervezetek nemzetközi kormányközi szervezetekkel való együttműködésének és partnerségeinek elősegítése, beleértve a nemzetközi és regionális eszközök – köztük az emberi jogokat, az igazságügyet, a jogállamiságot és a demokráciát érintők – felhasználásának előmozdítását és nyomon követését célzó kapacitásépítést;
 - d) érdemi és folytatódólagos strukturált párbeszéd és partnerségek biztosítása az Unióval.
3. Az európai polgárok tudatossága, ismeretei és szerepvállalása a fejlesztési kérdéseket illetően és azok általuk való megértése
 - a) lehetőség teremtése arra, hogy az emberek növeljék az szerepvállalásukat a fejlesztési kérdésekkel és a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatban, többek között a nyilvánosság tájékoztatásának növelése, a fejlesztéssel kapcsolatos formális, informális és nemformális oktatás előmozdítása – különösen a fiatalok körében –, valamint az ismereteknek a releváns szereplők közötti megosztás előmozdítása révén, az uniós tagállamokra, a tagjelölt országokra és a potenciális tagjelölt országokra összpontosítva;
 - b) a nyilvánosság általi támogatás mozgósítása az Unióban, a tagjelölt országokban és a potenciális tagjelölt országokban a partnerországokban megvalósítandó fenntartható és inkluzív fejlesztési stratégiák – ezen belül a szegénységcsökkentés – tekintetében.

3. A BÉKÉVEL, A STABILITÁSSAL ÉS A KONFLIKTUSMEGELŐZÉSSSEL KAPCSOLATOS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

1. Konfliktusmegelőzéshez, békeépítéshez és válsághelyzet-felkészültséghez nyújtott támogatás

Az Unió technikai és pénzügyi segítséget nyújt olyan konfliktusérzékeny intézkedések támogatása céljából, amelyek a partnerek kockázatelemzést, konfliktusmegelőzést, békeépítést, valamint a válságok előtt és után felmerülő szükségletek kezelését érintő kapacitásának építésére és erősítésére irányulnak, szoros koordinációt folytatva az ENSZ-szel és más nemzetközi, regionális és szubregionális szervezetekkel, valamint állami, civil társadalmi és helyi hatósági szereplőkkel, az elsősorban a következő területeken tett erőfeszítéseikkel kapcsolatban, különös figyelmet fordítva a nemek közötti egyenlőségre, biztosítva a nők és a fiatalok tényleges részvételét és társadalmi szerepvállalásuk növelését:

- a) korai előrejelzés és konfliktusérzékeny kockázatelemzés a szakpolitikai döntéshozatalban és a szakpolitika végrehajtásában;
- b) segítségnyújtás és kapacitásépítés a bizalomépítés, a békeközvetítés, a párbeszéd és a megbékélési intézkedések terén, közösségi szinten is, különös tekintettel a közösségek között kialakuló feszültségekre, különösen a népiirtás és az emberiség elleni bűncselekmények megakadályozása céljából;
- c) konfliktusmegelőzés;
- d) a polgári stabilizációs, békefenntartó és békeépítő missziókban való részvételi és telepítési kapacitások megerősítése;
- e) a konfliktus utáni helyreállítás és a politikai és biztonsági helyzetre kiható katasztrófák utáni helyreállítás javítása;
- f) a stabilizációnak, az egyének biztonságának és a humánbiztonság helyreállítását szolgáló intézkedéseknek a támogatása, beleértve az aknákkal kapcsolatos fellépést, az aknamentesítést és az átmeneti igazságszolgáltatást a vonatkozó multilaterális megállapodásokkal összhangban;
- g) a békeépítést és az államépítést célzó tevékenységek támogatása, bevonva adott esetben civil társadalmi szervezeteket, állami és nemzetközi szervezeteket, továbbá az állam és a társadalom közötti kapcsolatokat erősítése;
- h) hozzájárulás a békeépítési kérdésekről különböző szinteken, a helyi civil társadalom és a partnerországok között, valamint az Unióval folytatott strukturális párbeszéd továbbfejlesztéséhez;
- i) válsághárítás és válsághelyzet-felkészültség;
- j) a természeti erőforrások konfliktusok finanszírozására való felhasználásának visszaszorítása, valamint az olyan kezdeményezések érdekelt felek általi betartásának támogatása, mint például a kimberley-i folyamat tanúsítási rendszere, ideértve olyan jogi aktusokat is, mint az (EU) 2017/821 rendelet, különösen ami a természeti erőforrások kitermelésére és kereskedelmére vonatkozó hatékony belföldi ellenőrzések végrehajtását illeti;
- k) katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítése és a fejlesztési tevékenységek biztonságának megerősítése a 9. cikknek megfelelően;
- l) a nemek közötti egyenlőséget és a nők társadalmi szerepvállalásának növelését előmozdító tevékenységek támogatása különösen az 1325 (2000) sz. és a 2250 (2015) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtása révén, valamint a nők és fiatalok hivatalos és nem hivatalos békefolyamatokban való részvételét és képviselését előmozdító intézkedések támogatása;
- m) az erőszakmentesség kultúrájának előmozdítása, többek között a békével kapcsolatos formális, informális és nemformális oktatás révén;
- n) az államok, társadalmak, közösségek és egyének rezilienciáját megerősítő tevékenységek támogatása, beleértve a rezilienciaértékeléseket, amelyek célja az olyan endogén kapacitások azonosítása a társadalmakban, amelyek lehetővé teszik, hogy a nyomásnak és sokkhatásoknak ellenálljanak, azokhoz alkalmazkodjanak és azokat követően helyreálljanak;
- o) a nemzetközi büntetőtörvényszékek és *ad hoc* nemzeti törvényszékek, igazságtérítő és békéltető bizottságok, az átmeneti igazságszolgáltatás és az emberi jogi panaszok jogi rendezését, továbbá a tulajdonjogok érvényesítését és az azokkal kapcsolatos határozathozatalt szolgáló egyéb mechanizmusok támogatása;
- p) a tűzfegyverek, valamint a kézi- és könnyűfegyverek tiltott felhasználása és az ezekhez való tiltott hozzáférés elleni küzdelemre irányuló intézkedések támogatása;
- q) a know-how átadásának, az információcserének és a legjobb gyakorlatok megosztásának, a kockázat- vagy fenyegetésvértékelésnek, a kutatásnak és elemzésnek, a korai előrejelző rendszereknek, a képzéseknek és a szolgáltatásnyújtásnak a támogatása.

2. A globális és a régiókon átnyúló, valamint az újonnan felmerülő fenyegetések kezeléséhez nyújtott támogatás

Az Unió technikai és pénzügyi támogatást nyújt a globális és a régiókon átnyúló fenyegetések, valamint az újonnan felmerülő fenyegetések kezelésére irányuló, partnerek által tett erőfeszítésekhez és uniós tevékenységekhez, elsősorban a következő területeken:

- a) a törvénytiszteletet és közrendet, valamint a személyek biztonságát és védelmét érintő fenyegetések, köztük a terrorizmus, az erőszakos szélsőségekhez vezető radikalizálódás, a szervezett bűnözés, a kiberbűnözés, a hibrid fenyegetések, a csempészet, az illegális kereskedelem és tranzit; különösen a terrorizmus, a szervezett bűnözés, azon belül a kiberbűnözés elleni küzdelemben részt vevő bűnüldözési, igazságügyi és polgári hatóságok kapacitásának megerősítése révén;
- b) a nyilvános helyeket, a kritikus infrastruktúrát – beleértve a nemzetközi közlekedést, azon belül a személy- és teherforgalmat, az energetikai műveleteket és az energiaszolgáltatást – és a kiberbiztonságot érintő fenyegetések;
- c) a népegészségügyi veszélyek, ideértve a hirtelen kialakuló és potenciálisan több államot érintő járványokat is;
- d) a környezeti stabilitást érintő fenyegetések, a tengeri védelmet érintő fenyegetések, a békére és a biztonságra potenciálisan destabilizáló hatást gyakorló, az éghajlatváltozás hatásaiból eredő fenyegetések;
- e) vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagokkal vagy szerekkel kapcsolatos, szándékos, véletlen vagy természeti eredetű kockázatok enyhítése, valamint a kapcsolódó létesítményekkel vagy helyszínekkel, illetve háborúkból és konfliktusokból visszamaradt robbanószerkezetekkel kapcsolatos kockázatok enyhítése, különösen a következő területeken:
 - i. a védelmi vonatkozású kutatás alternatívájaként polgári kutatási tevékenységek támogatása és előmozdítása;
 - ii. a polgári kutatási programok keretében érzékeny vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok vagy szerek tárolására vagy kezelésére szolgáló polgári létesítményekkel kapcsolatos biztonsági gyakorlatok javítása;
 - iii. a fegyverkezéshez kapcsolódó, de védelmi programhoz már deklaráltan nem tartozó létesítmények és helyszínek leszereléséhez, helyreállításához vagy átalakításához szükséges polgári infrastruktúrák létrehozásának és a vonatkozó polgári tanulmányok készítésének támogatása az uniós együttműködési politikák és azok célkitűzései keretében;
 - iv. a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok vagy szerek (beleértve az előállításukhoz vagy szállításukhoz szükséges berendezéseket is) tiltott kereskedelme tényleges ellenőrzésének kidolgozásában és végrehajtásában részt vevő illetékes polgári hatóságok kapacitásának megerősítése;
 - v. a hatékony exportellenőrzések létrehozására és végrehajtására szolgáló jogi keret és intézményi kapacitások kialakítása, különösen kettős felhasználású termékek esetében, többek között regionális együttműködési intézkedések, továbbá a Fegyverkereskedelmi Szerződés rendelkezéseinek végrehajtása és az ehhez való csatlakozás előmozdítása tekintetében;
 - vi. hatékony polgári katasztrófaelhárítás, veszélyhelyzeti tervezés és veszélyhelyzet-elhárítás, valamint a helyreállító intézkedésekhez szükséges képességek kialakítása.

Ezeknek a tevékenységeknek adott esetben koherenseknek kell lenniük a Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Együttműködést Támogató Európai Eszköz tevékenységeivel;

- f) katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítése és a fejlesztési tevékenységek biztonságának megerősítése a 9. cikknek megfelelően.

Elsőbbséget kell biztosítani a két vagy több olyan harmadik ország részvételével folytatott, régiókon átnyúló együttműködésnek, amelyek egyértelmű politikai hajlandóságot mutatnak az említett fenyegetések kezelésére.

Az intézkedések keretében különös hangsúlyt kell helyezni a jó kormányzásra, és azoknak meg kell felelniük a nemzetközi jognak. A terrorizmus elleni küzdelem terén folytatott együttműködés megvalósítható egy-egy országgal, régióval, illetve nemzetközi, regionális vagy szubregionális szervezettel is.

A terrorizmus elleni küzdelemben érintett hatóságok részére történő segítségnyújtást illetően kiemelten kell kezelni azokat a támogató intézkedéseket, amelyek a terrorizmus elleni jogszabályok továbbfejlesztésére és megerősítésére, a pénzügyi, a vámügyi és a bevándorlási jogszabályok végrehajtására és az azokkal kapcsolatos gyakorlatra, a legmagasabb szintű nemzetközi normákkal összehangolt és a nemzetközi jognak megfelelő bűnüldözési eljárások kialakítására, a demokratikus ellenőrzés és az intézményi felügyeleti mechanizmusok megerősítésére, valamint az erőszakos radikalizálódás megelőzésére vonatkoznak.

A kábítószerrel kapcsolatos problémák kezeléséhez nyújtott segítséget illetően kellő figyelmet kell fordítani arra a nemzetközi együttműködésre, amelynek célja a kereslet, az előállítás és az ártalmak csökkentésével kapcsolatos legjobb gyakorlatok előmozdítása.

4. A GLOBÁLIS KIHÍVÁSOKKAL KAPCSOLATOS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

A. EMBEREK

1. Egészségügy

- a) egy hatékony és átfogó egészségügyi rendszer döntő fontosságú, leginkább globális szinten biztosítható – a fertőző betegségekre is kiterjedő – elemeinek kialakítása az egészségügyi szolgáltatásokhoz, többek között a 8. cikk (4) bekezdésében említettekhez való méltányos, megfizethető, inkluzív és egyetemes hozzáférés biztosítása céljából;
- b) az erőszak áldozatait, különösen a nemi erőszak áldozataul esett nőket és gyermekeket célzó alapvető szolgáltatások és pszichológiai támogató szolgáltatások előmozdítása, nyújtása és kiterjesztése;
- c) az olyan globális kezdeményezések megerősítése, amelyek kulcsfontosságúak az egyetemes egészségügyi ellátás lehetővé tételéhez az „egészség minden szakpolitikában” megközelítés tekintetében vállalt globális vezető szerep útján, az ellátás folytonosságával, ideértve az egészségfejlesztést a megelőzéstől kezdve a kezelés utáni ellátásig;
- d) a globális egészségbiztonság és az antimikrobiális rezisztencia kezelése a fertőző betegségekkel – többek között a szegénységgel összefüggő és elhanyagolt betegségekkel, valamint a védőoltással megelőzhető betegségekkel – kapcsolatos kutatás és felügyelet útján, a gyógyszerhamisítás elleni küzdelem révén, a tudás olyan biztonságos, hozzáférhető és megfizethető termékekké (a generikus gyógyszereket is beleértve), diagnosztikumká és kapcsolódó egészségügyi technológiákká, valamint szakpolitikákká való átalakítása révén, amelyek kezelik a betegségek jelentette terhek változását (nem fertőző betegségek, a hiányos táplálkozás valamennyi formája és a környezeti kockázati tényezők), valamint úgy alakítják a globális piacokat, hogy javuljon a megfizethető alapvető egészségügyi árucikkekhez és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, beleértve a 8. cikk (4) bekezdésében foglaltakat is;
- e) a biztonságos, hatékony és megfizethető oltóanyagok kifejlesztésére irányuló globális kezdeményezések támogatása.

2. Oktatás

- a) A nemzetközileg elfogadott oktatási célok megvalósításának előmozdítása a hozzáférhető, inkluzív és méltányos, minőségi oktatásra és képzésre – a tanárok oktatását és képzését is beleértve – irányuló, minden korcsoportra kiterjedő és minden szinten végrehajtott közös globális erőfeszítések révén, szükség- és válsághelyzetekben is, valamint különös figyelmet fordítva az ingyenes oktatási rendszerek megerősítésére;
- b) a tudás, a készségek és az értékek megerősítése partnerségek és szövetségek útján, beleértve az oktatási adatok és elemzés, kutatás és innováció, ismeretcsere, valamint az oktatási hálózatok támogatását, az aktív polgári szerepvállalás, továbbá a produktív, képzett, demokratikus, inkluzív és reziliens társadalmak létrejötté érdekében;
- c) a megkülönböztetés és az egyenlőtlenségek valamennyi dimenziójának – például a lányok/nők és a fiúk/férfiak, valamint a társadalom különböző csoportjai közötti szakadékoknak – a csökkentésére irányuló globális tevékenység támogatása, annak biztosítása céljából, hogy mindenki egyenlő esélyekkel vehessen részt a gazdasági, politikai, társadalmi és kulturális életben;
- d) inkluzív és minőségi oktatás támogatása instabil helyzetekben;
- e) tevékenységek támogatása és az együttműködés előmozdítása a sport területén a nők és a fiatalok, az egyének és a közösségek érvényesülési esélyeinek növeléséhez való hozzájárulás céljából.

3. A nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalásának növelése

- a) elköteleződés a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalásának növelése mellett minden területen; ideértve a lányok és a nők jogainak maradéktalan érvényesülését nagyobb mértékben elősegítő, olyan gazdasági, politikai és társadalmi környezet létrejöttének a támogatását, amely lehetővé fogja tenni a számukra, hogy teljes mértékben részt vegyenek a társadalomban, egyenlő esélyekkel rendelkezzenek a vezetői szerep betöltésére a társadalmi, gazdasági, politikai és polgári életben és a fejlődés mozgatórugói legyenek;

- b) a nők és a lányok jogait védő globális erőfeszítések, partnerségek és szövetségek vezetése és támogatása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ-egyezményben és annak fakultatív jegyzőkönyvében foglaltak szerint a nőkkel és a lányokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöbölése érdekében, beleértve a nők által a magán- és közéletük különböző területein – például a munkaerőpiacon, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén – elszenvedett kirekesztést is;
- c) a nők jogait védő globális erőfeszítések, partnerségek és szövetségek vezetése és támogatása a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak és káros gyakorlatok minden formájának kiküszöbölése érdekében, beleértve a fizikai, a pszichológiai, a szexuális és a nemi alapú erőszakot, a női nemi szervi csonkítást, valamint a gyermek-, korai és kényszerházasságot, továbbá az erőszak és a megkülönböztetés gazdasági, politikai és egyéb típusait – többek között válsághelyzetekben is –, továbbá a nők által a magán- és közélet különböző területein elszenvedett kirekesztést is;
- d) a nemek közötti egyenlőtlenségek kiváltó okainak kezelése a konfliktusmegelőzés és a békeépítés támogatásának eszközeként; a nők fokozottabb társadalmi szerepvállalása növelésének előmozdítása, ideértve a fejlesztésben és a békeépítésben való részvételüket is;
- e) a nők és a lányok valamennyi joga védelmének és érvényesülésének előmozdítása, a 8. cikk (4) bekezdésében említetteket is beleértve;
- f) a nők és a lányok jogai védelmének és érvényesülésének előmozdítása, a gazdasági, politikai, munkavállalói és szociális jogokat, valamint a 8. cikk (4) bekezdésében említetteket is beleértve.

4. Gyermek és fiatalok

- a) az összes szociális és egészségügyi szolgáltatáshoz való egyetemes hozzáférés előmozdítása a gyermekek és a fiatalok esetében, a leginkább marginalizálódottakat is beleértve, hangsúlyt helyezve az egészségre, a táplálkozásra, az oktatásra, a szociális védelemre, valamint a kisgyermekkori fejlődésre, többek között kifejezetten erre a célra létrehozott, ifjúságbarát szolgáltatások révén;
- b) új kezdeményezések előmozdítása az erősebb gyermekvédelmi rendszerek kiépítése érdekében harmadik országokban, biztosítandó, hogy a gyermekek a legjobb eséllyel induljanak az életben és minden területen védelemben részesüljenek az erőszakkal, a bántalmazással és az elhanyagolással szemben, ideértve a gyermekek tekintetében az intézményi alapokról közösségi alapokra való áthelyezés előmozdítását is;
- c) a gyermekek és a fiatalok szerepvállalása növelésének előmozdítása azáltal, hogy teret nyitnak számukra az őket érintő ügyekben – különösen a politikai életben, a békefolyamatokban és a közvetítési erőfeszítésekben – való aktív és érdemi részvételre, az ifjúsági szervezetek közötti interkulturális párbeszédre irányuló kezdeményezések támogatása, valamint a marginalizálódás és a kirekesztődés megelőzése révén;
- d) a fiataloknak nyújtott segítség fokozása az abban való támogatásuk érdekében, hogy oktatás, szakképzés és műszaki képzés, valamint digitális technológiák révén releváns készségeket sajátítsanak el, valamint hogy tisztességes és minőségi állásokhoz jussanak;
- e) a fiatalok szerepvállalása növelésének és felelősségteljes polgári szemléletének előmozdítása azáltal, hogy teret nyitnak számukra a politikai életben, a békefolyamatokban és a közvetítési erőfeszítésekben való aktív és érdemi részvételre, az ifjúsági szervezetek közötti interkulturális párbeszédre irányuló kezdeményezések támogatása, valamint a marginalizálódás és a kirekesztődés megelőzése révén;
- f) olyan támogató környezet létrehozása, amely új és innovatív lehetőségeket kínál az ifjúság polgári szerepvállalása, a fiatalok vállalkozói készsége és az ifjúsági foglalkoztatás tekintetében.

5. Migráció, kényszerű lakóhelyelhagyás és mobilitás

- a) az uniós vezető szerep folytonosságának biztosítása a migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás valamennyi dimenziójának irányítására vonatkozó globális menetrend alakításában, különösen a rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migráció előmozdítása érdekében, összhangban az emberi jogokkal, valamint a nemzetközi menekültjoggal és az emberi jogok nemzetközi jogával;
- b) globális és régiók közötti szakpolitikai párbeszédnek irányítása és támogatása, ideértve a dél-dél migrációval, valamint a migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos párbeszédet és együttműködést;
- c) a migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos nemzetközi és uniós kötelezettségvállalások végrehajtásának támogatása, többek között az ENSZ szintjén;

- d) a globális tényalapok javítása, többek között a migráció és a fejlesztés közötti kapcsolatáról, valamint kísérleti jellegű, innovatív operatív megközelítéseket célzó tevékenységek kezdeményezése a migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás területén;
- e) a releváns nemzetközi szervezetekkel kialakított stratégiai partnerségek megerősítése a nemzetközi együttműködésnek és a migráció irányításának az emberi jogok nemzetközi jogával és a nemzetközi menekültjoggal összhangban történő támogatása érdekében.

Az e területen folytatott együttműködést a migrációs vonatkozású uniós szabályokkal összhangban kell kezelni, teljes körűen tiszteletben tartva a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvét.

6. Tisztességes munka, szociális védelem, egyenlőtlenség és befogadás

- a) a globális menetrend alakítása, valamint kezdeményezések támogatása egy erős méltányossági és társadalmi igazságossági pillér integrálására irányulóan, az európai értékeknek megfelelően;
- b) hozzájárulás az egészséges környezetben zajló, az ILO alapvető munkaügyi normáin alapuló, mindenki számára elérhető tisztas munkában globális programjához, többek között a szociális párbeszédet, a létminimumot és a gyermekmunka elleni küzdelmet, a vállalati társadalmi felelősségvállalást illetően, különösen a globális értékláncok fenntarthatóvá és felelősségteljessé tétele területén; valamint az olyan hatékony, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő foglalkoztatási politikákkal kapcsolatos ismeretek javítása, amelyek a munkaerőpiac igényeire reagálnak és előmozdítják a társadalmi-gazdasági befogadást, ideértve a szakképzést és az egész életen át tartó tanulást is;
- c) az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó globális kezdeményezések támogatása, beleértve a jogok megsértésével kapcsolatos vállalati elszámoltathatóságot és a jogorvoslathoz való hozzáférést;
- d) az olyan, egyetemes szociális védelemre vonatkozó globális kezdeményezések támogatása, amelyek a hatékonyság, a fenntarthatóság és a méltányosság elveit követik ideértve az egyenlőtlenségek kezelésére irányuló támogatást is a nemek közötti egyenlőség és a társadalmi kohézió fokozása érdekében, különösen fenntartható szociális védelmi rendszerek és társadalombiztosítási rendszerek létrehozása és erősítése révén;
- e) a globális kutatás-fejlesztés olyan szociális innováció útján való folytatása, amely növeli a társadalmi befogadást és kezeli a társadalom leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévő rétegeinek jogait és sajátos szükségleteit;
- f) a társadalmi, a politikai és a gazdasági élet inkluzívabbá tételére és a konfliktusok társadalmi-gazdasági mozgatórugóinak kezelésére irányuló erőfeszítések előmozdítása és támogatása.

7. Kultúra

- a) a kulturális sokszínűsége, a közösségek közötti békés kapcsolatokat célzó, kultúrák és vallások közötti párbeszédre irányuló kezdeményezések előmozdítása;
- b) a kultúrának mint a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés motorjának támogatása, valamint a kulturális örökséggel kapcsolatos együttműködés erősítése, és a kulturális örökség megőrzése;
- c) a helyi kézművesség fejlesztése a helyi kulturális örökség megőrzésének és a fenntartható fejlődés elősegítésének eszközeként;
- d) a kulturális örökség védelmére, megőrzésére és fejlesztésére irányuló együttműködés megerősítése, beleértve a nagymértékben veszélyeztetett – különösen a kisebbségekhez, az elszigetelt közösségekhez és az őslakos népekhez kötődő – kulturális örökség megőrzését is, az UNDRIP-ben foglaltak szerint;
- e) a kulturális javak származási országba való visszajuttatására vonatkozó megállapodások támogatása;
- f) a kulturális együttműködés támogatása, többek között csereprogramok, partnerségek és egyéb kezdeményezések révén, valamint a szerzők, a művészek, valamint a kulturális és kreatív szereplők szakértelmének elismerése révén;
- g) a sportszervezetek közötti együttműködés és partnerségek támogatása.

B. BOLYGÓNK

1. Egészséges környezet biztosítása és az éghajlatváltozás kezelése

- a) a globális éghajlat-politikai és környezetvédelmi irányításnak, valamint a Párizsi Megállapodás, az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezménye, az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye és az elszívtagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény, valamint más multilaterális környezetvédelmi megállapodások végrehajtásának a megerősítése;

- b) hozzájárulás az Unió környezet- és éghajlat-politikája külső dimenziójának érvényesítéséhez;
- c) a környezetvédelemmel, az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzésével, az éghajlatváltozással, a katasztrófakockázat-csökkentéssel és a katasztrófavédelmi felkészültséggel kapcsolatos célkitűzéseknek az integrálása a szakpolitikákba, tervekbe és beruházásokba, többek között az ismeretek és az információk javítása útján;
- d) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak és az éghajlatváltozás mérséklésének, valamint az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, alacsony kibocsátást támogató fejlődésnek az előmozdítására irányuló nemzetközi és uniós kezdeményezések végrehajtása, többek között a nemzetileg meghatározott hozzájárulások és hosszú távú, alacsony kibocsátást és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődést támogató stratégiák végrehajtása révén, a katasztrófakockázatok csökkentésének előmozdítása, a környezetkárosodás kezelése és a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása, a szárazföldi és tengeri ökoszisztémák, valamint a megújuló természeti erőforrások, köztük a talaj, a víz, az óceánok, a halállományok és az erdők megőrzésének és fenntartható hasznosításának, valamint a velük való fenntartható gazdálkodásnak az előmozdítása, az erdőtelepítésnek és a természetes erdők védelmének az előmozdítása, az erdőirtásnak, az elsivatagosodásnak, a talajromlásnak, az illegális fakitermelésnek és a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének a kezelése, a szennyezés kezelése – a tengeri hulladékot is beleértve – és az egészséges környezet biztosítása, az éghajlattal kapcsolatos és környezeti kérdések kezelése, a természeti katasztrófák miatti kényszerű lakóhelyelhagyást is beleértve, az erőforrás-hatékonyság, a fenntartható fogyasztás és termelés előmozdítása, az integrált vízkészlet-gazdálkodásnak, valamint a vegyszerek és hulladékok megfelelő kezelésének az előmozdítása, az alacsony kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens zöld és körforgásos gazdaságra való áttérés támogatása, továbbá a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a felelős üzleti magatartás előmozdítása;
- e) a környezeti szempontból fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok, köztük az agroökológia előmozdítása az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség védelme, valamint az éghajlatváltozással szembeni környezeti és társadalmi reziliencia fokozása érdekében, különös hangsúlyt helyezve a kisüzemi termelők, munkavállalók és kézművesek támogatására;
- f) a biológiai sokféleség csökkenésének kezelésére vonatkozó nemzetközi és uniós kezdeményezések végrehajtása, a szárazföldi és tengeri ökoszisztémák és biológiai sokféleségük megőrzésének, fenntartható használatának és a velük való fenntartható gazdálkodásnak az előmozdítása;
- g) a fosszilis tüzelőanyagok tekintetében juttatott, környezeti szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetésének előmozdítása, annak ösztönzése, hogy az energetikai vállalatok a költségeket tükröző díjszabást alkalmazzanak, valamint költséghatékonyabb és éghajlatbarátabb alternatívák feltérképezése szociális védelmi célból.

2. Fenntartható energia

- a) a globális erőfeszítések, kötelezettségvállalások, partnerségek és szövetségek támogatása, ideértve a fenntartható energiára való áttérést is;
- b) a partnerországok és a helyi közösségek energiabiztonságának előmozdítása, többek között a források és útvonalak diverzifikációja, az árak volatilitásának, a kibocsátáscsökkentési potenciálnak a figyelembevétele, a piacok fejlesztése, valamint az energiahálózatok összekapcsolásának, különösen a villamosenergia-összeköttetésnek és az energiával való kereskedelemnek az elősegítése révén;
- c) a partnerkormányok bátorítása az energiaszektorral kapcsolatos szakpolitikák és piacok reformjának felvállalására, hogy kedvező környezetet teremtsenek az inkluzív növekedés és az olyan energetikai szolgáltatásokhoz való, mindenre kiterjedő hozzáférést növelő beruházások számára, amelyek éghajlatbarátak, megfizethetők, modernek, megbízhatók és fenntarthatók, prioritásként kezelve a megújuló energiákat és az energiahatékonyságot;
- d) pénzügyileg fenntartható, méretezhetőségi és ismételhetőségi potenciállal rendelkező üzleti modellek felderítése, azonosítása, globális szintű érvényesítése és támogatása, innovatív és digitális technológiák biztosítása innovatív kutatás útján, magasabb hatékonyságot biztosítva különösen a decentralizált megközelítések számára, amelyek megújuló energiák révén hozzáférést biztosítanak az energiához többek között olyan területeken is, ahol a helyi piaci kapacitás korlátozott.

C. JÓLÉT

1. Fenntartható és inkluzív növekedés, tisztességes munkahelyek és a magánszektor szerepvállalása

- a) a fenntartható magánfinanszírozás előmozdítása innovatív finanszírozási mechanizmusok és kockázatmegosztás útján;

- b) az üzleti környezet és a beruházási környezet javítása, társadalmi és ökológiai szempontból felelősségteljes helyi magánszféra kialakítása, a köz- és a magánszféra közötti fokozott párbeszéd támogatása, valamint a helyi kkv-k és induló innovatív vállalkozások, továbbá a szövetkezetek és szociális vállalkozások kapacitásépítése, versenyképességük és rezilienciájuk erősítése, valamint integrálásuk a helyi, regionális és globális gazdaságba;
- c) a pénzügyi kirekesztés felszámolásának elősegítése azáltal, hogy a kkv-k és a háztartások – különösen a hátrányos helyzetű és a kiszolgáltatott csoportok – számára megkönnyítik a pénzügyi szolgáltatásokhoz, így például a mikrohitelekhez és megtakarításokhoz, a mikro-biztosításokhoz és fizetési tranzakciókhoz való hozzáférést és a pénzügyi szolgáltatások tényleges használatát;
- d) az uniós kereskedelempolitika és kereskedelmi megállapodások végrehajtásának támogatása, a fenntartható fejlődéssel összhangban; a partnerországok kereskedési kapacitásainak erősítése és az uniós vállalatok partnerországbeli piacra jutásának javítása, valamint e vállalatok számára a tisztességes kereskedelem, továbbá a felelős és elszámoltatható beruházási és üzleti lehetőségek növelése, a piacra jutás és a beruházás útjában álló akadályok felszámolásával, valamint törekedve a környezetbarát technológiákhoz való hozzáférés megkönnyítésére, biztosítva egyúttal a hozzáadott érték lehető legnagyobb mértékű megosztását és az emberi jogok tekintetében a kellő gondosságot az ellátási láncokban, figyelembe véve a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciát;
- e) a gazdaság diverzifikálását, a hozzáadott értéket, a regionális integrációt, valamint a fenntartható zöld és kék gazdaságot támogató hatékony gazdaságpolitikai kombináció előmozdítása;
- f) a digitális technológiákhoz való hozzáférés elősegítése, ideértve a finanszírozáshoz jutásnak és a pénzügyi kirekesztés felszámolásának az előmozdítását, valamint az e-kereskedelmet;
- g) a fenntartható fogyasztás és termelés, valamint az innovatív technológiák és gyakorlatok előmozdítása az alacsony kibocsátású, erőforrás-hatékony és körforgásos gazdaság érdekében;
- h) a társadalmi és környezeti fenntarthatóság, a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a felelős üzleti magatartás megerősítése az értékláncok egészében;
- i) küzdelem a pénzmosás, a korrupció, az illegális pénzmozgások, valamint az adócsalás és -kikerülés ellen. A progresszív adózás, a korrupció elleni intézkedések és a költségvetési kiadási politikák újraelosztó jellegének előmozdítása;
- j) az inkluzív növekedés előmozdítása, többek között a nők és a fiatalok részvételének előmozdításával és támogatásával, valamint meghatározott csoportok gazdasági marginalizálódásának proaktív azonosításával és kezelésével.

2. Élelmezés- és táplálkozásbiztonság

- a) a fenntartható élelmezés- és táplálkozásbiztonsággal kapcsolatos legfontosabb globális szakpolitikai kérdéseket kezelő és kereteket megteremtő nemzetközi stratégiák, szervezetek, mechanizmusok és szereplők támogatása és befolyásolása, a szétaprózódás csökkentése a globális táplálkozási architektúrában, valamint hozzájárulás az élelmezésbiztonságra, a táplálkozásra és a fenntartható mezőgazdaságra vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos elszámoltathatósághoz;
- b) az éhezés és a hiányos táplálkozás megszüntetését célzó globális közjavak javítása; az élelemhez való méltányos hozzáférés biztosítása, többek között a táplálkozást érintő finanszírozási hiány kezelésének segítségével, többek között olyan eszközök révén, mint az élelmezési válságokkal foglalkozó globális hálózat, az élelmezési válságokra és táplálkozási problémákra való megfelelő reagáláshoz szükséges kapacitások erősítése céljából;
- c) a diverzifikált helyi és regionális élelmiszer-termelést szolgáló kapacitások növelését, a táplálkozás- és élelmezésbiztonság, valamint az ivóvízhez való hozzáférés biztosítását, továbbá a leginkább veszélyeztetettek – különösen az elhúzódó vagy visszatérő válságok által sújtott országokban élők – rezilienciájának növelését célzó, ágazatokon átívelő erőfeszítések koordinált módon történő, gyorsított ütemű javítása;
- d) a fenntartható mezőgazdaság, halászat és akvakultúra – ideértve a kisüzemi mezőgazdaságot, az állattenyésztést, valamint a legeltető állattartást is – által betöltött központi szerep globális szinten való megerősítése a nagyobb élelmezésbiztonság, a szegénység felszámolása, a munkahelyteremtés, az erőforrásokhoz való méltányos és fenntartható hozzáférés és az azokkal való méltányos és fenntartható gazdálkodás érdekében – ideértve a földet és a földjogokat, a vizet, a szabad hozzáférést vetőmagokat és egyéb mezőgazdasági inputanyagokat, valamint a (mikro)hiteleket is –, az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás a reziliencia és az egészséges ökoszisztémák kialakítása céljából;
- e) innovatív megoldások biztosítása nemzetközi kutatás útján, valamint a globális ismeretek és szakértelem megerősítése, a helyi és autonóm alkalmazkodási stratégiák előmozdítása és megerősítése, különösen az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és az éghajlatváltozás mérséklésével, a mezőgazdasági biológiai sokféleséggel, a globális és inkluzív értékláncokkal, a tisztességes kereskedelemmel, az élelmiszer-biztonsággal, a felelős beruházásokkal, a földgazdálkodással és a természeti erőforrások birtoklásával kapcsolatban.

D. PARTNERSÉGEK

1. A helyi hatóságok fejlesztési szereplőként játszott szerepének megerősítése a következők révén:
 - a) az európai és a partnerországok helyi hatóságai, valamint hálózataik és szövetségeik mint fejlesztési szereplők és a szakpolitikai döntéshozatalban részt vevő partnerek intézményi és működési kapacitásának bővítése a következők céljából: hozzájárulás olyan szakpolitikák és megállapodások kidolgozásához, végrehajtásához és nyomon követéséhez, amelyek a helyi közösségek érdekeit helyezik előtérbe; az említett intézmények szerepének növelése a decentralizációs reformmal, valamint a helyi és a városfejlesztéssel kapcsolatos figyelemfelkeltésben; érdemi és folyamatos strukturált szakpolitikai párbeszéd biztosítása a fejlesztés területén és a demokratikus kormányzás előmozdítása, különösen a helyi fejlesztés területi megközelítése és ezen belül a decentralizációs folyamatok, a részvétel és az elszámoltathatóság révén;
 - b) az európai polgárokkal való interakciók növelése a nemzetközi fejlesztési nevelési és információs program keretében (az ismeretek megosztását és a szerepvállalást is beleértve), különösen a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatban, többek között az Unióban és a társult területeken, továbbá a tagjelölt és a potenciális tagjelölt országokban.
 2. Az inkluzív társadalmaknak és a többszereplős kezdeményezéseknek, a jó gazdasági kormányzásnak, többek között a hazai jövedelem tisztességes és inkluzív mozgósításának – különösen a nemzetközi adóügyi együttműködés összefüggésében, az adócsalás és az adókijátszás elleni intézkedések végrehajtásával –, az átlátható államháztartási gazdálkodásnak, valamint a hatékony és inkluzív közkiadásoknak az előmozdítása az emberi jogi kötelezettségekkel és a jó kormányzás elveivel összhangban.
 3. A partnerségi és hatékonysági elvek érvényesítése terén tett előrelépés értékelésének és dokumentálásának támogatása.
-

IV. MELLÉKLET

A GYORSREAGÁLÁSI FELLÉPÉSEK BEAVATKOZÁSI TERÜLETEI

1. Olyan fellépések, amelyek hozzájárulnak a békéhez, a stabilitáshoz és a konfliktusmegelőzéshez sürgős helyzetekben, kialakuló válsághelyzetekben, válsághelyzetekben vagy válságot követő helyzetekben, ideértve azokat a helyzeteket is, amelyeket a migrációs áramlások és a kényszerű lakóhelyelhagyás idézhetnek elő.

A 4. cikk (4) bekezdésének a) pontjában említett gyorsreagálási fellépéseket úgy kell kialakítani, hogy hatékony, eredményes, integrált és konfliktusérzékeny uniós válaszadást tegyenek lehetővé a következő rendkívüli és előre nem látott helyzetekben:

- a) sürgős helyzet, válsághelyzet, instabilitás, hibrid fenyegetések, kialakuló válsághelyzet vagy természeti katasztrófák, amennyiben ez a stabilitás, a béke és a biztonság szempontjából releváns;
- b) a békét, a demokráciát, a közrendet, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét vagy az egyének – különösen az instabil helyzetekben elkövetett szexuális és nemi alapú erőszaknak kitett egyének – védelmét és biztonságát fenyegető helyzet;
- c) olyan helyzet, amely azzal fenyeget, hogy fegyveres konfliktushoz vagy az érintett harmadik ország vagy országok súlyos destabilizálódásához vezet.

Ezek a gyorsreagálási fellépések a következőkre terjedhetnek ki:

- a) a nemzetközi, regionális és helyi szervezetek, valamint állami és civil társadalmi szereplők által a bizalomépítés, a közvetítés, a párbeszéd és a megbékélés, az átmeneti igazságszolgáltatás, a nők és a fiatalok szerepvállalása növelésének erősítése érdekében kifejtett erőfeszítések támogatása technikai és logisztikai segítségnyújtással, különösen a közösségi feszültségek és az elhúzódozó konfliktusok tekintetében;
- b) az ENSZ BT által a nőkről, a fiatalokról, a békéről és a biztonságról hozott határozatok végrehajtásának támogatása;
- c) a nemzetközi joggal összhangban felhatalmazott átmeneti kormányzatok létrehozásának és működésének támogatása;
- d) demokratikus, pluralista állami intézmények kialakításának támogatása, beleértve azokat az intézkedéseket, amelyek célja a nők szerepének növelése az ilyen intézményekben, valamint a hatékony polgári közigazgatás és a polgári ellenőrzés a biztonsági rendszer felett, továbbá olyan intézkedések, amelyek célja megerősíteni a terrorizmus, a szervezett bűnözés és a tiltott kereskedelem valamennyi formája elleni küzdelemben részt vevő bűnüldöző és igazságügyi hatóságok kapacitását;
- e) a nemzetközi büntetőtörvényszékek és *ad hoc* nemzeti törvényszékek, igazságfeltáró és békéltető bizottságok, az átmeneti igazságszolgáltatás és az emberi jogi panaszok jogi rendezését, továbbá a tulajdonjogok érvényesítését és az azokkal kapcsolatos határozathozatalt szolgáló egyéb mechanizmusok támogatása;
- f) az állami kapacitás megerősítésének támogatása – annak alapvető funkciói, valamint az alapvető társadalmi és politikai kohézió gyors felépítéséhez, fenntartásához vagy helyreállításához kapcsolódó jelentős nyomás összefüggésében;
- g) a kulcsfontosságú infrastruktúra, a lakhatás, a középületek és a gazdasági javak, valamint az alapvető termelő kapacitás helyreállításának és újjáépítésének a megkezdéséhez szükséges intézkedések, továbbá a gazdasági tevékenység újraindításához, a munkahelyteremtéshez és a fenntartható társadalmi fejlődéshez szükséges minimumfeltételek kialakításához szükséges egyéb intézkedések támogatása;
- h) a volt harcosok leszerelésével és családjukkal együtt a civil társadalomba történő reintegrációjával, valamint – adott esetben – hazatelepülésükkel kapcsolatos polgári intézkedések, továbbá a gyermekkatonák és a női harcosok helyzetének kezelését célzó intézkedések támogatása;
- i) a fegyveres erők átszervezésének társadalmi hatásait mérséklő intézkedések támogatása;
- j) a gyalogsági aknáknak, fel nem robbant hadianyagoknak vagy háborúból visszamaradt robbanószerkezeteknek polgári lakosságra gyakorolt társadalmi-gazdasági hatásának kezelésére irányuló intézkedések támogatása, az uniós együttműködési politikák és azok célkitűzései keretében. Az eszköz keretében finanszírozott tevékenységek magukban foglalhatják többek között a veszélyekkel kapcsolatos felvilágosítást, az aknakeresést és aknamentesítést, valamint ezzel összefüggésben a készletek megsemmisítését;
- k) a lőfegyverek, kézfegyverek és könnyűfegyverek jogellenes használata és megszerzése elleni küzdelmet célzó intézkedések támogatása az uniós együttműködési politikák és azok célkitűzései keretében;
- l) a nők és a gyermekek válság- és konfliktushelyzetekben fennálló sajátos szükségleteinek megfelelő biztosítását célzó intézkedések támogatása, beleértve a nemi alapú erőszaknak való kitettségük megelőzését is;

- m) a fegyveres konfliktusok áldozatai rehabilitációjának és reintegrációjának a támogatása, beleértve a nők és a gyermekek sajátos szükségleteinek kezelését célzó intézkedéseket is;
 - n) az emberi jogok és az alapvető szabadságok, a demokrácia, a jogállamiság és az ezekhez kapcsolódó nemzetközi eszközök tiszteletben tartását előmozdító és védő intézkedések támogatása;
 - o) válsághelyzetekben vagy kialakuló válsághelyzetekben, illetve békeépítés során a természeti erőforrásokhoz való méltányos hozzáférést és az ezen erőforrásokkal való átlátható gazdálkodást előmozdító társadalmi-gazdasági intézkedések támogatása;
 - p) a hirtelen népességmozgások által a politikai és biztonsági helyzetre gyakorolt potenciális hatások kezelését célzó intézkedések támogatása, beleértve a befogadó közösségek szükségleteinek biztosítását támogató intézkedéseket is;
 - q) a civil társadalom fejlődését és szerveződését, valamint a politikai folyamatban való részvételét előmozdító intézkedések támogatása, beleértve a nők ezen folyamatokban betöltött szerepének növelését, valamint a független, pluralisztikus és professzionális média ösztönzését célzó intézkedéseket is;
 - r) uniós humanitárius és polgári védelmi segítségnyújtás hiányában, illetve annak kiegészítéseképpen természeti vagy ember okozta, a stabilitást fenyegető katasztrófákra és világjárványokkal kapcsolatos népegészségügyi veszélyekre adott válaszingtézkedések támogatása;
 - s) katonai szereplők fejlesztési célú kapacitásépítése és a fejlesztési tevékenységek biztonságának megerősítése a 9. cikknek megfelelően.
2. A reziliencia megerősítéséhez, valamint a humanitárius segítségnyújtás, a fejlesztési tevékenységek és – adott esetben – a békeépítés összekapcsolásához hozzájáruló fellépések

A 4. cikk (4) bekezdésének b) pontjában említett gyorsreagálási fellépéseket úgy kell kialakítani, hogy azok hatékonyan erősítsék a rezilienciát, valamint hogy fokozzák a koordinációt, a koherenciát és a komplementaritást a humanitárius segítségnyújtás, a fejlesztési tevékenységek és – adott esetben – a békeépítés között, amivel kapcsolatban földrajzi és tematikus programok útján nem lehet gyorsan fellépni.

Ezek a gyorsreagálási fellépések a következőkre terjedhetnek ki:

- a) a reziliencia erősítése, az instabilitás tényezőivel szembeni fellépés és a konfliktusok potenciális mozgatórugóinak kezelése egyének, közösségek, intézmények és országok abban való támogatásával, hogy jobban felkészüljenek, ellenálljanak, alkalmazkodjanak és gyorsan helyreálljanak politikai, gazdasági és társadalmi nyomás és sokkhatások, természeti vagy ember okozta katasztrófák, konfliktusok, világjárványok és globális fenyegetések esetén, többek között meglévő kapacitásaik azonosításával és erősítésével; az államok azon kapacitásának erősítésével, hogy jelentős nyomás esetén gyorsan kiépítsék, fenntartsák vagy helyreállítsák alapvető funkcióikat, valamint az alapvető társadalmi és politikai kohéziót, továbbá a társadalmak, közösségek és egyének abban való támogatásával, hogy a lehetőségeket és kockázatokat békés és konfliktusérzékeny módon kezeljék, valamint hogy jelentős nyomás közepette is kiépítsék, fenntartsák vagy helyreállítsák megélhetésüket és a szociális szolgáltatásokat, mégpedig az ugyanezen célokat szolgáló vonatkozó nemzetközi és multilaterális kezdeményezések támogatásával;
- b) a makrogazdasági instabilitást okozó külső sokkokból eredő rövid távú káros hatások enyhítése, valamint a társadalmi-gazdasági reformok megőrzésére, a társadalmi-gazdasági fejlődésre és a szegénységcsökkentésre fordított közkiadások prioritásként kezelésére való törekvés;
- c) rövid távú rehabilitáció és újjáépítés annak érdekében, hogy a természeti vagy ember okozta katasztrófák, konfliktusok és globális fenyegetések áldozatai esetében is érvényesülhessenek a minimális társadalmi-gazdasági normák, valamint hogy a lehető leghamarabb létrejöhessenek a fejlesztési tevékenységek újraindításához szükséges körülmények, az érintett országok és régiók, valamint az érintett lakosság által meghatározott hosszú távú célkitűzések alapján; ideértik a természeti vagy ember által okozott katasztrófák miatt a lakóhelyüket elhagyó személyek és az őket befogadó közösségek részéről felmerülő sürgős és azonnali szükségletek kezelése;
- d) segítségnyújtás a régió, az állam – nemzeti vagy helyi szinten –, vagy az érintett nemzetközi vagy civil társadalmi szervezetek számára rövid távú katasztrófa megelőzési és -felkészültségi mechanizmusok létrehozásához, beleértve az előrejelző és korai figyelmeztető rendszereket, a katasztrófák következményeinek mérséklése céljából;
- e) integrált megközelítések gyakorlati alkalmazását kísérő intézkedések, különösen a koordinációnak és a konfliktusérzékeny megközelítések humanitárius, fejlesztési és – adott esetben – békeépítési szereplők általi alkalmazásának a javítása révén.

3. Az Unió külpolitikai szükségleteit és prioritásait kezelő tevékenységek

A 4. cikk (4) bekezdésének c) pontjában szereplő célkitűzéseket támogató gyorsreagálási fellépéseknek támogatniuk kell az uniós külpolitikát a politikai, gazdasági és biztonsági kérdések mentén. Ezeknek a fellépéseknek lehetővé kell tenniük az Unió számára a fellépést olyan sürgős vagy kényszerítő külpolitikai érdek vagy a célkitűzéseinek elérésére megnyíló olyan lehetőség esetén, amely gyors reagálást tesz szükségessé, és amelyet nehéz más eszközökkel kezelni.

Ezek a gyorsreagálási fellépések a következőkre terjedhetnek ki:

- a) az Unió kétoldalú, regionális és interregionális együttműködési stratégiáinak támogatása, a szakpolitikai párbeszéd előmozdítása, kollektív megközelítések és válaszok kidolgozása a globális jelentőségű kihívások – például a migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás, az éghajlatváltozás és a biztonsági kérdések, azokon belül a közvetítés – kezelésére, valamint az e tekintetben felmerülő lehetőségek kiaknázása;
- b) az uniós kereskedelempolitikának, valamint a kereskedelmi megállapodások megtárgyalásának, végrehajtásának és érvényesülésének támogatása; valamint gazdaságdiplomácia, üzleti és szabályozási együttműködés révén az uniós vállalatok, különösen a kkv-k partnerországbeli piacra jutásának javítása, valamint e vállalatok számára a kereskedelmi, a beruházási és az üzleti lehetőségek növelése, a piacra jutás és a beruházás útjában álló akadályok felszámolásával, valamint a szellemi tulajdonjogok védelmével együtt, szükség szerint igazodva a partnerország sajátos helyzetéhez, figyelembe véve a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciának az EUMSZ 208. és 212. cikkében megállapított elvét és az e rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében említett nemzetközi kötelezettségvállalásokat;
- c) hozzájárulás az olyan uniós belső szakpolitikák nemzetközi dimenziójának a végrehajtásához, mint például többek között a környezet-, az éghajlat-, az energia-, a tudomány- és az oktatáspolitikák, valamint az óceánokkal való gazdálkodással és azok irányításával kapcsolatos együttműködés, továbbá a szabályozási konvergencia támogatása;
- d) az Unió és a világban betöltött szerepe széles körű megértésének és láthatóságának előmozdítása stratégiai kommunikáción, társadalmi diplomácián, az emberek közötti kapcsolatokon és kulturális diplomácián keresztül, valamint az oktatási és tudományos kérdésekben való együttműködés és olyan tájékoztatási tevékenységek révén, amelyek célja az uniós értékek és érdekek előmozdítása.

E gyorsreagálási fellépések keretében innovatív szakpolitikákat vagy kezdeményezéseket kell végrehajtani, a jelenlegi vagy kialakulóban lévő, rövidtől középtávig terjedő szükségleteknek, lehetőségeknek és prioritásoknak megfelelően, amelyek többek között alapul szolgálhatnak a földrajzi vagy tematikus programok körébe tartozó jövőbeli tevékenységekhez. Ezeknek a fellépéseknek a stratégiai érdekű kulcsfontosságú országokkal való uniós kapcsolatok és párbeszéd elmélyítésére, továbbá ezekkel való partnerségek és szövetségek kiépítésére kell összpontosítaniuk, különös tekintettel azon feltörekvő gazdaságokra és közepes jövedelmű országokra, amelyek egyre fontosabb szerepet töltenek be a világban, a globális kormányzásban, a külpolitikában, a nemzetközi gazdaságban és a multilaterális fórumokon.

V. MELLÉKLET

A KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGI GARANCIA ÁLTAL LEFEDETT EFFA+-MŰVELETEK PRIORITÁSI TERÜLETEI

A külső tevékenységi garanciából való támogatásra jogosult EFFA+-műveletek különösen a következő prioritási területeket célozzák:

- a) finanszírozás és támogatás biztosítása a magánszektor és a szövetkezeti ágazat fejlesztéséhez a költségvetési rendelet 209. cikkének (2) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelően és összhangban e rendelet 31. cikke (2) bekezdésének céljával, különös hangsúlyt helyezve a helyi vállalatokra, valamint a kkv-kra, az ILO alapvető munkaügyi normáin alapuló, tisztességes munkahelyteremtés előmozdítására és az európai vállalatok által az EFFA+ céljához való hozzájárulás ösztönzésére;
- b) a magánberuházásokat akadályozó szűk keresztmetszetek – esetlegesen az érintett partnerország helyi pénznemében meghatározott – pénzügyi eszközök biztosítása révén való kezelése, beleértve a portfóliók számára első veszteségre nyújtott garanciákat, a magánszektor projektjeire nyújtott garanciákat – például a kkv-knak nyújtott hitelgaranciákat –, valamint az infrastrukturális projektek meghatározott kockázataira és más kockázati tőkére nyújtott garanciákat;
- c) a magánforrásokból való finanszírozás mozgósítása, különösen a kkv-kra összpontosítva, a beruházással kapcsolatos szűk keresztmetszetek és akadályok kezelése révén;
- d) a társadalmi-gazdasági ágazatok és területek és a kapcsolódó állami és magáninfrastruktúra, valamint a fenntartható hálózati összeköttetés megerősítése – beleértve a megújuló és fenntartható energiát, a vízgazdálkodást és a hulladékgazdálkodást, a közlekedést, az információs és kommunikációs technológiákat, továbbá a környezetet, a természeti erőforrások fenntartható használatát, a fenntartható mezőgazdaságot és a kék gazdaságot, a fenntartható erdőgazdálkodást és a tájkép helyreállítását, a szociális infrastruktúrát, az egészségügyet és a humántőkét –, a társadalmi-gazdasági környezet javítása érdekében;
- e) hozzájárulás az éghajlat-politikához, valamint a környezetvédelemhez és a környezetgazdálkodáshoz;
- f) a fenntartható fejlődés előmozdításával hozzájárulás az irreguláris migráció meghatározott társadalmi-gazdasági jellegű kiváltó okainak és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezeléséhez, valamint a visszaküldött migránsok származási országukban való fenntartható reintegrációjához, továbbá a tranzit- és befogadó közösségek rezilienciájának elősegítése, kellő tekintettel a jogállamiság, a jó kormányzás és az emberi jogok megerősítésére.

VI. MELLÉKLET

A FŐ TELJESÍTMÉNYMUTATÓK JEGYZÉKE

A fenntartható fejlődési célokkal összhangban a fő teljesítménymutatók alábbi, nem kimerítő jegyzékét kell használni az eszköz egyedi célkitűzéseinek megvalósításához való uniós hozzájárulás mérésének segítése céljából:

1. jogállamisági pontszám az uniós segítségnyújtásban részesülő országok viszonylatában.
2. a nemzetközi szegénységi küszöb alatt élő népesség aránya nem, életkor, foglalkoztatási helyzet és földrajzi elhelyezkedés (város/vidék) szerinti bontásban.
3. az uniós támogatású táplálkozási programok által elért reprodukzív korú nők, serdülőkorú lányok és 5 évesnél fiatalabb gyermekek száma.
4. az olyan, uniós támogatású beavatkozásokkal elért kisüzemi termelők száma, amelyek célja e termelők fenntartható termelésének, piacra jutásának és/vagy földtulajdon-biztonságának fokozása.
5. az uniós támogatással teljes mértékben immunizált egyévesek száma.
6. az oktatásban részt vevő diákok száma: a) alapfokú oktatásban, b) középfokú oktatásban; valamint azon személyek száma, akik az Unió által támogatott, intézményi vagy munkaalapú szakképzési/készségfejlesztési beavatkozásokban részesültek.
7. az uniós támogatás segítségével elkerült üvegházhatásúgáz-kibocsátás (kilotonna CO₂-egyenérték).
8. azon tengeri, szárazföldi és édesvízi ökoszisztémák területe, amelyek védelme és/vagy a velük való fenntartható gazdálkodás uniós támogatással történik.
9. beruházások mozgósítása és az elért multiplikátorhatás.
10. azoknak az egyéneknek a száma, akik közvetlen kedvezményezettjei az Unió által támogatott, a kifejezetten a konfliktust követő polgári békeépítés vagy a konfliktus-megelőzés célját szolgáló beavatkozásoknak.
11. a partnerországok kereskedelmet, beruházásokat és vállalkozásokat érintő gyakorlataival kapcsolatos, valamint az Unió belső politikáinak külső dimenzióját vagy uniós érdeket előmozdító, befolyásolt eljárások száma.
12. azon egyének száma, akik uniós támogatás révén jobb ivóvíz-forrásokhoz és/vagy higiéniai létesítményekhez férnek hozzá.
13. azon migránsok, menekültek és belső menekültek vagy a befogadó közösségekhez tartozó azon személyek száma, akik uniós támogatással védelemben vagy segítségben részesültek.
14. azon országok és városok száma, amelyek uniós támogatással a) kidolgozott vagy b) végrehajtás alatt álló, az éghajlatváltozás és/vagy a katasztrófakockázat mérséklésére irányuló stratégiákkal rendelkeznek.
15. azon kkv-k száma, amelyek uniós támogatással fenntartható fogyasztási és termelési gyakorlatokat alkalmaznak.
16. uniós támogatással létesített megújulóenergia-termelési kapacitás (MW).
17. a nemek közötti egyenlőséget és a nők szerepvállalásának növelését előmozdító, uniós finanszírozású együttműködés aránya.
18. az emberi jogi jogsértések azon áldozatainak száma, akik közvetlenül részesülnek uniós finanszírozású segítségnyújtásban.
19. a partnerországokban a politikai, gazdasági és társadalmi reformok és közös megállapodások végrehajtását támogató, uniós finanszírozású kezdeményezések száma.

Az egyénekre vonatkozó minden mutatót nemek – különösen a nemek közötti egyenlőség terén tett előrelépés nyomon követése érdekében – és életkor szerint lebontva kell megadni, amennyiben az lehetséges.

Minden mutatót az eszköz földrajzi területei szerint lebontva kell megadni, amennyiben az lehetséges.